

ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
โรงเรียนสุวิทย์เสรีอนุสรณ์ กรุงเทพมหานคร

สารนิพนธ์
ของ
ประภักดิ์ กันหาชิน

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว
พฤษภาคม 2544
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

155.24
ม.ร.ร.
จ.จ.

ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
โรงเรียนสุวิทย์เสรีอนุสรณ์ กรุงเทพมหานคร

27 พ.ย. 2544

บทคัดย่อ
ของ
ประภักดี กันหาชิน

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว
พฤษภาคม 2544

157711

ประภักดี กันหาชิน. (2544). ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสุวิทย์เสรีอนุสรณ์ กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม.

(จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.คณะกรรมการควบคุม : ผู้ช่วยศาสตราจารย์วันเพ็ญ

พงศ์ประยูร, รองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร จิตรศุภกุล.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อเปรียบเทียบผลของกิจกรรมกลุ่มและการให้ข้อเสนอแนะที่มี
ต่อการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสุวิทย์เสรีอนุสรณ์
กรุงเทพมหานคร ที่มีคะแนนการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ ต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 และสมัคร
ใจเข้าร่วมการทดลองจำนวน 20 คน แล้วสุ่มอย่างง่ายเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 10
คน กลุ่มทดลองได้รับการฝึกกิจกรรมกลุ่ม กลุ่มควบคุมได้รับข้อเสนอแนะ แบบแผนการทดลองครั้งนี้
เป็นแบบ Randomized Control Group Pretest – Posttest Design เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
คือ แบบสอบถามการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ โปรแกรมพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ
โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม และการให้ข้อเสนอแนะ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ การทดสอบของ
วิลคอกซันและแมนวิทนี

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. นักเรียนปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศเหมาะสมขึ้นหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม อย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักเรียนปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศเหมาะสมขึ้นหลังจากได้รับข้อเสนอแนะ อย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม กับนักเรียนที่ได้รับการให้ข้อเสนอแนะปฏิบัติตนกับเพื่อน
ต่างเพศเหมาะสมขึ้นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

**THE EFFECT OF GROUP WORK ON INTERACTION WITH OPPOSITE SEX OF
MATHAYOM SUKSA II STUDENTS OF SUWITSARIANUSORN SCHOOL IN BANGKOK**

**AN ABSTRACT
BY
PRAPAK KANHACHIN**

**Presented in partial fulfillment of the requirements for the Master
of Education degree in Guidance and Counseling Psychology
at Srinakharinwirot University**

May 2001

Prapak Kanhachin (2001). *The Effect of Group Work on Interaction with Opposite Sex of Mathayom Suksa II Students of Suwitsarianusom School in Bangkok*. Master project, M.A. (Guidance and Counseling Psychology). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Asst. Prof. Wanpen Pongprayoon Assoc.Prof.Dr. Khompet chatsupkul

The purpose of this research was to compare effect of Group work with that given information program on Interaction with Opposite Sex . The subject were 20 Mathayom Suksa 2 students whose Interaction with Opposite Sex scores were under the percentile rank of 25. Then ,They were randomly selected into an experimental groups and a control Group. Each group consisted of 10 students. The experimental group was treated with the group work program while the control group was treated with information program. The research design was Randomized Control Group Pretest – Posttest Design. The researchinstruments were Interaction with Opposite Sex questionnaire and Group work development program and the information development program. The data were then statistically analyzed by using Mean Standard deviation, the Wilcoxon's Matched – Pairs signed – Ranks test and the Man – Whitney U test.

The results of the study were as follows :

1. The Interaction with Opposite Sex scores of the students participated in the Group Work program significantly increased at .01 level.
2. The Interaction with Opposite Sex scores of the students participated in program significantly increased at .01 level.
3. The Interaction with opposite Sex scores of the students participated in the Group work program was higher than those in the information program significantly increased at .05 level.

อาจารย์ที่ปรึกษา ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว ของมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์วันเพ็ญ พงศ์ประยูร)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร จัตรศุภกุล)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์วันเพ็ญ พงศ์ประยูร)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร จัตรศุภกุล)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทนา วงษ์อินทร์)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร จัตรศุภกุล)
วันที่ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2544

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงจากรั้ว ผู้ช่วยศาสตราจารย์วันเพ็ญ พงศ์ประยูร ประธานควบคุมสารนิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร จัตรศุภกุล กรรมการควบคุมสารนิพนธ์ที่ให้คำปรึกษา และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทนา วงษ์อินทร์ กรรมการเพิ่มเติม ที่ให้คำปรึกษาข้อเสนอแนะ ตลอดจนแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องต่างๆ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ภาควิชาการแนะแนวทุกท่านที่ได้ให้ความเมตตาตลอดระยะเวลาการศึกษาและการวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียนสุวิทย์เสรีอนุสรณ์ และผู้อำนวยการโรงเรียนสุเหร่าแสนแสบ ที่กรุณาอำนวยความสะดวกต่างๆ ด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์โรงเรียนสุวิทย์เสรีอนุสรณ์ ที่ให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกต่างๆ ตลอดเวลาที่ทำการศึกษาทดลอง ขอขอบใจนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสุวิทย์เสรีอนุสรณ์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทุกคน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสุเหร่าแสนแสบทุกคนที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณ พี่และน้องวิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนวทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา

คุณค่าและประโยชน์ใดๆ จากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่ คุณพ่อ คุณแม่ผู้เป็นที่รักเคารพยิ่ง แต่คุณครู – อาจารย์ ที่ได้อบรมสั่งสอนและสมาชิกทุกคนในครอบครัวที่ให้การสนับสนุนช่วยเหลือและเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยจนสำเร็จการศึกษา

ประกาศดี กันหาชิน

สารบัญ

บทที่		หน้า
1/	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
	สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า	4
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	5
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	5
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	5
	ตัวแปรที่ศึกษา	5
	นิยามศัพท์เฉพาะ	6
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม	10
	ความหมายของกิจกรรมกลุ่ม	10
	จุดมุ่งหมายของกิจกรรมกลุ่ม	11
	คุณค่าของกิจกรรมกลุ่ม	13
	การจัดการเรียนการสอนโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม	15
	ลำดับขั้นของกิจกรรมกลุ่ม	15
	คุณสมบัติที่จำเป็นของครูผู้สอนโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม	17
	ขนาดของกลุ่ม	17
	เวลาและจำนวนครั้งในการเข้ากลุ่ม	28
	คุณประโยชน์ของกิจกรรมกลุ่ม	19
	กิจกรรมที่ใช้ในกิจกรรมกลุ่ม	21
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม	26
	งานวิจัยในต่างประเทศ	26
	งานวิจัยในประเทศ	27
✓	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ ...	29
	วัยรุ่นกับเพื่อนต่างเพศ	29
	แนวทางในการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ	30

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า	
	33	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ
	33	งานวิจัยในต่างประเทศ
	33	งานวิจัยในประเทศ
3	36	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า
	36	การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
	37	การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
	42	การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
4	43	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล
	43	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลและอภิปรายผล
	43	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล
5	47	สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ
	47	สังเขปความมุ่งหมาย สมมติฐานและวิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า ...
	49	สรุปผลการศึกษาค้นคว้า
	49	อภิปรายผล
	52	ข้อเสนอแนะ
บรรณานุกรม	53	
ภาคผนวก	59	
ประวัติย่อผู้วิจัย	163	

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แบบแผนการทดลองแบบ Randomized Control Group Pretest – Posttest Design	41
2 เปรียบเทียบการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศของกลุ่มทดลอง ก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม กับกลุ่มควบคุมก่อนการได้รับข้อสนเทศ	43
3 เปรียบเทียบการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศของกลุ่มทดลองก่อนและหลังการใช้กิจกรรมกลุ่ม	44
4 เปรียบเทียบการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศของกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการได้รับข้อสนเทศ	45
5 เปรียบเทียบความแตกต่างของการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศของกลุ่มทดลองหลังเข้าร่วม กิจกรรมกลุ่มกับกลุ่มควบคุมที่ได้รับข้อสนเทศ	46

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

วัยรุ่นเป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต เป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย สติปัญญา สังคมและอารมณ์อย่างรวดเร็ว มีความต้องการอิสรภาพ ความเสมอภาค ความสนุกสนาน การยกย่องและการยอมรับจากเพื่อนและผู้ใหญ่ วัยรุ่นอยู่ในวัยที่ชอบทดลอง อยากรู้ อยากเห็นและต้องการความรักทั้งในฐานะผู้ให้และผู้รับ รักเพื่อนรักเพศตรงข้าม หากขาดความรัก เขาจะทำบางสิ่งบางอย่างซึ่งจะขัดกับบุคลิกลักษณะดั้งเดิมของเขา เพียงเพื่อให้ได้มาซึ่งความรักจากเพื่อนหรือเพื่อให้เป็นที่สนใจของเพื่อนต่างเพศ (รัชนิกร เศรษฐโรและคนอื่นๆ. 2519 : 14) และธนพล วัฒนะโรจน์ภิญโญ (2518 : 86) ได้ให้ความเห็นในด้านความต้องการคบเพื่อนต่างเพศไว้ว่า วัยรุ่นต้องการออกไปเที่ยวกับเพื่อนต่างเพศ ชอบทำกิจกรรมทางสังคมร่วมกับเพื่อนต่างเพศที่ถูกใจ และการที่วัยรุ่นพยายามที่จะแสวงหาและแสดงออกซึ่งพฤติกรรมต่างๆ เพื่อให้ได้รับผลดังที่ต้องการ ฉวีวรรณ สุขพันธ์ไพธาราม (2527 : 32) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับวัยรุ่นว่า เนื่องจากวัยรุ่นทุกคนปรารถนาจะเป็นที่รักและได้รับความสนใจจากเพื่อนต่างเพศ และเมื่อเข้าสังคมกับเพื่อนต่างเพศแล้ว บางคนก็เกิดความว้าวุ่นใจ บางคนเกิดความประหม่า บางคนเจียบซึม เก็บตัว ครุ่นคิด หาหนังสือเรื่งรมย์มาอ่าน สนใจตำรา นักกีฬา นักร้องและเพื่อนต่างเพศที่ถูกใจ พฤติกรรมเหล่านี้จะสะท้อนภาพได้เป็นอย่างดีถึงการอบรมเลี้ยงดู ความผูกพันในครอบครัว ความผูกพันกับสังคม ซึ่งสิ่งต่างๆเหล่านี้มีบทบาทอย่างยิ่งต่อการชักนำเด็กให้อยู่ในกรอบวินัยที่เหมาะสมหรือกลายเป็นการกระทำผิดประเพณี นอกกรีต ชิงสุกก่อนห่ม นอกจากนั้นประดินันท์ อุปรมัย (2529 : 106) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการคบเพื่อนต่างเพศว่า ในระยะวัยรุ่นตอนต้นและในระยะต้นของวัยรุ่นตอนกลางทั้งเด็กชายและเด็กหญิงจะเป็นสมาชิกของกลุ่มใหญ่และยังไม่ค่อยสนใจกันเป็นพิเศษนัก แต่ต่อมาความสนิทสนมและลักษณะที่ต่างกันอย่างเนื่องมาจากความแตกต่างระหว่างเพศ ทำให้เด็กชายและเด็กหญิงเริ่มสนใจซึ่งกันและกันเป็นพิเศษ ประกอบกับความรู้ที่อ่านพบจากหนังสือหรือสื่อมวลชน ความรู้สึกที่เกิดขึ้นเนื่องจากวุฒิภาวะทางเพศ และการพบเห็นตัวอย่างการแสดงออกระหว่างชายหญิงในภาพยนตร์หรือสังคมนรอบตัว ทำให้เด็กวัยรุ่นอยากทดลองที่จะมีความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศซึ่งในระยะนี้ถ้าปล่อยให้เด็กมั่วสุมกันเกินกว่าเหตุก็จะเกิดปัญหาวัยรุ่นประพฤติดังอย่างขัดกับสังคมขึ้นได้

สำหรับการปฏิบัติต่อเพื่อนต่างเพศนั้น นวลศิริ เปาโรหิตย์ และคนอื่นๆ (2520 : 218) ได้กล่าวถึงวัยรุ่นชายและวัยรุ่นหญิงไว้ว่า ทั้งวัยรุ่นชายและหญิงจะแสวงหาความรู้สึกในการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ต้องการการยอมรับจากกลุ่มเพื่อนทั้งเพศเดียวกันและเพื่อนต่างเพศ ซึ่งการเรียนรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติต่อกันในกลุ่มนับเป็นส่วนสำคัญของพัฒนาการในวัยนี้ ซึ่งสอดคล้องกับ เสนอ อินทรสุขศรี (2524 : 37) ที่กล่าวว่า ปัญหาหนึ่งที่เกิดขึ้นในจิตใจของวัยรุ่นก็คือความรู้สึกสนใจเพศตรงข้าม ทั้งวัยรุ่นชายและหญิงต่างสนใจซึ่งกันและกันและหาทางที่จะใกล้ชิดกัน ได้พูดได้คุย และร่วมเล่นร่วมงานกัน แต่ละเพศก็พยายามที่จะกระทำตนเพื่อให้เพื่อนต่างเพศนิยมชมชอบและพอใจตน จึงได้มีการแสดงออกมาในลักษณะต่าง ๆ กัน เช่น การรู้จักรักสวयรักงาม รู้จักแต่งตัว การแสดงจริตกริยา การพูดจา หรือการแสดงท่าทีต่างๆ บางคนอาจแสดงออกในด้านที่เหมาะสม แต่บางคนอาจแสดงออกในด้านที่ไม่เหมาะสม หยาบคายหรือโลดโผน

กรมวิชาการ (2528 : 103) ได้กล่าวถึงวัยรุ่นไว้ว่า เมื่อเด็กย่างเข้าสู่วัยรุ่น อารมณ์จะเปลี่ยนแปลงไป เพราะสภาพร่างกายมีการเปลี่ยนแปลงไป ทำให้วัยรุ่นมีความสนใจเพื่อนต่างเพศมากขึ้น หลายคนเริ่มพิถีพิถันเรื่องการแต่งตัวและรู้จักรักสวयรักงาม บางคนใส่เครื่องประดับต่างๆ เพราะต้องการเป็นที่สนใจและยอมรับจากเพื่อนต่างเพศ และจากการที่วัยรุ่นได้มีโอกาสคุ้นเคยกับเพื่อนต่างเพศ จะทำให้วัยรุ่นได้เรียนรู้ความแตกต่างและความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนต่างเพศ การวางตัวต่อเพื่อนต่างเพศ รวมทั้งมารยาทและการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยให้วัยรุ่นปรับตัวกับเพื่อนต่างเพศได้ง่ายขึ้นแต่การปฏิบัติต่อกันจะต้องอยู่ในขอบเขตที่เหมาะสมวัยรุ่นบางคนไม่ทราบวิธีปฏิบัติตนที่เหมาะสม วางตัวไม่ถูก ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการพูดจา กริยาท่าทางหรือความประพฤติอื่นๆ ซึ่ง สุชา จันทรเอน และสุรางค์ จันทรเอน (2528 : 58 – 59) ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศของวัยรุ่นว่า ทั้งเด็กวัยรุ่นชายและวัยรุ่นหญิง มักจะประหม่าและรู้สึกกล้าปากใจในการพูดหรือร่วมงานกับเพื่อนต่างเพศ ปฏิบัติตัวไม่ถูก ทั้งๆ ที่ความเป็นจริงแล้ว ความพึงพอใจ สนใจ ต้องการติดต่อสมาคมกับเพื่อนต่างเพศเป็นธรรมชาติที่แท้จริงของวัยรุ่น

จากข้อความดังกล่าวจะเห็นได้ว่า วัยรุ่นต้องการการยอมรับจากเพื่อนต่างเพศ ต้องการใกล้ชิด ร่วมกิจกรรมกับเพื่อนต่างเพศ หรือทำงานกับเพื่อนต่างเพศที่ถูกใจ แต่จะประสบกับปัญหาการวางตัวและการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ ผู้วิจัยเป็นครูในระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสุวิทย์ เสรีอนุสรณ์เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร พบว่ามีนักเรียนจำนวนมากปฏิบัติตนไม่เหมาะสมกับเพื่อนต่างเพศ จึงได้ทำการสำรวจข้อมูลเบื้องต้น โดยใช้แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2543 จำนวน 85 คน จากจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 258 คน พบว่า นักเรียนจำนวนร้อยละ 60 ประสบปัญหาในการปฏิบัติ

ตนกับเพื่อนต่างเพศในด้านการสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ เช่น การยิ้มอย่างเป็นมิตรกับเพื่อนต่างเพศ การพูดด้วยถ้อยคำที่สุภาพ น้ำเสียงที่ไพเราะ การกล่าวคำชมเชยและการพูดให้กำลังใจเพื่อนต่างเพศ ไม่พูดหรือแสดงกิริยาก้าวร้าวกับเพื่อนต่างเพศ การให้ความช่วยเหลือกับเพื่อนต่างเพศ เช่น การช่วยอธิบายเนื้อหาวิชาที่เพื่อนต่างเพศไม่เข้าใจ การให้เพื่อนต่างเพศยืมอุปกรณ์การเรียน สมุดจดงานหรือเงิน การแสดงความเข้าใจ ปลอดภัยเมื่อเพื่อนต่างเพศไม่สบายใจ รับฟังปัญหาจากเพื่อนต่างเพศ การร่วมกิจกรรมกับเพื่อนต่างเพศ เช่น เล่นกีฬาและร่วมกิจกรรมชุมนุมกับเพื่อนต่างเพศ ยอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนต่างเพศ ทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายร่วมกับเพื่อนต่างเพศ ทำงานกลุ่มร่วมกับเพื่อนต่างเพศด้วยความสบายใจรวมทั้งเห็นประโยชน์บทบาทของสมาชิก

จอห์นสัน (Johnson. 1968 : 2) ได้กล่าวถึงปัญหาความสัมพันธ์ในกลุ่มของวัยรุ่นว่า มีสาเหตุมาจากการขาดทักษะในการแสดงออกกระหว่างบุคคล ขาดความรู้ความสามารถในการปฏิบัติต่อกันอย่างเหมาะสม ทำให้วัยรุ่นเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ไม่มีความสุข และมาลินี อยู่โพธิ์ (2525 : 2 ; อ้างอิงมาจาก Gronlund. 1956) กล่าวว่า การปฏิบัติต่อกันอย่างเหมาะสมกับเพื่อนต่างเพศจะทำให้เกิดการยอมรับซึ่งกันและกัน มีผลทำให้ความสัมพันธ์ทางสังคมเป็นที่น่าพึงพอใจ ซึ่งจะเป็นพื้นฐานของการเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์ ดังนั้นการฝึกให้นักเรียนมีการแสดงออกหรือปฏิบัติตนต่อกันอย่างเหมาะสมกับเพื่อนต่างเพศจึงเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน การพัฒนาทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ในการพัฒนาการปฏิบัติตนและการมีมนุษยสัมพันธ์อันดีกับเพื่อนนั้น สามารถทำได้หลายวิธี คือ กิจกรรมกลุ่ม การให้คำปรึกษาแบบไม่นำทาง การฝึกพฤติกรรม กล่าวแสดงออก การใช้บทบาทสมมติและการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ดังที่ได้มีผู้ทำการศึกษาไว้ เช่น การจัดกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาการปรับตัวกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่2 โรงเรียนนนทรีวิทยา กรุงเทพมหานคร (บุญศรี จึงธนาเจริญเลิศ. 2530 – 46) การให้คำปรึกษาแบบไม่นำทางที่มีต่อการปรับตัวกับเพื่อนของนิสิตชั้นปีที่1 โครงการเพชรในตม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ยรรยง ผิวอ่อน. 2535 : 69) การฝึกพฤติกรรมกล่าวแสดงออกเพื่อพัฒนาการสร้างสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่6 โรงเรียนบ้านน้ำรอบ จังหวัดอุทัยธานี (อารีย์ ลีลา. 2535 : 62) การใช้บทบาทสมมติที่มีต่อการพัฒนาการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่5 โรงเรียนเสมียนนารี กรุงเทพมหานคร (จิราภรณ์ หุ่นตระกูล. 2528 : 51) การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มเพื่อพัฒนาการปรับตัวทางสังคมด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่4 โรงเรียนวัดอินทาราม กรุงเทพมหานคร (มาลินี อยู่โพธิ์. 2525 : 61) การวิเคราะห์การติดต่อสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่มีต่อการสื่อสารกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่2 โรงเรียนสายมัธยมจันทร์ จังหวัด

ราชบุรี (นิศาชล พงศ์พชรานาญเวศ. 2537 : 81) และการฝึกปฏิบัติการการแสดงออกที่มีต่อการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม จังหวัดปทุมธานี (กาญจน์กมล สุวิทยารัตน์. 2537 : 58)

สรุป / การฝึกทักษะทางสังคมโดยใช้กิจกรรมกลุ่มเป็นวิธีการที่เหมาะสมสำหรับวัยรุ่น ในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มประกอบไปด้วย การมีส่วนร่วม การวิเคราะห์ การสรุปและประยุกต์หลักการการประเมินผล (ศุภาวดี บุญญวงศ์. 2527 : 133 – 134) นอกจากนี้ ประนอม เดชชัย (2531 : 101 – 102) กล่าวไว้ว่า การฝึกกิจกรรมกลุ่มสามารถช่วยแก้ปัญหาในเรื่องความบกพร่องของตนเองหรือรู้ว่าตนเองเป็นอย่างไร เมื่อเปรียบเทียบกับบุคคลในกลุ่ม เกิดความเข้าใจบุคคลอื่น โดยที่สมาชิกในกลุ่มได้ทำกิจกรรมร่วมกันยอมทำให้เกิดการเรียนรู้และรู้จักซึ่งกันและกันได้ดี ทราบข้อดีและข้อบกพร่องทั้งของตนเองและผู้อื่น อันจะเป็นแนวทางให้เกิดความรู้สึกเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน คิดช่วยเหลือกัน ตลอดจนการปรับตัวเข้าหากัน ซึ่งสอดคล้องกับแทรกซ์เลอร์และนอร์ท (ทองเรียน อมรัชกุล. 2520 : 5 – 6; อ้างอิง จาก Traxler and North. N.d) ได้ให้ความเห็นว่า กิจกรรมกลุ่มช่วยพัฒนาในด้านการปฏิบัติตน การบำเพ็ญรักษาความเจริญงอกงามของบุคคลและกลุ่ม นอกจากนี้ยังสามารถนำมาช่วยในการแก้ไขเรื่องส่วนตัวได้เช่น การปรับปรุงบุคลิกภาพและการพัฒนาทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ เป็นต้น

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้นำกิจกรรมกลุ่มมาใช้ในการพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ

✓ ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
2. เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการได้รับข้อเสนอแนะ
3. เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มกับนักเรียนที่ได้รับข้อเสนอแนะ

✓ สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศเหมาะสมขึ้น หลังจากเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
2. นักเรียนปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศได้เหมาะสมขึ้นหลังจากได้รับข้อเสนอแนะ

3. นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มกับนักเรียนที่ได้รับข้อสนเทศ ปฏิบัติตนกับเพื่อนต่าง
เพศแตกต่างกัน,

✓ ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะเป็นแนวทางแก่ครูแนะแนวและผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน
สามารถเลือกวิธีการของกิจกรรมกลุ่มกับการให้ข้อสนเทศ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการ
ปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ต่อไป

✓ ขอบเขตของการศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้สุ่มกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียน
สุวิทย์เสรีอนุสรณ์ เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2543 ที่มีคะแนนจากการ
ตอบแบบสอบถามการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ที่ 25 จำนวน 21 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียน
สุวิทย์เสรีอนุสรณ์ เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2543 ที่มีคะแนนการปฏิบัติตนกับ
เพื่อนต่างเพศต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ที่ 25 จำนวน 21 คน และสอบถามความสนใจของนักเรียนใน
การเข้าร่วมการทดลอง มีผู้สนใจจำนวน 20 คน หลังจากนั้นจึงสุ่มอย่างง่าย (Simple Random
Sampling) เป็นกลุ่มทดลอง 10 คน เป็นชาย 5 คน หญิง 5 คน และกลุ่มควบคุมจำนวน 10
คน เป็นชาย 6 คน หญิง 4 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ วิธีการพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ โดยแบ่งออกเป็น
2 วิธี ดังนี้

1.1 การใช้กิจกรรมกลุ่ม

1.2 การให้ข้อสนเทศ

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม หมายถึง ประสบการณ์การเรียนรู้ซึ่งได้จากการที่ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กัน มีการร่วมมือกันในการแก้ปัญหาหรือกระทำการสิ่งหนึ่งสิ่งใดร่วมกัน และผู้เรียนแต่ละคนจะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง โดยวิเคราะห์พฤติกรรมของผู้เรียนและผู้เข้าร่วมกลุ่มซึ่งเกิดขึ้นในขณะนั้น ทำให้เกิดการเรียนรู้ในด้านการทำงาน สัมพันธภาพ สังคมส่วนรวม และการปรับปรุงบุคลิกภาพ ซึ่งมีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ เทคนิคที่ใช้ในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ได้แก่ เกม การแสดงบทบาทสมมติ การสร้างสถานการณ์จำลอง โดยมีขั้นตอนของกิจกรรม 4 ขั้นตอนดังนี้

1.1 การดำเนินกิจกรรมกลุ่มโดยการใช้เกม มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นการมีส่วนร่วม ผู้วิจัยทบทวนความหมาย และวิธีการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ พร้อมกับอธิบายขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรม สมาชิกทุกคนลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง โดยให้สมาชิกแต่ละคนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและมีบทบาทในการทำกิจกรรมในฐานะสมาชิกกลุ่ม โดยผู้วิจัยคอยให้คำแนะนำและสร้างบรรยากาศ

ขั้นที่ 2 ขั้นวิเคราะห์ ให้สมาชิกร่วมกันแสดงความรู้สึก ความคิดเห็นและวิเคราะห์ความรู้สึกและพฤติกรรมของสมาชิกแต่ละคนจากกิจกรรมที่สมาชิกร่วมกันปฏิบัติ เพื่อให้สมาชิกมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศที่เหมาะสม รวมทั้งสามารถวิเคราะห์และเข้าใจตนเองและผู้อื่นได้ดีขึ้น

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ ให้สมาชิกแต่ละคนช่วยกันสรุป และรวบรวมแนวคิดที่ได้จากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับสมาชิกคนอื่นๆ จนเกิดความเข้าใจแล้วนำมาสรุปเป็นหลักการของตนเอง และสามารถนำหลักการนั้นมาเป็นแนวทางในการประยุกต์ใช้ เพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศให้เหมาะสม

ขั้นที่ 4 ขั้นประเมินผล ให้สมาชิกทุกคนร่วมกันประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองโดยการร่วมกันอภิปรายและบอกถึงประโยชน์ของการเข้าร่วมกิจกรรมตลอดจนให้ข้อเสนอแนะและติชมร่วมกัน และผู้วิจัยประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรมโดยสังเกตจากความสนใจ ความร่วมมือ การแสดงความคิดเห็นและการสรุปของนักเรียนในขณะปฏิบัติกิจกรรม

1.2 ขั้นการดำเนินกิจกรรมกลุ่ม โดยการใช้การแสดงบทบาทสมมติ มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นการมีส่วนร่วม ผู้วิจัยสนทนากับสมาชิกเกี่ยวกับการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศที่เหมาะสม ที่ผู้วิจัยสร้างสถานการณ์ขึ้นที่จะให้สมาชิกแสดงเพื่อให้เข้าใจตรงกัน เลือกผู้แสดงและแจกเอกสารให้สมาชิกอ่าน เพื่อศึกษาบทบาทและจัดฉากให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง โดย

ให้สมาชิกแต่ละคนมีส่วนร่วมในการสังเกตการณ์และมีบทบาทในการทำกิจกรรมในฐานะเป็นสมาชิกกลุ่ม

ขั้นที่ 2 ขั้นการวิเคราะห์ เมื่อผู้แสดงแสดงจบแล้วผู้วิจัยให้สมาชิกร่วมกันวิเคราะห์และอภิปราย โดยไม่มุ่งเน้นว่าใครแสดงดีหรือไม่ดีอย่างไรและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการแสดงพฤติกรรมของผู้แสดง และข้อคิดต่างๆจากการแสดงบทบาทสมมติ เพื่อให้สมาชิกมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศในบทบาทสมมติกับชีวิตจริง พร้อมทั้งระบุแนวโน้มในการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศที่เหมาะสม

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ ให้สมาชิกช่วยกันสรุปและรวบรวมแนวคิดที่ได้จากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับสมาชิกคนอื่นๆ ภายในกลุ่มจนเกิดความเข้าใจแล้วนำมาสรุปเป็นหลักการของตนเอง และสามารถนำหลักการนั้นมาเป็นแนวทางในการประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศให้เหมาะสมขึ้น แล้วผู้วิจัยกล่าวสรุปเพิ่มเติม

ขั้นที่ 4 ขั้นประเมินผล ให้สมาชิกทุกคนร่วมกันประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองโดยการร่วมกันอภิปรายและบอกถึงประโยชน์ของการเข้าร่วมกิจกรรมตลอดจนให้ข้อเสนอแนะและชื่นชมร่วมกัน และผู้วิจัยประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรมโดยสังเกตจากความสนใจ ความร่วมมือ การแสดงความคิดเห็นและการสรุปของนักเรียนในขณะปฏิบัติกิจกรรม

1.3 ขั้นตอนกิจกรรมกลุ่ม โดยใช้สถานการณ์จำลอง มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นการมีส่วนร่วม ผู้วิจัยบอกวัตถุประสงค์ของการใช้สถานการณ์จำลอง ผู้วิจัยเล่าเรื่องเกี่ยวกับสถานการณ์จำลองที่นำมาใช้ เลือกผู้แสดงบทบาท สมาชิกศึกษาและแสดงบทบาทตามที่ได้รับมอบหมาย โดยให้สมาชิกแต่ละคนมีส่วนร่วมในการสังเกตการณ์และมีบทบาทในการทำกิจกรรม ในฐานะเป็นสมาชิกกลุ่มโดยผู้วิจัยคอยให้คำแนะนำและสร้างบรรยากาศ

ขั้นที่ 2 ขั้นวิเคราะห์ ภายหลังจากที่สมาชิกแสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลองแล้ว ให้สมาชิกวิเคราะห์เกี่ยวกับความคิด ความรู้สึกและบทบาทที่สมาชิกได้แสดงและให้สมาชิกร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศในสถานการณ์จำลองกับชีวิตจริง พร้อมทั้งให้สมาชิกระบุแนวโน้มในการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศที่เหมาะสม

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ ให้สมาชิกแต่ละคนช่วยกันสรุปและแนวคิดที่ได้จากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับสมาชิกภายในกลุ่มจนเกิดความเข้าใจแล้ว นำมาสรุปเป็นหลักการของตนเองและสามารถนำหลักการนั้นมาเป็นแนวทางในการประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ แล้วผู้วิจัยกล่าวสรุปเพิ่มเติม

ขั้นที่ 4 ขั้นประเมินผล ให้สมาชิกทุกคนร่วมกันประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองโดยการร่วมกันอภิปรายและบอกถึงประโยชน์ของการเข้าร่วมกิจกรรมตลอดจนให้ข้อเสนอแนะ

และดิชมร่วมกัน และผู้วิจัยประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรมโดยสังเกตจากความสนใจ ความร่วมมือ การแสดงความคิดเห็นและการสรุปของนักเรียนในขณะปฏิบัติกิจกรรม

วิธีการนี้ใช้กับกลุ่มทดลอง

2. การให้ข้อเสนอแนะ หมายถึงวิธีการให้ข้อมูลโดยจัดทำเป็นเอกสารซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับ เรื่องการสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ การให้ความช่วยเหลือเพื่อนต่างเพศและการร่วมกิจกรรมกับเพื่อนต่างเพศ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. แจกเอกสารให้นักเรียนอ่าน
2. ให้นักเรียนซักถามข้อสงสัย
3. ให้นักเรียนสรุปเรื่องที่ศึกษาจากเอกสาร

วิธีการนี้ใช้กับกลุ่มควบคุม

3. การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ หมายถึง วิธีการที่นักเรียนแสดงพฤติกรรมกับเพื่อนต่างเพศ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 การสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออก โดยการไหว้อาและแสดงกิริยาท่าทาง ได้แก่ การยิ้มอย่างเป็นมิตร การพูดด้วยถ้อยคำที่สุภาพ น้ำเสียงไพเราะ การกล่าวคำชมเชยและการพูดให้กำลังใจ ไม่พูดหรือแสดงกิริยาก้าวร้าวกับเพื่อนต่างเพศ

3.2 การให้ความช่วยเหลือเพื่อนต่างเพศ หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออก โดยการช่วยเหลือเพื่อนต่างเพศในสิ่งที่ถูกต้อง และกระทำตามความสามารถที่มีอยู่ ได้แก่ การช่วยอธิบายเนื้อหาวิชาที่เพื่อนต่างเพศไม่เข้าใจ การให้เพื่อนต่างเพศยืมอุปกรณ์การเรียนหรือสมุดจดงานหรือเงิน การแสดงความเข้าใจ ปลอบใจเมื่อเพื่อนต่างเพศไม่สบายใจ รับฟังปัญหาจากเพื่อนต่างเพศ

3.3 การร่วมกิจกรรมกับเพื่อนต่างเพศ หมายถึง การที่นักเรียนสามารถร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เช่น เล่นกีฬาและร่วมกิจกรรมชุมนุมกับเพื่อนต่างเพศ ยอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนต่างเพศ ทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายร่วมกับเพื่อนต่างเพศ ทำงานกลุ่มร่วมกับเพื่อนต่างเพศด้วยความสบายใจรวมทั้งเห็นประโยชน์บทบาทของสมาชิก

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามลำดับดังนี้

- ✓ 1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม
 - 1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม
 - 1.1.1 ความหมายของกิจกรรมกลุ่ม
 - 1.1.2 จุดมุ่งหมายของกิจกรรมกลุ่ม
 - 1.1.3 คุณค่าของกิจกรรมกลุ่ม
 - 1.1.4 การจัดการเรียนการสอนโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม
 - 1.1.5 ลำดับขั้นของกิจกรรมกลุ่ม
 - 1.1.6 คุณสมบัติที่จำเป็นของครูผู้สอนโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม
 - 1.1.7 ขนาดของกลุ่ม
 - 1.1.8 เวลาและจำนวนครั้งในการเข้ากลุ่ม
 - 1.1.9 คุณประโยชน์ของกิจกรรมกลุ่ม
 - 1.1.10 กิจกรรมที่ใช้ในกิจกรรมกลุ่ม
 - 1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม
 - 1.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ
 - 1.2.2 งานวิจัยในประเทศ
- 2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ
 - 2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ
 - 2.1.1 วัยรุ่นกับเพื่อนต่างเพศ
 - 2.1.2 แนวทางในการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ
 - 2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ
 - 2.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ
 - 2.2.2 งานวิจัยในประเทศ

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม

1.1.1 ความหมายของกิจกรรมกลุ่ม

คำว่า “กิจกรรมกลุ่ม” (Group Activity) ได้มีผู้ให้ความหมายไว้ ดังนี้
 แฮร์โรล (Harrold. 1952 : 504) ได้ให้ความหมายของกิจกรรมกลุ่มว่าเป็นกระบวนการที่ทำให้ทุกคนมีโอกาสรวมกันเป็นกลุ่มเพื่อแก้ปัญหาหรือกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งโดยมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอน

เรกอนและเชฟเฟิร์ด (Ragon and Shepherd. 1971 : 197) กล่าวว่ากิจกรรมกลุ่มเป็นการศึกษาถึงธรรมชาติของกลุ่มเมื่อมนุษย์มารวมตัวกัน ซึ่งมีการศึกษาพฤติกรรมของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่ม โดยใช้วิธีการอภิปรายและประเมินร่วมกัน

คมเพชร ฉัตรศุภกุล (2522 : 16) ให้ความหมายไว้ว่า กิจกรรมกลุ่มหมายถึงการนำเอาประสบการณ์มาวางแผนแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตามที่ต้องการในสมาชิกแต่ละคน และการเปลี่ยนแปลงของกลุ่มโดยส่วนรวม มีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม ด้วยวิธีการดังกล่าวนี้ประสบการณ์ในกลุ่มจะทำให้เกิดการพัฒนาในตัวบุคคลทุกคน

ทิสนา แคมมณี (2522 : 20) กล่าวถึงกลุ่มสัมพันธ์ไว้ว่า เป็นวิทยาการที่ว่าด้วยเรื่องความสัมพันธ์ของคนในกลุ่ม และกระบวนการกลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งครอบคลุมถึงองค์ประกอบที่สำคัญต่างๆ เกี่ยวกับเรื่องพฤติกรรมมนุษย์ การแก้ปัญหา การตัดสินใจ ตลอดจนการพัฒนาตนเอง

ศุภติ บุญญวงศ์ (2527 : 2) กล่าวว่ากิจกรรมกลุ่ม หมายถึงการร่วมกันวางแผนแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างสมาชิกต่อสมาชิกภายในกลุ่มหรือสมาชิกต่อกลุ่ม หรือสมาชิกภายในกลุ่ม โดยมีผู้นำกลุ่มซึ่งได้รับการฝึกฝนมาอย่างดีช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้สมาชิกมีปฏิสัมพันธ์และมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สมาชิกได้พัฒนาบุคลิกภาพที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงานกลุ่ม ได้เรียนรู้เกี่ยวกับการการทำงานกลุ่มและประสบผลสำเร็จในการทำงานครั้งนั้นด้วย

ประนอม เดชชัย (2531 : 100 – 101) อธิบายว่ากิจกรรมกลุ่ม หมายถึงกิจกรรมต่างๆ ที่ดำเนินการโดยกลุ่ม ทำเป็นกลุ่ม กิจกรรมประเภทนี้จะช่วยฝึกประสบการณ์ต่างๆ ของผู้เรียนให้พัฒนาขึ้น เช่น ช่วยให้ผู้เรียนมีทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ฝึกทักษะทางสังคม ฝึกให้ผู้เรียนยอมรับมติของกลุ่ม เพื่อพัฒนาความเป็นประชาธิปไตยของผู้เรียน

ถวิลวัลย์ อัมรินทร์ (2543 : 18) กล่าวว่ากิจกรรมกลุ่ม หมายถึงการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ที่ทำให้สมาชิกในกลุ่มได้มีส่วนร่วมในการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งร่วมกันและปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นในกลุ่ม ทำให้สมาชิกแต่ละคนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง และสามารถนำ

ประสบการณ์ที่ได้จากกลุ่มไปพัฒนาตนเองในด้านต่างๆ ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า กิจกรรมกลุ่มหมายถึง การจัดกิจกรรมและการจัดประสบการณ์ต่างๆมาวางแผนแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิกในกลุ่ม โดยทุกคนได้มีส่วนร่วมลงมือปฏิบัติในการแก้ปัญหาเพื่อให้เกิดการเรียนรู้สิ่งต่างๆด้วยตนเอง และเกิดทักษะ ในการมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน โดยวิเคราะห์พฤติกรรมของสมาชิกเอง และผู้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาตนเอง

1.1.2 จุดมุ่งหมายของกิจกรรมกลุ่ม

แทรกซ์ และนอร์ท (Traxler and North. 1957 : 320) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของกิจกรรมกลุ่มไว้ดังนี้

1. เพื่อให้การศึกษาอบรมแก่บุคคลที่ยังไม่คุ้นเคยกับสิ่งแวดล้อม
2. เพื่อสร้างเสริมประสบการณ์ที่แตกต่างไปจากประสบการณ์ที่ได้รับ ได้แก่ การจัดกิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการศึกษาเล่าเรียน
3. เพื่อเป็นรากฐานในการศึกษาเล่าเรียน
4. เพื่อการปรับตัว การบำบัด รักษาความเจริญงอกงามของบุคคลและกลุ่ม

เบนเนท (Bennet. 1963 : 5 – 9) ได้สรุปจุดมุ่งหมายโดยทั่วไป ของกิจกรรมกลุ่มในการแนะแนวไว้ดังนี้

1. เพื่อเปิดโอกาสให้สมาชิกของกลุ่มได้เรียนรู้ทางด้านการศึกษาอาชีพ สังคมและส่วนตัว จากการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น
2. กิจกรรมของกลุ่มก่อให้เกิดผลทางการบำบัดรักษา จากการที่ได้ปลดปล่อยความตึงเครียดทางอารมณ์ ได้มีความเข้าใจ และได้ข้อคิดจากปัญหาต่างๆของบุคคลมากขึ้น ทั้งศึกษาปัญหาของบุคคลที่คล้ายคลึงกันในบรรยากาศที่อ่อนโยนผ่อนคลายและนำมาแก้ไข ปรับปรุงบุคลิกภาพและวิถีทางชีวิต กิจกรรมกลุ่มเปิดโอกาสให้บุคคลได้วินิจฉัยตนเองและผู้อื่น
3. กิจกรรมกลุ่มช่วยให้บุคคลบรรลุจุดมุ่งหมายของการแนะแนวอย่างมีประสิทธิภาพ
4. กิจกรรมกลุ่มช่วยให้การให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล มีประสิทธิภาพมากขึ้น เพราะกลุ่มช่วยให้เข้าใจภูมิหลังและลักษณะทั่วไปของปัญหาต่างๆ

บัตตัน (Button. 1974 : 1 – 2) กล่าวว่า กิจกรรมกลุ่มเป็นสิ่งที่จัดขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะช่วยส่งเสริมให้มนุษย์ได้เติบโตและพัฒนาโดยเฉพาะทักษะด้านสังคมและด้านความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ดังนั้นการจัดกิจกรรมกลุ่มจึงเปิดโอกาสให้มนุษย์ได้เรียนรู้เกี่ยวกับการติดต่อสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ ในบรรยากาศที่ส่งเสริมซึ่งกันและกัน โดยใช้เทคนิคต่างๆ เช่น การสวมบท

บาท ผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มจะพยายามช่วยกลุ่มและช่วยบุคคลแต่ละคนเพื่อทำงานไปสู่จุดมุ่งหมาย

วินิจ เกตุขำ และคมเพชร จัตรศุภกุล (2522 : 170 – 172) ได้กล่าวถึง จุดมุ่งหมายของกิจกรรมกลุ่มว่า เพื่อนำมาพัฒนาบุคคลโดยอาศัยผู้จัดกิจกรรมกลุ่ม ที่มีความสามารถตลอดจนรู้กระบวนการของการจัดกิจกรรมกลุ่มเป็นอย่างดี สาเหตุที่เราใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาบุคคลนั้น ก็เพราะการเรียนรู้ โดยการทำกิจกรรมต่างๆ จะทำให้บุคคลได้รับประสบการณ์ตรง นอกจากจะได้ปฏิบัติแล้วยังเกิดความรู้สึกต่างๆขึ้นด้วย ผลจากการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มจะทำให้บุคคลซาบซึ้งประทับใจมากกว่าที่จะสอนบุคคลให้มีการพัฒนาตนเองโดยใช้วาจาเพียงอย่างเดียว จุดมุ่งหมายของกิจกรรมกลุ่มอาจจะแบ่งได้ดังต่อไปนี้

1. เพื่อให้เกิดความเข้าใจตนเอง การได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์ หรืออยู่ร่วมกับสมาชิกในกลุ่ม จะมีส่วนช่วยให้บุคคลรู้จักและเข้าใจตนเองได้ดีขึ้น
2. เพื่อให้เกิดความเข้าใจบุคคลอื่น เมื่อสมาชิกในกลุ่มได้ทำกิจกรรมร่วมกัน ก็ย่อมจะทำให้เกิดการเรียนรู้และรู้จักซึ่งกันและกันดีขึ้น
3. เพื่อให้สามารถทำงานร่วมกับบุคคลอื่นได้ดีขึ้น
4. การจัดกิจกรรมกลุ่ม เพื่อให้เกิดการพัฒนาด้านใดแก่สมาชิก ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายว่าต้องการจะให้เกิดการเรียนรู้ด้านใด ก็จัดให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายนั้น

ประนอม เดชชัย (2531 : 101 – 102) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของกิจกรรมกลุ่มไว้ดังนี้

1. เพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าใจธรรมชาติของมนุษย์ คือเข้าใจตนเองและเข้าใจบุคคลอื่นภายในกลุ่ม ซึ่งจะทำให้บุคคลปรับตัวเองเข้ากับบุคคลในกลุ่มได้ เกิดการเรียนรู้เรื่องของตนเองได้ดีขึ้น เช่น รู้ข้อบกพร่องของตนเอง หรือรู้ว่าตนเป็นอย่างไร เมื่อเปรียบเทียบกับบุคคลในกลุ่มเกิดความเข้าใจบุคคลอื่นในกลุ่ม โดยที่สมาชิกในกลุ่มได้ทำกิจกรรมร่วมกัน ย่อมทำให้เกิดการเรียนรู้และรู้จักซึ่งกันและกันดี ทราบข้อดีและข้อเสีย ข้อบกพร่องทั้งของตนเองและของบุคคลอื่น อันจะเป็นแนวทางให้เกิดความรู้สึกเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกันคิดช่วยเหลือกัน ตลอดจนการปรับตัวเข้าหากันด้วย
2. เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจกระบวนการทำงานหรือแก้ปัญหาต่าง ๆ ร่วมกันประสบการณ์ที่จัดในกิจกรรมกลุ่มจะช่วยให้สมาชิกได้เรียนรู้วิธีการทำงานร่วมกัน เพราะไม่มีมนุษย์คนใดอยู่คนเดียวได้โดยไม่ต้องพึ่งพาอาศัยกัน ฉะนั้นการฝึกกิจกรรมกลุ่มในการเรียนการสอนจะช่วยฝึกให้บุคคลเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการทำงานและร่วมมือกันแก้ปัญหา
3. เพื่อให้ผู้เรียนฝึกความรู้สึกทางด้านคุณธรรม และจริยธรรม ในระหว่างร่วม

กิจกรรมกลุ่ม เช่น ฝึกความรู้สึกอดทน ฝึกการยอมรับความคิดเห็นของส่วนรวม เป็นต้น สิ่งที่ได้มาจากกิจกรรมกลุ่มเหล่านี้จะไปช่วยพัฒนาบุคคลและสังคมต่อไป

จากจุดมุ่งหมายดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า กิจกรรมกลุ่มมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้บุคคลได้มีโอกาสที่จะปรับปรุง แก้ไข พัฒนา เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตลอดจนความคิดเห็นต่าง ๆ และสามารถทำความเข้าใจเกี่ยวกับตนเองและผู้อื่น รวมทั้งสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นเพื่อให้สามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข

1.1.3 คุณค่าของกิจกรรมกลุ่ม

ศุภวดี บุญญวงษ์ (2527 : 3 – 4) ได้กล่าวถึงคุณค่าของกิจกรรมกลุ่มไว้ดังนี้

1. คุณค่าด้านการพัฒนา

1.1 กิจกรรมกลุ่มสามารถตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของนักเรียนได้ซึ่งความต้องการเหล่านั้นได้แก่ ต้องการให้ผู้อื่นยอมรับ ยกย่อง เคารพในศักดิ์ศรีและคุณค่าของตนเอง ต้องการความอบอุ่น ความมั่นคงและปลอดภัย ถ้าหากกิจกรรมกลุ่มมีประสิทธิภาพ ก็จะส่งผลให้นักเรียนมีความรู้สึกว่าได้ประสบผลสำเร็จ เคารพในคุณค่าของตนเอง มีความเชื่อมั่นในตนเอง และให้ความร่วมมือในกิจกรรมกลุ่มอย่างเต็มที่

1.2 พัฒนาทางด้านสังคมและอารมณ์ของนักเรียน ช่วยให้เกิดความเห็นอกเห็นใจ ยอมรับผู้อื่น เรียนรู้กระบวนการให้และการรับ ซึ่งเป็นพื้นฐานความเข้าใจเบื้องต้นของการอยู่ร่วมกันในสังคม รู้จักวิธีการควบคุมอารมณ์ของตนเอง มีความอดทน มองโลกในแง่ดี มีน้ำใจ เป็นนักกีฬาและสามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้

1.3 พัฒนาความเข้าใจเกี่ยวกับค่านิยม ทศนคติและปทัสถานของสังคมจากการปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่ม นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับความคาดหวังของกลุ่มที่มีต่อตน ทั้งพฤติกรรมและ ทศนคติ เพื่อเป็นแนวทางประกอบการตัดสินใจเลือกสิ่งที่ดีและเหมาะสมที่สุดเกี่ยวกับการตั้งกฎเกณฑ์ต่างๆของกลุ่ม ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนร่วมพิจารณาแสดงความคิดเห็นได้ด้วย

1.4 พัฒนาค่านิยมเกี่ยวกับอาชีพ การที่นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่ม จะช่วยให้ทราบข้อมูลต่างๆเกี่ยวกับอาชีพ มีการเตรียมวางแผนเกี่ยวกับอาชีพของตนในอนาคต ได้เรียนรู้ความแตกต่างระหว่างบุคคล ด้านความสามารถ ความสนใจ ฐานะทางเศรษฐกิจ ซึ่งมีส่วนสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกอาชีพที่แตกต่างกันของบุคคล

1.5 พัฒนาความสามารถและทักษะต่างๆ ซึ่งนักเรียนได้ใช้และฝึกความสามารถตลอดจนทักษะต่างๆ อย่างเต็มที่ในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม เช่น การพูดในที่สาธารณะ การอภิปรายกลุ่มและการวางแผนงาน

2. คุณค่าด้านการวินิจฉัย ผู้นำกิจกรรมกลุ่มสามารถสังเกตพฤติกรรมต่างๆ ของ

นักเรียน ขณะที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ทำให้เข้าใจนักเรียนได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น ทราบถึงพฤติกรรมที่เป็นอุปสรรคในการเข้าร่วมกลุ่มเพื่อจะได้หาวิธีปรับปรุงแก้ไขและให้ความช่วยเหลือต่อไป สำหรับนักเรียนเองได้มีโอกาสศึกษาตนเอง จากการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มทำให้ทราบเกี่ยวกับขอบเขตความสามารถของตน เพื่อจะได้เข้าใจและยอมรับตนเองอย่างใกล้ชิดยิ่งขึ้นกับความเป็นจริงมากขึ้น

3. คุณค่าด้านการบำบัด การจัดกิจกรรมกลุ่มเป็นวิธีบำบัดอย่างหนึ่ง เพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาเป็นกรณีพิเศษ และต้องได้รับการดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด การได้มีโอกาสทำงานร่วมกับผู้อื่น เผชิญหน้ากับสถานการณ์ต่างๆ ซึ่งช่วยให้เข้าใจตนเอง เข้าใจผู้อื่น เพิ่มขึ้นและปรับปรุงลักษณะนิสัยของตน

4. คุณค่าต่อสถานศึกษาและชุมชน เมื่อนักเรียนพัฒนาในด้านต่างๆ จากการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ย่อมส่งผลให้การทำงานกลุ่มในสถานศึกษามีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ลดปัญหาต่างๆ ได้มาก นักเรียนก็จะเป็นสมาชิกที่มีคุณภาพของสถานศึกษา และนั่นคือการเป็นสมาชิกที่ดีของชุมชนด้วยเช่นกัน

นอกจากนี้ คมเพชร จัตรศุภกุล (2530 : 15 – 19) ได้กล่าวถึงคุณค่าของกิจกรรมกลุ่มว่า นอกเหนือจากความสำเร็จที่ทำแล้ว กิจกรรมกลุ่มยังมีคุณค่าทางด้านอื่นๆ อีกได้แก่

1. คุณค่าในด้านพัฒนาการ (Developmental Values) เช่น สนองความต้องการขั้นพื้นฐานของบุคคล การสร้างพัฒนาการทางด้านอารมณ์และสังคม การพัฒนาการทางด้านทัศนคติ ความสนใจ ความสามารถ ตลอดจนความเจริญงอกงามทั้งทางด้านความรู้และทักษะ

2. คุณค่าด้านการวินิจฉัย (Diagnostic Values) สำหรับผู้นำกลุ่ม เมื่อมีการทำกิจกรรมกลุ่มจะทำให้มีโอกาที่จะสังเกตสมาชิกในกลุ่มแต่ละคน ทำให้เกิดความเข้าใจเป็นอย่างดีในตัวของผู้สมาชิกในกลุ่ม

3. คุณค่าด้านการบำบัด (Therapeutic Values) ในการรวมกลุ่มของบุคคล จะมีค่าต่อการบำบัดเป็นอย่างดี โรงพยาบาลและคลินิก จะนำวิธีทางกลุ่มไปใช้รักษาคนไข้ โดยการบำบัดทางจิตวิทยากับคนไข้เป็นกลุ่ม (Group Psychotherapy) สำหรับในโรงเรียนผู้เรียนที่มีปัญหาคล้ายคลึงกันอาจได้รับความช่วยเหลือโดยการให้คำปรึกษากลุ่ม (Group Counseling) แต่สำหรับผู้เรียนที่มีปัญหาเพียงเล็กน้อย จะได้รับประโยชน์จากการร่วมกิจกรรมกลุ่ม เช่น การพัฒนานิสัยของตนเอง เป็นต้น

4. คุณค่าต่อโรงเรียนและชุมชน (Values to School and Community) การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มจะช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสพัฒนาตนเองในด้านต่างๆ ทำให้บุคคลมีความสามารถ มีคุณค่า สร้างประโยชน์ให้แก่โรงเรียนและชุมชนได้

จากคุณค่าของกิจกรรมกลุ่มดังกล่าวสรุปได้ว่า คุณค่าของกิจกรรมกลุ่มนั้น ทำให้สมาชิกของกลุ่มได้รับประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม สมาชิกได้ร่วมทำกิจกรรมด้วยกัน สามารถเข้าใจตนเองและเข้าใจผู้อื่นได้เป็นอย่างดี ซึ่งจะทำให้บุคคลได้พัฒนาตนเอง เพื่อให้สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

✓ 1.1.4 การจัดการเรียนการสอนโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม

ฉลอง ภิรมย์รัตน์ (2521 : 107 – 108) ได้กล่าวถึงหลักการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กิจกรรมกลุ่มว่า ผู้สอนจะต้องคำนึงถึงสิ่งสำคัญในเรื่องต่อไปนี้

1. จะต้องให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมลงมือกระทำกิจกรรมทุกอย่างที่จัดให้มีขึ้น
2. กิจกรรมที่จัด จะต้องมียัตถุประสงค์สอดคล้องกับเนื้อหาที่จะเรียน คือหลังจากกระทำกิจกรรมร่วมกันแล้ว จะต้องมียัตถุประสงค์ว่าผู้เรียนจะต้องมีหรือจะต้องเกิดพฤติกรรมที่เนื้อหาได้กำหนดไว้
3. การดำเนินกิจกรรมเสริมควรจะให้ดำเนินไปโดยไม่ต้องมีใครคอยบงการ ครูผู้สอนควรทำตัวเป็นผู้เรียนด้วยคนหนึ่ง มิใช่ผู้รู้และผู้กำหนดสิ่งต่าง ๆ
4. กิจกรรมที่จะทำควรให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกว่า มีคุณค่าและมีความหมายต่อตัวผู้เรียน
5. ให้ผู้เรียนมีบทบาทในการวิเคราะห์หรืออภิปราย รู้จักแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างกัน
6. ผู้เรียนจะต้องรู้เกี่ยวกับตัวเอง สามารถวิเคราะห์ตนเองได้ว่า มีข้อดีข้อเสียอย่างไร จึงจะเป็นไปตามที่กลุ่มนิยมชมชอบ
7. ผู้เรียนต้องรู้จักวิเคราะห์และวินิจฉัยผู้อื่นที่อยู่ร่วมกลุ่มกับตน เช่นเดียวกับที่รู้จักตนเอง
8. ผู้เรียนจะต้องเอาใจใส่และสนใจเรื่องราวและความเคลื่อนไหวของกลุ่ม
9. ผลที่เกิดจากการเรียนรู้โดยกิจกรรมกลุ่มควรเป็นสิ่งที่ผู้เรียน สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันหรือชีวิตจริงได้ด้วย

จากเอกสารเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กิจกรรมกลุ่มสรุปได้ว่า ใน การเรียนการสอนโดยใช้กิจกรรมกลุ่มนั้น ผู้สอนควรจัดให้ครอบคลุมเนื้อหา ตรงตามวัตถุประสงค์ คุณค่าของกลุ่ม รวมทั้งบทบาทของสมาชิกและผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

1.1.5 ลำดับขั้นของกิจกรรมกลุ่ม

เยาวภา เตชะคุปต์ (2522 : 228 – 231) กล่าวว่า ลำดับขั้นของกิจกรรมกลุ่ม

แบ่งเป็น 4 ขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นการมีส่วนร่วม (Participation หรือ Involvement Stage) เป็นขั้นที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในฐานะสมาชิกคนหนึ่งในกลุ่ม ซึ่งเป็นผู้ลงมือปฏิบัติหรือแสวงหาสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ด้วยตนเอง การมีปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่มทำให้ผู้เรียนมีโอกาสแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความรู้สึกนึกคิด ค่านิยม ความเชื่อ ซึ่งจะช่วยให้การเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นไปอย่างกว้างขวางและเกิดผลดี

2. ขั้นวิเคราะห์ (Analysis Stage) เป็นขั้นที่ผู้เรียนจะร่วมกัน วิเคราะห์ ประสพการณ์การเรียนรู้หลังจากที่ลงมือกระทำกิจกรรมซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้อย่างกว้างขวาง สามารถประเมินความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม วิธีการเรียน ผลการเรียนรู้ตลอดจนช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจตนเองและผู้อื่นได้ดีขึ้น

3. ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ (Generalization and application Stage) เมื่อผู้เรียนค้นพบสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ด้วยตนเองและผู้เรียนรวบรวมแนวคิดที่ตนค้นพบและแนวคิดที่ได้จากการแลกเปลี่ยนประสพการณ์กับผู้อื่น สรุปเป็นหลักการของตนเองเพื่อนำไปประยุกต์ใช้กับตนเองได้

4. ขั้นประเมินผล (Evaluation Stage) ผู้เรียนยอมรับผลการเรียนรู้ของตนเองและกลุ่มได้เป็นอย่างดี โดยผู้เรียนสามารถประเมินผลได้ด้วยตนเองจากการอภิปรายให้ข้อเสนอแนะและติชมร่วมกับสมาชิกคนอื่นๆ ในกลุ่ม

วิธนา วโรตมะวิชัย (2530 : 252 – 253) กล่าวถึงลำดับขั้นของการเรียน การสอน โดยวิธีการกลุ่มสัมพันธ์ ไว้ดังนี้

1. ขั้นลงมือปฏิบัติ (Participation) เป็นขั้นที่สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วม ในการ ทำกิจกรรม

2. ขั้นค้นพบ (Discovery) เมื่อนักเรียนได้มีส่วนร่วมมีการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง แล้ว จะเกิดความรู้สึกและเกิดความเข้าใจตนเอง อันจะนำไปสู่การค้นพบสิ่งที่เรียนรู้ด้วยตนเอง

3. ขั้นวิเคราะห์ (Analysis) ขั้นที่สำคัญที่สุดคือ การทำให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ถึง สิ่งที่ได้กระทำลงไป โดยครูจะตั้งคำถามว่า อะไร ทำไม และอย่างไร เพื่อให้ผู้เรียนสามารถรวบรวมสิ่งต่างๆ ทั้งด้านความรู้และการมีส่วนร่วมทางอารมณ์ให้รวมกันเป็นจุดเดียว

4. ขั้นนำไปประยุกต์ใช้กับตนเองและผู้อื่น (Application) เป็นขั้นที่ผู้เรียนได้ก้าวหน้าไปอีกขั้นหนึ่ง คือสามารถเชื่อมโยงการเรียนรู้กับตนเองและผู้อื่นได้

จากลำดับขั้นของกิจกรรมกลุ่มดังกล่าวสรุปได้ว่า ลำดับขั้นของกิจกรรมกลุ่ม ประกอบด้วย ขั้นการมีส่วนร่วม ขั้นวิเคราะห์ ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการและขั้นประเมินผล ซึ่ง

ลำดับขั้นของการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมกลุ่มดังกล่าว จะช่วยส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียนและความสัมพันธ์อันดีระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับเนื้อหาวิชา มีโอกาสพัฒนาสติปัญญา อารมณ์ ด้วยวิธีการที่เหมาะสมซึ่งจะทำให้การเรียนรู้มีความหมายต่อผู้เรียนมากยิ่งขึ้น

1.1.6 คุณสมบัติที่จำเป็นของครูผู้สอนโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม

ฉลอง ภิมรัตน์ (2521 : 106) กล่าวว่า ครูผู้สอนโดยใช้กิจกรรมกลุ่มจำเป็นต้องมีคุณสมบัติพิเศษบางประการ ซึ่งจำเป็นในการสร้างบรรยากาศของกลุ่มให้ดีขึ้น ซึ่งคุณสมบัติดังกล่าว ได้แก่

1. มีความเป็นกันเองและเข้าใจผู้เรียนแต่ละคน
2. สามารถควบคุมอารมณ์ได้เป็นอย่างดี
3. ใจกว้าง ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น
4. รู้จักให้กำลังใจ และคอยกระตุ้นผู้เรียนอยู่เสมอ
5. ต้องให้ผู้เรียนแสดงออกมากกว่าผู้สอน
6. รู้จักประสานงานกลุ่มให้ดำเนินไปด้วยดี
7. เข้าใจความรู้สึก และสามารถจับความรู้สึกของผู้เรียนได้
8. วางตนเป็นกลาง และให้ความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย
9. รู้จักใช้คำพูดที่ไพเราะ และโน้มน้าวจิตใจผู้เรียน
10. พยายามให้ผู้เรียนร่วมกิจกรรมด้วยตนเองอย่างทั่วถึง
11. สร้างบรรยากาศของความร่วมมือให้เกิดขึ้นในกลุ่ม
12. ใ้รางวัลหรือชมเชยในรูปของกลุ่มหรือคณะมากกว่าให้แก่ส่วนบุคคลโดยเฉพาะ

1.1.7 ขนาดของกลุ่ม

สำหรับขนาดของกลุ่มนั้น มีผู้ให้ความคิดเห็นแตกต่างกันออกไปดังนี้

ชอร์ (Shaw. 1971 : 3) กล่าวว่า กลุ่มย่อยควรมีสมาชิก 10 คน เป็นอย่างมาก ถ้าจำนวนสมาชิก 30 คนขึ้นไปก็จะเป็นกลุ่มใหญ่ แต่ก็อาจจะแบ่งเป็นกลุ่มย่อยได้ และมีความเห็นว่า จำนวนสมาชิกมีใช้ปัญหาสำคัญ แต่องค์ประกอบอื่นๆซึ่งได้แก่ ความสัมพันธ์ของสมาชิกและการร่วมมือในการทำงานของสมาชิกจะมีความสำคัญต่อการทำงานของกลุ่มมากกว่า

วัตสันและแฮร์ (Deithon. 1971 : 225; citing Watson and Hare. N.d.) กล่าวถึงขนาดของกลุ่มว่า กลุ่มย่อยควรมีขนาดไม่ใหญ่นักและควรมีจำนวน 5 คนเป็นอย่างน้อย แต่บางทีอาจกำหนดให้มีจำนวน 12 – 15 คนก็ได้ เพื่อเหตุผลทางเศรษฐกิจ เพราะจะทำให้สิ้นเปลืองน้อยลงแต่ก็ควรมีการแบ่งกลุ่มย่อย 2 กลุ่ม เพื่อให้มีขนาดพอเหมาะ ถ้ามีกลุ่มขนาดใหญ่เกินไป โอกาสที่สมาชิกจะมีส่วนร่วมลดน้อยลง อาจทำให้กลุ่มแตกแยกกันง่ายขึ้น

จำเนียร ช่างโชติ (2521 : 5) กล่าวไว้ในทางการศึกษาว่า นักจิตวิทยามักจะศึกษา กลุ่มขนาดเล็ก ซึ่งมีสมาชิกไม่เกิน 15 คน เพราะจะทำให้สมาชิกของกลุ่มมีความสัมพันธ์กันอย่าง ใกล้ชิดและในด้านการเรียนรู้ ก็จะมีการเรียนรู้ได้ผลดีกว่ากลุ่มขนาดใหญ่

วัชร ฐะคำ (2523 : 87) กล่าวว่า กลุ่มที่จะมีประสิทธิภาพ ได้แก่ กลุ่มที่มี สมาชิกจำนวนตั้งแต่ 6 – 8 คน อาจอนุโลมให้ได้ถึง 10 คน ถ้าจำเป็นเพราะว่าหากมีจำนวน สมาชิกมากเกินไปกำหนด กลุ่มจะแยกเป็นกลุ่มย่อยๆขึ้นมาเป็น 2 กลุ่มทันที

ออตตาเวย์ (Ottaway. 1966 : 7) กล่าวว่า กลุ่มควรมีขนาดเล็ก เพราะจะช่วย ให้สมาชิกมีโอกาสแสดงออกอย่างเป็นอิสระโดยทั่วถึงกัน ดังนั้นกลุ่มควรมีอย่างมากที่สุด 12 คน หรือ ถ้ามากกว่านั้นก็ไม่ควรเกิน 15 คน เพราะมีฉะนั้นแล้วจะทำให้แบบแผนพฤติกรรมผิดไป จากเดิม ขนาดของกลุ่มที่เหมาะสมที่สุดควรมีจำนวนสมาชิก 9 – 10 คน จึงจะทำให้การทำงาน บังเกิดผลดีที่สุด

ชอร์ (Shaw. 1971 : 4) ได้กล่าวถึงขนาดของกลุ่มแตกต่างกันไปว่า กลุ่มย่อยควรมี สมาชิก 10 คนเป็นอย่างมาก แต่ถ้ามีสมาชิก 30 คนขึ้นไป จะจัดเป็นกลุ่มขนาดใหญ่ และถึงแม้ว่า กลุ่มที่มีสมาชิก 30 คน ก็อาจแบ่งเป็นกลุ่มย่อยได้ จำนวนสมาชิกไม่ได้เป็นปัญหาสำคัญ แต่องค์ ประกอบอื่นๆซึ่งได้แก่ ความสัมพันธ์ของสมาชิกและความร่วมมือในการทำงานกลุ่มมากกว่า

จากขนาดของกลุ่มดังกล่าวสรุปได้ว่า ขนาดที่เหมาะสมในการทำกิจกรรมกลุ่ม ควร เป็นกลุ่มที่มีขนาดเล็ก ตั้งแต่ 6 – 12 คน และมากที่สุดไม่ควรเกิน 15 คน เพราะถ้าจำนวนสมาชิก มากเกินไป จะมีผลเสียต่อความสัมพันธ์และความร่วมมือในการทำงานของสมาชิก

1.1.8 เวลาและจำนวนครั้งในการเข้ากลุ่ม

การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มควรจัดสัปดาห์ละ 2 ครั้ง แต่ถ้าเวลาในการจัดเข้าร่วมกิจกรรมมีน้อยอาจจัดสัปดาห์ละ 3 ครั้ง (จักรวาล ภูวนันท์. 2537 : 27; อ้างอิง จาก Patterson. 1937) ในการกำหนดระยะเวลาของการเข้ากลุ่มนั้นขึ้นอยู่กับเป้าหมายของกลุ่มและธรรมชาติ ของ สมาชิกกลุ่มหากจัดกับสถาบันการศึกษาจำเป็นต้องพิจารณาถึงการจัดเวลาเรียน (คมเพชร ฉัตร คุภกุล. 2530 : 26)

สำหรับจำนวนครั้งในการเข้ากลุ่มขึ้นอยู่กับเป้าหมายของกลุ่ม แต่อย่างน้อยที่สุดควร จะเข้ากลุ่มไม่น้อยกว่า 8 ครั้ง ถ้ามากกว่านี้ได้ก็ยิ่งเป็นการดี (จักรวาล ภูวนันท์. 2537 : 27; อ้างอิง จาก Trotzer. 1977)

จากข้อความดังกล่าวมาข้างต้นพอสรุปได้ว่า เวลาในการเข้าร่วมในกิจกรรมกลุ่มใน แต่ละครั้ง ควรคำนึงถึงการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาและวัยของสมาชิกในกลุ่ม จำนวน ครั้งในการเข้ากลุ่มควรจะไม่ต่ำกว่า 8 ครั้ง และควรจัดสัปดาห์ละ 2 ครั้ง

1.1.9 คุณประโยชน์ของกิจกรรมกลุ่ม

โรเจอร์ (Roger. 1970 : 121-122) ได้กล่าวถึงคุณค่าของกิจกรรมกลุ่ม ดังนี้ คือ

1. ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านการรับรู้ทางความรู้สึก
2. มีการตระหนักถึงความรู้สึกของตนเองและผู้อื่นมากขึ้น ตลอดจนเปิดเผยความรู้สึก มีความจริงใจและเป็นไปอย่างธรรมชาติ มีการเปลี่ยนแปลงทางความสามารถในการควบคุมความรู้สึกต่างๆของตนเอง มีการแสดงที่ตรงกับความรู้สึกของตน
3. เกิดแนวทางในการสร้างแรงจูงใจ หมายถึงการเข้าใจตนเอง (Self – Actualization) การรู้จักตัดสินใจด้วยตนเอง

4. เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านทัศนคติทั้งต่อตนเองและผู้อื่น หมายความว่า บุคคลยอมรับตนเองเข้าใจตนเอง และมีความมั่นคงยิ่งขึ้น ลดการรังเกียจและควบคุมผู้อื่น มีส่วนร่วมในกิจกรรมมากขึ้น และมีความรู้สึกพึ่งพากันและกัน เชื่อในความสามารถของบุคคล มีการแก้ปัญหาโดยการทำงานเป็นกลุ่มและเป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่ม

พนม ลิ้มอารีย์ (ม.ป.ป. : 56 – 57) ได้กล่าวถึงประโยชน์อันเกิดจากการเข้าร่วมกลุ่มของสมาชิกดังนี้

1. กลุ่มจัดเป็นสนามทดลองสำหรับทดสอบความสามารถของสมาชิก เช่น เด็กวัยรุ่นต้องการคบเพื่อนต่างเพศ แต่มีความรู้สึกเคอะเขินแต่ถ้าเด็กเหล่านั้นได้เข้ากลุ่มมีการทำกิจกรรมต่างๆร่วมกัน ปฏิบัติภารกิจเหล่านั้นก็จะค่อยๆหายไปและเป็นปกติได้ หรือกรณีที่คนพูดเก่งแต่ไม่มีโอกาสจะพูดที่ไหน ก็จะอาศัยกลุ่มเป็นที่ทดลองหรือแสดงความสามารถให้คนอื่นเห็น

2. กลุ่มเป็นที่แลกเปลี่ยนประสบการณ์ เจตคติ ความคิดเห็น และช่วยปรับปรุงเจตคติตลอดจนนิสัยใจคอของสมาชิก รวมทั้งให้สมาชิกเป็นกำลังใจให้กันและกัน

3. กลุ่มช่วยเสริมสร้างความมีวินัยให้แก่ตนเอง เมื่อสมาชิกเข้ากลุ่มจะต้องมีการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ร่วมกันซึ่งจะทำให้สมาชิกมีความอดทนด้วย

4. กลุ่มช่วยให้เกิดความรู้สึกปลอดภัย ให้ความอบอุ่น กำลังใจ ความรัก และกลุ่มยังเป็นเครื่องบำรุงขวัญของสมาชิกด้วย การทำให้เด็กมีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มเป็นที่รักและได้รับการยกย่องจากกลุ่ม จะช่วยให้เด็กมีความเข้าใจตนเองดีขึ้น เกิดความรู้สึกมั่นคงปลอดภัยและเชื่อมั่นในตนเองขึ้น

พรรณพิศ วาณิชการ (2528 : 87) กล่าวว่า กระบวนการกลุ่มที่ดำเนินไปตามหลักการจะสามารถสนองความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ซึ่งได้แก่ ความรู้สึกอบอุ่น ปลอดภัยและ

ความรู้สึกที่เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ความต้องการเหล่านี้เมื่อได้รับการตอบสนองก็จะส่งเสริมให้บุคคลในกลุ่มสามารถรู้จักตนเองและยอมรับตนเอง อันเป็นแรงผลักดันให้เกิดการพัฒนาตนเอง

นอกจากนี้ คมเพชร ฉัตรศุภกุล (2530 : 15 – 19) ได้กล่าวถึงคุณค่าของกิจกรรมกลุ่มไว้ว่า นอกเหนือจากความสำเร็จที่ทำแล้ว กิจกรรมกลุ่มยังมีคุณค่าทางด้านอื่นๆอีก ได้แก่

1. คุณค่าทางด้านการพัฒนาการ (Developmental Values) เช่น การตอบสนองความต้องการพื้นฐานของบุคคล การสร้างพัฒนาการด้านอารมณ์และสังคม คุณค่าด้านอาชีพตลอดจนความเจริญงอกงามด้านความรู้และทักษะ

2. คุณค่าด้านการวินิจฉัย (Diagnostic Values) สำหรับผู้นำกลุ่ม เมื่อมีการทำกิจกรรมกลุ่ม จะทำให้มีโอกาสดังกล่าวจะสังเกตสมาชิกในกลุ่มแต่ละคน ทำให้เกิดความเข้าใจเป็นอย่างดีในตัวของผู้สมาชิกในกลุ่ม

3. คุณค่าในด้านการบำบัด (Therapeutic Values) ในการรวมกลุ่มของบุคคล จะมีค่าต่อการบำบัดเป็นอย่างดี โรงพยาบาลและคลินิก จะนำวิธีการทางกลุ่มไปใช้รักษาคนไข้ โดยการบำบัดทางจิตวิทยากับคนไข้เป็นกลุ่ม (Group Psychotherapy) สำหรับในโรงเรียนผู้เรียนที่มีปัญหาคล้ายคลึงกันอาจได้รับความช่วยเหลือโดยการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม (Group Counseling) แต่สำหรับผู้เรียนที่มีปัญหาเพียงเล็กน้อย จะได้รับประโยชน์จากการร่วมกิจกรรมกลุ่ม เช่น การพัฒนานิสัยของตนเอง เป็นต้น

4. คุณค่าต่อโรงเรียนและชุมชน (Values to the school and Community) การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มจะช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสพัฒนาตนเองในด้านต่างๆ ทำให้บุคคลที่มีความสามารถ มีคุณค่า สร้างประโยชน์ให้แก่โรงเรียนและชุมชนได้

จากคุณค่าของกิจกรรมกลุ่มดังกล่าวสรุปได้ว่า คุณค่าของกิจกรรมกลุ่มนั้น ทำให้สมาชิกของกลุ่มได้รับประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม สมาชิกได้ร่วมกิจกรรมด้วยกัน สามารถเข้าใจตนเอง และเข้าใจผู้อื่นเป็นอย่างดี ซึ่งจะช่วยให้บุคคลได้พัฒนาตนเองรู้จักปรับตัวเอง เพื่อให้สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ส่วนอิทธิพลของกลุ่มที่มีต่อพฤติกรรมและการฝึกทักษะ มีดังนี้

ฉลอง ภิมรัตน์ (2521 : 100 – 104) กล่าวถึงอิทธิพลของกลุ่มที่มีต่อพฤติกรรมดังนี้

1. กลุ่มเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดกำลังใจแก่สมาชิก
2. กลุ่มช่วยให้สมาชิกได้แสดงออกหรือเป็นสนามทดลอง
3. กลุ่มช่วยสะท้อนให้สมาชิกมองเห็นภาพของตนเอง
4. กลุ่มช่วยสนองความต้องการของสมาชิก

5. กลุ่มช่วยให้สมาชิกมีความกระตือรือร้นหรือกระฉับกระเฉง
6. กลุ่มช่วยสมาชิกในการตัดสินใจและแก้ปัญหา
7. กลุ่มทำให้สมาชิกมีความรู้สึกรับผิดชอบ
8. กลุ่มช่วยผ่อนคลายความกดดันและความคับข้องใจ
9. กลุ่มช่วยให้สมาชิกมีให้ประพฤติปฏิบัติไปในสู่ทางที่นอกกรอบนอกรอบ
10. กลุ่มช่วยสมาชิกในด้านการแลกเปลี่ยนประสบการณ์
11. กลุ่มช่วยเสริมสร้างสุขภาพทางกายและใจ
12. กิจกรรมของกลุ่มสามารถช่วยสร้างความเข้าใจได้ดีขึ้น
13. กลุ่มช่วยสร้างปทัสถานให้สมาชิกยอมรับ

บัดตัน (วิไลวรรณ สันถาโกมล. 2522 : 22; อ้างอิง จาก Button. 1974) ได้กล่าวถึงรายละเอียดของการเรียนรู้โดยวิธีการกลุ่มที่ช่วยในการฝึกทักษะที่จำเป็นในหลาย ๆ ด้าน ดังนี้

1. ทักษะทางสังคม (Social Skill) เป็นทักษะที่ช่วยให้อยู่ร่วมกัน และทำงานกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่น เช่น ทักษะการเป็นผู้ให้และผู้รับ การปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม การควบคุมตนเอง การยอมรับความสามารถของตนเองและผู้อื่น ฯลฯ
2. ทักษะในการศึกษาค้นคว้า (Study Skill) เป็นทักษะในการค้นคว้า หาความรู้ เช่น ทักษะในการเก็บรวบรวมข้อมูล การพูด การฟัง การอ่านและการรายงาน
3. ทักษะทางปัญญา (intellectual Skill) ได้แก่ ทักษะในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า การวิพากษ์วิจารณ์ การคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และการคิดอย่างมีเหตุผล
4. ทักษะในการทำงานกลุ่ม (Group Work Skill) เป็นทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น เช่น ทักษะในการวางแผน การเป็นผู้นำ การแสดงความคิดเห็นด้วยการอภิปราย การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

จากข้อความดังกล่าวข้างต้นจะสรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมกลุ่ม เป็นการสร้างโอกาสให้บุคคลได้เรียนรู้เกี่ยวกับการติดต่อสัมพันธ์กับคนอื่นในบรรยากาศที่ส่งเสริมซึ่งกันและกันเพื่อสมาชิกกลุ่มได้ช่วยเหลือกลุ่มและช่วยเหลือบุคคลแต่ละคนก้าวไปสู่จุดหมายที่ตั้งไว้

✓ 1.1.10 กิจกรรมที่ใช้ในกิจกรรมกลุ่ม

ทิสนา แคมณี (2536 : 27-28) ได้เสนอการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับทฤษฎีกลุ่มสัมพันธ์ไว้หลายวิธี

1. เกม (Game) คือ การที่ผู้เรียนลงเล่นด้วยตนเองภายใต้ข้อตกลงหรือกติกาบางอย่างที่กำหนดไว้ ซึ่งผู้เรียนจะต้องตัดสินใจทำอย่างใดอย่างหนึ่งวิธีการนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ความรู้สึกนึกคิดและพฤติกรรมต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ

สมพงษ์ แสงสว่าง (2538 : 41 – 42) กล่าวถึงการนำเกมไปสอนเด็กนั้น ต้องสอนให้เด็กได้รับความรู้ความเข้าใจ ให้เกิดทักษะเบื้องต้นและให้เกิดผลตามความมุ่งหมายที่วางไว้ ควรคำนึงถึงวิธีการดำเนินการดังนี้

1. การจัดพวกร ก่อนอื่นผู้สอนต้องรู้ว่าเกมนั้นเล่นได้กี่คน การจัดชั้นเรียนควรจะเป็นแบบใด ถึงจะได้ผลดีที่สุด ทั้งนี้ต้องจัดให้เรียนร่อยและรวดเร็วโดยไม่ต้องเสียเวลา
2. การอธิบายวิธีเล่น ผู้สอนต้องอธิบายวิธีเล่นของแต่ละเกมด้วยคำพูด ที่ชัดเจนชัดเจนชัดถ้อยชัดคำ กระชับรัดกุม ไม่ซ้ำหรือเร็วจนเกินไป
3. การสาธิตการเล่น เมื่อผู้สอนอธิบายวิธีการเล่นเสร็จแล้ว บางเกมเด็กไม่เข้าใจแจ่มแจ้ง ผู้สอนจะต้องทำการสาธิตการเล่นให้ทุกคนได้เห็นได้เข้าใจ และการสาธิตนั้นควรกระทำอย่างช้าๆ หรืออาจสาธิตไปพร้อมกับคำอธิบายด้วยก็จะเป็นการดี
4. การปฏิบัติ เมื่อเด็กเข้าใจวิธีการเล่นแล้ว ก็ให้เด็กเล่นเกมตามนั้นตามที่อธิบายและสาธิตไปแล้ว การให้เล่นหรือให้ปฏิบัตินั้นควรใช้เวลาพอสมควร ไม่น้อยหรือนานเกินไปจะทำให้เบื่อหน่าย การปฏิบัตินั้นควรต้องดูแลให้ทั่วถึงและถูกต้องมากที่สุด
5. การสรุปและประเมินผล เน้นให้เด็กนำความรู้ที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

2. บทบาทสมมติ (Role – Playing) วิธีการนี้มีลักษณะเป็นสถานการณ์สมมติ เช่นเดียวกับเกมแต่มีการกำหนดบทบาทของผู้เล่น แล้วให้นักเรียนสวมบทบาทนั้นแล้วแสดงออกตามธรรมชาติ โดยอาศัยบุคลิกภาพ ประสบการณ์ และความรู้สึกนึกคิดของตนเป็นหลัก วิธีการนี้มีส่วนช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสศึกษา วิเคราะห์ถึงความรู้สึก และพฤติกรรมของตนอย่างลึกซึ้ง และยังช่วยส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ที่น่าสนใจและน่าติดตามอีกด้วย ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

1. การแจกแจงและกำหนดขอบเขตของปัญหา ครูจะต้องวิเคราะห์ แยกแยะสถานการณ์ออกมาให้ได้ว่าอะไรคือปัญหาหรือจุดที่ต้องการ ชี้ให้ผู้เรียนเห็นและเรียนเพื่อความเข้าใจและกำหนดขอบเขตของปัญหาที่จะสอน
2. การกำหนดสถานการณ์และบทบาทสมมติ เมื่อได้ปัญหาที่ชัดเจนแล้วครูจะต้องกำหนดสถานการณ์ที่ง่ายและชัดเจนขึ้นพร้อมทั้งเขียนบทบาทสมมติที่ให้ผู้เรียนแสดงบทบาทสมมติตามที่เขียนขึ้น ควรให้ผู้เรียนประสบกับปัญหาและข้อขัดแย้ง เพื่อฝึกฝนการแก้ปัญหาและตัดสินใจ

ขั้นที่ 2 ขั้นแสดง แบ่งออกเป็น 7 ขั้นตอน

1. การอุ่นเครื่อง หมายถึง การนำผู้เรียนให้ไปสู่เรื่องที่จะศึกษา หรือปูพื้น

ให้ผู้เรียนมีความเข้าใจตรงกันที่จะเรียน ครูอาจจะเล่าเรื่องราวหรือสถานการณ์สมมติให้ผู้เรียนฟัง

2. การเลือกตัวผู้แสดง อาจจะเป็นไปได้ 2 ลักษณะ คือ อาจจะเลือกตัวผู้แสดงที่มีลักษณะใกล้เคียงและลักษณะตรงกันข้ามกับลักษณะบทบาทที่มอบหมายให้ก็ได้ ในกรณีแรกการแสดงจะช่วยให้กลุ่มเข้าใจปัญหาได้ดี เพราะการแสดงเป็นไปโดยไม่เคอะเขิน ในกรณีหลังการแสดงจะช่วยให้ผู้แสดงและผู้ชมเข้าใจ ถึงบทบาทของผู้มีลักษณะแตกต่างกันออกไป ดังนั้นการเลือกตัวผู้แสดงขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายการแสดงและการสอนเป็นสำคัญ

3. การจัดฉากแสดง เป็นการ จัดฉากแบบสมมติขึ้นมา เพื่อให้การแสดงนั้นดูใกล้เคียงกับความเป็นจริง การจัดฉากอาจแบ่งออกเป็นลักษณะแบบง่าย ๆ โดยการเลื่อนโต๊ะตัวเดียวไปจนถึงการจัดฉากแบบหรูหรา

4. การเตรียมผู้สังเกตการณ์ ครูควรช่วยให้ผู้เรียนหัดสังเกต และวิเคราะห์เหตุการณ์ การเตรียมผู้ชมหรือผู้สังเกตการณ์เป็นสิ่งจำเป็น ไม่เช่นนั้นการอภิปรายและการวิเคราะห์หลังการแสดงนั้นจะไม่ได้ผลเท่าที่ควร

5. การเตรียมความพร้อมก่อนการแสดง การที่ผู้เรียนจะแสดงบทบาทสมมติให้เป็นไปอย่างธรรมชาติได้มากน้อยเพียงไรนั้น ขึ้นอยู่กับความพร้อมของผู้แสดงถ้าผู้แสดงมีความสบายใจ การแสดงจะเป็นไปอย่างธรรมชาติ ดังนั้นครูจึงต้องช่วยขจัดความตื่นเต้น ประหม่าและความวิตกกังวลของผู้แสดงออกได้ด้วยวิธีต่างๆ

6. การแสดง เมื่อผู้แสดงและผู้ชมพร้อมแล้วผู้แสดงก็เริ่มแสดงได้ การแสดงนี้ควรเป็นไปตามธรรมชาติ ไม่มีการขัดกลางคัน นอกจากนี้กรณีผู้แสดงต้องการความช่วยเหลือครูอาจเข้าไปช่วยได้ตามโอกาส

7. การตัดบท เมื่อผู้แสดงได้แสดงเป็นเวลาพอสมควรแล้ว ครูควรตัดบทหรือหยุดการแสดง ไม่ควรปล่อยให้แสดงให้เยิ่นเย้อไป จะทำให้เสียเวลาและผู้ชมเกิดการเบื่อหน่าย การตัดบททำได้ในกรณีดังนี้

7.1 เมื่อการแสดงนั้นได้ข้อมูลเพียงพอ

7.2 กลุ่มพอจะเดาได้ว่าเรื่องราวเป็นอย่างไร

7.3 ผู้แสดงไม่สามารถแสดงต่อไปได้เพราะเกิดความเข้าใจผิดบาง

ประการ

7.4 การแสดงจบเรื่อง

ขั้นที่ 3 ขั้นวิเคราะห์การแสดง การวิเคราะห์การแสดงจะเป็นไปในรูปแบบใดนั้น มักจะขึ้นอยู่กับจุดประสงค์ของการเรียน บางครั้งอาจจะมีการให้ผู้แสดงได้เปิดเผยความรู้สึกและ

เสนอความคิดก่อนแล้งจึงให้ผู้สังเกตการณ์เสนอความคิดเห็น การอภิปรายนี้จะต้องเป็นไปอย่างตรงไปตรงมา และเน้นที่เหตุผลของการแสดงออกและพฤติกรรมที่บ่งแสดงออกมา โดยปกติการอภิปรายจะไม่มุ่งถึงว่าใครแสดงดีหรือไม่ดีอย่างไร นอกจากวัตถุประสงค์ของการแสดง คือ การฝึกทักษะการแสดง การเรียนรู้ทั้งหลายจะอยู่ตรงนี้เป็นสำคัญ ครูจะต้องช่วยกระตุ้นผู้เรียนให้คิดและหาคำตอบโดยอาจใช้วิธีตั้งคำถามช่วย

ขั้นที่ 4 ขั้นแสดงเพิ่มเติม

หลังจากวิเคราะห์และอภิปรายผลการแสดงแล้ว กลุ่มอาจเสนอแนวความคิดใหม่ๆ ในการแก้ปัญหาหรือการตัดสินใจ หรือถ้าหากแสดงครั้งแรกยังได้ผลไม่เป็นที่พอใจ ครูอาจให้มีการแสดงซ้ำหรือเพิ่มเติมก็ได้ เพื่อดูผลอีกครั้งหนึ่ง หากการแสดงใหม่นี้ไม่จำเป็น ครูสามารถข้ามไปขั้นที่ 5 ได้เลย

ขั้นที่ 5 ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสรุป

ครูควรกระตุ้นให้ผู้เรียนได้อภิปรายทั่วไป ซึ่งโดยมากจะเป็นการเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องที่เกี่ยวข้องให้กันและกันฟัง การแลกเปลี่ยนประสบการณ์นี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้แนวคิดกว้างขวางขึ้นและส่งเสริมให้ผู้เรียนเห็นว่า สิ่งที่ยุ่ยนนั้นเกี่ยวกับความเป็นจริง จะทำให้ผู้เรียนสามารถหาข้อสรุปหรือได้แนวความคิดรวบยอดที่ตนสามารถเข้าใจได้

3. กรณีตัวอย่าง (Case) คือ การนำกรณีหรือเรื่องราวต่างๆ ที่เกิดขึ้นจริง ๆ นำมาดัดแปลงและใช้เป็นตัวอย่างในการให้ผู้เรียนได้ศึกษา วิเคราะห์ และอภิปรายกันเพื่อสร้างความเข้าใจและฝึกฝนหาทางแก้ไขปัญหานั้น การอภิปรายช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน และนำเอากรณีต่างๆ ซึ่งคล้ายคลึงกับชีวิตจริงมาใช้ ซึ่งช่วยให้การเรียนรู้มีลักษณะใกล้เคียงกับความเป็นจริงและมีความหมายกับผู้เรียนมากขึ้น

4. สถานการณ์จำลอง (Simulation) คือ การจำลองสถานการณ์จริง หรือสร้างสถานการณ์ให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริง แล้วให้ผู้เรียนลงไปในสถานการณ์นั้นและมีปฏิกริยาโต้ตอบกัน วิธีการนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสทดลองแสดงพฤติกรรมต่างๆ ซึ่งในสถานการณ์จริงผู้เรียนจะไม่กล้าแสดงออกเพราะจะเสี่ยงต่อผลที่ได้รับจนเกินไป

สมพงษ์ จิตระดับ (2522 : 15 – 21) กล่าวถึงขั้นตอนในการนำสถานการณ์จำลองไปใช้ในการเรียนการสอนไว้ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ เป็นขั้นที่เริ่มนำเข้าสู่บทเรียน โดยการให้ข้อมูลเบื้องต้นแก่ผู้เรียนการเล่าเรื่องสรุปของสถานการณ์ที่นำมาใช้ บอกวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้ผู้เรียนได้รู้และนำรูปแบบของสถานการณ์จำลองที่สร้างขึ้น ประสบการณ์ ข้อมูล ความเข้าใจเบื้องต้น การแบ่งกลุ่ม การเข้าใจกับกฎเกณฑ์ กติกาต่างๆ บทบาทของผู้เรียนบางคน เป็นต้น

2. **ขั้นตอนกิจกรรม** ในขั้นนี้ผู้เรียนจะปฏิบัติตามกิจกรรมที่ระบุไว้ตามบทบาทที่ได้รับ

3. **ขั้นวิเคราะห์และประเมินผล** เมื่อกิจกรรมสิ้นสุด ครูควรนำให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ประสบการณ์ต่างๆ ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรม ความสัมพันธ์ระหว่างกฎเกณฑ์ กติกา การเปรียบเทียบข้อมูลที่เกิดขึ้นจากการศึกษาร่วมกัน

4. **ขั้นสรุป** เน้นให้ผู้เรียนเปรียบเทียบเนื้อหาของสิ่งที่เรียนรู้กับชีวิตจริง การประยุกต์เชื่อมโยงเหตุการณ์จริงกับสถานการณ์จำลอง ให้มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติจริงต่อไป

5. **ละคร (Acting or Dramatization)** คือ การที่ผู้เรียนได้ทดลองแสดงบทบาทตามบทบาทที่เขียนหรือกำหนดไว้ โดยผู้แสดงจะต้องพยายามแสดงบทบาทที่กำหนดไว้โดยไม่เอาบุคลิกภาพและความรู้สึกนึกคิดของตนเข้าไปเกี่ยวข้อง วิธีการนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้ประสบการณ์ที่จะเข้าใจความรู้สึก เหตุผลและพฤติกรรมของผู้อื่น ทำให้เกิดความเห็นอกเห็นใจกัน นอกจากนี้การที่ผู้เรียนได้มีโอกาสแสดงละครร่วมกัน จะช่วยฝึกให้ผู้เรียนเกิดความรับผิดชอบในการเรียนรู้ร่วมกันและได้ฝึกการทำงานร่วมกัน

6. **กลุ่มย่อย (Small Group)** เป็นวิธีการที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนในการแสดงออกและช่วยให้ผู้เรียนได้ข้อมูลเพิ่มเติมมากขึ้น

วันนี้อยู่ เหมาะผดุงกุล (2525 : 29) กล่าวว่า เกม เป็นกิจกรรมที่มีคุณค่าแก่เด็กทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา เป็นกิจกรรมที่เด็กพอใจมาก ช่วยสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำกิจกรรม ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี ทำให้การดำเนินกิจกรรมเป็นไปอย่างรวดเร็ว อีกทั้งยังช่วยผ่อนคลายความเครียดในการเล่น ทำให้เด็กสนใจและไม่เบื่อ

โคลัมบัส (Kolumbus. 1979 : 141 – 149) ได้แบ่งเกมออกเป็นประเภทใหญ่ๆ ดังนี้

1. **เกมฝึกการกระทำ** คือการที่ให้เด็กนำของเล่นต่างๆ มาเล่นอย่างมีกฎเกณฑ์หรือกติกา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เด็กได้พัฒนาประสาทสัมผัสระหว่างการใช้กล้ามเนื้อและสายตา

2. **เกมการศึกษา** คือ เกมที่พัฒนาความคิดของเด็ก โดยต้องคิดหาเหตุผลจากการเล่นเกม

3. **เกมการฝึกทักษะทางร่างกาย หรือ เกมพลศึกษา** ที่มีมากมายหลายชนิด เช่น เกมผู้นำ เกมไล่จับ เป็นต้น

4. **เกมการฝึกทักษะทางภาษา** เป็นเกมที่อาศัยจินตนาการและการใช้คำพูด โดยไม่ต้องใช้วัสดุ เช่น เกมอะไรเอ่ย เป็นต้น

5. เกมทายบัตร เป็นเกมที่ช่วยให้เด็กแยกความเหมือนและความต่าง ผัก
การจำ

6. เกมพิเศษ เช่น เกมหาสิ่งของ ซึ่งครูอาจจัดให้เด็กเป็นครั้งคราว
ส่วนเทคนิควิธีการและสื่อต่างๆ ที่นำมาใช้ในกลุมนั้น นภาพร พุ่มพฤษ
(2529 : 38-39) ได้สรุปว่ามีการพัฒนาสื่อใหม่ๆ มาใช้มากมาย เช่น เครื่องไมโครคอมพิวเตอร์
ภาพยนตร์ สไลด์ เทป หนังสือนิทาน หุ่นเชิดมือ ภาพวาด การสะท้อนบทบาท (Role
Rehearsal) การเต้นรำ ดนตรี การเคลื่อนไหวต่างๆ สื่อท้องถิ่น บทกวี นวัตกรรมความคิดใหม่ๆ
เป็นต้นซึ่งจากการพัฒนาเทคนิคสื่อ วิทยาการความก้าวหน้าทางจิตวิทยา และกิจกรรมแปลกใหม่
เข้ามาใช้ในกิจกรรมกลุ่มนี้ จะเป็นแนวทางในการพัฒนากิจกรรมกลุ่มให้สามารถกำหนดโครงสร้าง
กิจกรรมให้บรรลุจุดประสงค์ของการทำกิจกรรมกลุ่มได้

จากกิจกรรมที่ใช้ในกิจกรรมกลุ่มที่กล่าวมา พอสรุปได้ว่า กิจกรรมที่ใช้ได้แก่ เกม
บทบาทสมมติ กรณีตัวอย่าง สถานการณ์จำลอง ละครและกลุ่มย่อย ซึ่งแต่ละกิจกรรมก็มีข้อดีที่
แตกต่างกัน จึงควรเลือกกิจกรรมให้เหมาะสมกับจุดประสงค์ที่ต้องการ

1.2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม

1.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

เล็กซ์ (Lex. 1973 : 6093 - A) ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ การเปลี่ยนแปลงทัศนคติของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในมลรัฐอินเดียนา ผู้วิจัยแบ่งนักศึกษาออกเป็น 5 กลุ่ม คือ
กลุ่มควบคุมใช้วิธีสอนแบบเก่า กับกลุ่มทดลองใช้วิธีการสอนโดยกิจกรรมกลุ่ม ผลการศึกษา
ปรากฏว่าพัฒนาจิตใจของผู้เรียนทั้ง 2 กลุ่ม ในระหว่างการทดสอบก่อนสอน และทดสอบหลัง
สอนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่จากการรายงานของกลุ่มทดลอง พบว่านักศึกษา
พอใจในประสบการณ์ที่ได้รับแรงกระตุ้นได้อภิปรายได้อย่างอิสระในเรื่องค่านิยมและทุกคนยินดีที่
ร่วมกิจกรรมกลุ่มต่อไป

เดอร์ชมิทท์ (Durschmidt. 1977 : 3953 - A) ได้ศึกษาผลของการ ใช้
กระบวนการกลุ่มเพื่อพัฒนาความเข้าใจในตนเองของนักศึกษา โดยการให้เข้าร่วมกลุ่มการสัมมนา
ซึ่งเปิดโอกาสให้แต่ละบุคคลได้แสดงศักยภาพที่แท้จริงของตนเอง ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาที่
ได้รับการใช้กระบวนการกลุ่มมีการยอมรับตัวเองดีขึ้น

เบิร์ตเฮาเซอร์ (Birkhauser. 1985 : 103) ศึกษาผลของกระบวนการกลุ่ม
สัมพันธ์ที่มีต่ออัตมโนทัศน์ของนักเรียนระดับประถมศึกษา โดยเปรียบเทียบระหว่างกลุ่ม นักเรียน
เกรด 3 , 4 และ 5 จำนวน 77 คน ซึ่งมีส่วนอยู่ในชั้นเรียนตามปกติและนักเรียนซึ่งอยู่ในชั้น

เรียนไม่เกิน 6 สัปดาห์ จำนวน 75 คน พบว่าทั้งสองกลุ่มมีอัตมโนทัศน์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

บอร์ตแมน (Boardman, 1988 : 1952) ศึกษาผลจากการนำกระบวนการกลุ่มไปใช้ในโปรแกรมการเลิกสูบบุหรี่ให้กับอาสาสมัคร 67 คน พบว่ากระบวนการกลุ่มช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของโปรแกรมดังกล่าวได้ โดยเฉพาะในเพศหญิง

1.2.2 งานวิจัยในประเทศ

พวงแก้ว เนตรโอภาักษ์ (2533 : 63 - 68) ได้ศึกษาการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านลานแหลม จังหวัดนครปฐม จำนวน 14 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 7 คน ผลการศึกษาพบว่านักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการให้ข้อเสนอแนะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วิมล หนองพงษ์ (2538 : 47 - 50) ได้ทำการวิจัยผลของกิจกรรมกลุ่ม ที่มีต่อสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนครักษ์ อำเภอนครักษ์ จังหวัดนครนายก จำนวน 24 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 12 คน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีสัมพันธภาพระหว่างบุคคลดีขึ้นมากกว่านักเรียนที่ได้รับการให้ข้อเสนอแนะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นัยนา นิยมโชค (2539 : 65 - 68) ได้ทำการวิจัยผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนชาวเขาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ตาก จำนวน 20 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 10 คน ผลการศึกษาพบว่านักเรียนชาวเขาที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีการปฏิบัติตนกับเพื่อนดีขึ้นกว่านักเรียนชาวเขาที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วาสนา รอดเชียง (2540 : 63 - 67) ได้ศึกษาผลของกิจกรรมกลุ่ม เพื่อพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวังทรงธรรม จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 30 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 15 คน ผลการศึกษาพบว่านักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรมดีกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมชาย แสงถนอม (2540 : 40 - 45) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่มีต่อทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตสาธิตราษฎร์อุปถัมภ์ จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน

20 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่มๆละ 10 คน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีทัศนคติต่อการเรียนลูกเสือ - เนตรนารีดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและนักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มมีทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

วศินี มุกดอกไม้ (2541 : 83 - 86) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลของกิจกรรมกลุ่มและการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมที่มีต่อสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชุมชนบึงบา อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี จำนวน 24 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม และกลุ่มควบคุม 1 กลุ่มๆละ 8 คน กลุ่มทดลองที่ 1 ได้รับการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม กลุ่มทดลองที่ 2 ได้รับการฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสมและกลุ่มควบคุมได้รับการให้ข้อเสนอแนะ ผลการศึกษาพบว่านักเรียนมีสัมพันธภาพกับเพื่อนดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและหลังการทดลอง นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม นักเรียนที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม และนักเรียนที่ได้รับการให้ข้อเสนอแนะมีสัมพันธภาพกับเพื่อนเพิ่มขึ้นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อรรวรรณ แก้วผ่อง (2543 : 93 -96) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลของกิจกรรมกลุ่มและการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่มีต่อการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดน้อยใน กรุงเทพมหานคร ที่มีอายุระหว่าง 13 - 14 ปี จำนวน 24 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่มๆละ 12 คน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความรับผิดชอบต่อตนเองสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและนักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง มีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความรับผิดชอบต่อตนเองไม่แตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติ

ถวิลวัลย์ อัมรินทร์ (2543 : 41 - 45) ได้นำกิจกรรมกลุ่มมาใช้ในการศึกษาความมีน้ำใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนมหิตลวิทยานุสรณ์ จังหวัดนครปฐม จำนวน 12 คน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีความมีน้ำใจเพิ่มขึ้นหลังการเข้าร่วมโครงการพัฒนาความมีน้ำใจโดยใช้กิจกรรมกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่มดังกล่าว สรุปได้ว่า กิจกรรมกลุ่มสามารถนำมาพัฒนาจิตใจของบุคคล ความเข้าใจในตนเอง ความร่วมมือกับผู้อื่น สัมพันธภาพระหว่างบุคคล การปรับตัว ทัศนคติต่อการเรียนรวมทั้งพัฒนาพฤติกรรมที่พึงประสงค์ นอกจากนี้กิจกรรมกลุ่มยังช่วยส่งเสริมให้บุคคลมีพัฒนาการทางด้านอารมณ์และสังคมดีขึ้น

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ

2.1.1 วัยรุ่นกับเพื่อนต่างเพศ

วัยรุ่นเป็นวัยที่ต้องการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม เช่น โรงเรียนใหม่เพื่อนใหม่ ทั้งเพศเดียวกันและเพื่อนต่างเพศ ปัญหาการปรับตัวของวัยรุ่นมักจะเกิดขึ้นกับวัยรุ่นทั้งชายและหญิง เช่น เมื่อต้องการพบหรือติดต่อกับเพื่อนต่างเพศมักจะประหม่า รู้สึกลำบากใจในการพูดคุยหรือทำงานร่วมกับเพื่อนต่างเพศ บางคนค่อนข้างขี้อาย จึงทำให้เกิดความวุ่นวายใจในการติดต่อกันและกัน (สุชา จันทรธรม และสุรางค์ จันทรธรม. 2518 : 239 - 243) แต่ถ้าวัยรุ่นชายหรือหญิงสามารถปรับตัวและเข้าสังคมกับเพื่อนต่างเพศได้อย่างดีตลอดทั้งไม่เกิดความคับข้องใจ ก็จะเป็นผลดีต่อความคิดเกี่ยวกับตนเองและต่อกลุ่มสังคม เพื่อน แต่วัยรุ่นบางคนจะขาดความภาคภูมิใจในตนเอง หากเขาเข้าใจว่าตนไม่มีเสน่ห์เป็นที่สนใจของเพศตรงข้าม ด้วยเหตุนี้การมีความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศในช่วงวัยรุ่น จึงมีบทบาทสำคัญต่อความคิดและทัศนคติของเขาในวัยผู้ใหญ่ (ฉวีวรรณ สุขพันธ์ไพฑาราม. 2527 : 108)

สำหรับการคบหาสมาคมกับเพื่อนต่างเพศนั้น วัยรุ่นควรมีพฤติกรรมต่อเพื่อนต่างเพศตามปทัสสถานของสังคม ซึ่งหมายถึงพฤติกรรมที่อยู่ในกรอบประเพณีที่สังคมไทยยอมรับ และรู้จักระมัดระวังในการคบกันให้ถูกต้องตามศีลธรรมจรรยาอันดีงาม (เสนอ อินทรสุขศรี. 2514 : 37) นอกจากนี้ วารุณี บิณฑสันต์ (2520 : 43 - 46) กล่าวถึงพฤติกรรมวัยรุ่นชายและวัยรุ่นหญิงว่า ควรมีความสุภาพและเห็นประโยชน์ของกันและกัน ไม่เอาแต่ใจตนเอง เข้าได้กับบุคคลทุกคนในกลุ่ม ชายควรให้เกียรติหญิง ทำตัวให้เป็นสุภาพบุรุษโดยช่วยเหลือปกป้องผู้หญิงทุกครั้งที่มีโอกาสอำนวย เช่น เมื่อขึ้นรถลงเรือ ควรให้ผู้หญิงขึ้นลงให้เรียบร้อยก่อน เสียสละที่นั่งให้หรือช่วยถือของให้ ไขว่จากที่สุภาพ ไม่แสดงอาการก้าวร้าวหรือเสียดสีด้วยท่าทางหรือวาจา ไม่จับมือถือแขนในเมื่อไม่มีเหตุอันควร ไม่เที่ยวเตร่กันตามลำพังสองต่อสอง แสดงความห่วงใยในเรื่องความปลอดภัย เช่น เวลาเดินข้ามถนนหรือในที่เปลี่ยว ซึ่งอาจเป็นอันตรายได้ และเมื่อพบปะกันควรเป็นฝ่ายทักทายผู้หญิงด้วยวาจาที่สุภาพอ่อนโยน เป็นต้น ส่วนผู้หญิงก็ควรจะวางตัวให้เหมาะสม ควรสำรวมตนให้ดูเรียบร้อย ไม่ควรส่งเสียงดังหรือพูดจาหยาบคาย แสดงความมีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ กล่าวขอบคุณเมื่อได้รับความช่วยเหลือจากเพศตรงข้าม ไม่แสดงกิริยาใดๆที่จะทำให้เพศตรงข้ามรู้สึกเขิน เช่น เมื่อได้รับเชิญหรือทักทายก็ควรตอบรับหรือขอบคุณ ไม่ควรทำเมินเฉยทำเป็นไม่ได้ยินหรือไม่พูดด้วย เป็นต้น

นอกจากนี้ ครอบครัวบางครอบครัวมักจะกดดันวัยรุ่น ไม่ให้ติดต่อกับเพศตรงข้าม อย่างสนิทสนมและให้ถือว่าเป็นเรื่องน่าละอาย ทำให้วัยรุ่นไม่สามารถแสดงออกตามที่ใจปรารถนา แต่เมื่อไม่มีผู้ใหญ่ควบคุม เขาก็อาจจะปล่อยกายปล่อยใจ ปราศจากการยับยั้งชั่งใจ ส่วนบางคนก็ รู้สึกว่าตนเองไม่มีเสน่ห์ ยากจน คิดว่าตนเองมีปมด้อย ก็ไม่กล้าติดต่อกับเพื่อนต่างเพศ เพราะเกรงว่าจะถูกรังเกียจ ทำให้ไม่สามารถปรับตัวเข้ากับเพื่อนต่างเพศได้ เกิดความวิตกกังวล ซึ่งจะเป็นปัญหาของสังคมต่อไป (ฉวีวรรณ สุขพันธ์ไพฑาราม. 2527 : 138 - 147 ; วันเพ็ญ บุญประกอบ. 2530 : 66)

2.1.2 แนวทางในการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ

ในสังคมไทย ความเชื่อ ค่านิยม ทัศนคติ ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ศาสนา เป็นปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมของคนในสังคม โดยเฉพาะเรื่องเพศ หากจะมองย้อนไปในสมัยโบราณ จะเห็นว่ามี การห้ามคบเพื่อนต่างเพศ แต่เมื่ออารยธรรมตะวันตกได้เริ่มเข้ามาในประเทศไทย มีผลให้ความเชื่อ ค่านิยม และทัศนคติเริ่มเปลี่ยนแปลง สังคมไทยจึงยอมรับให้มีการคบเพื่อนต่างเพศได้มากขึ้น แต่ทั้งนี้จะต้องอยู่ภายในขอบเขตของขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมและศาสนา การคบเพื่อนต่างเพศเป็นสิ่งที่สังคมได้กำหนดแนวทางปฏิบัติไว้ เพื่อให้สังคมมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย ค่านิยมส่วนมากมักจะเปลี่ยนแปลงตามสภาพสังคมที่เปลี่ยนไป หากยังคงยึดมั่นค่านิยมสังคมเดิมจะเกิดความล้าหลัง (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา. 2542 : 88 - 89) ดังนั้นในการคบเพื่อนต่างเพศจึงมีลักษณะเป็นสากลมากขึ้น ซึ่ง เต็มศิริ บุญยสิงห์ (2526 : 93 - 95) ได้เสนอแนวทางในการปฏิบัติตนต่อเพื่อนต่างเพศไว้ดังนี้

1. มารยาทสังคม แม้ตามกฎหมายในหลายประเทศจะให้สิทธิผู้หญิงมากกว่าผู้ชายก็จริง แต่ในเรื่องของมารยาทอันเป็นวัฒนธรรมนี้มีหลักอยู่ว่า ผู้ชายจะต้องถือว่าผู้หญิงเป็นเพศอ่อนแอ จะต้องช่วยเหลือ ให้ความสะดวกและให้เกียรติ ทั้งนี้เพื่อความเป็นสุภาพบุรุษของตนเอง

2. มารยาทสังคมระหว่างเพศจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ ของมารยาทสากล แต่จะต้องเป็นไปในขอบเขตของวัฒนธรรมไทย เช่น

- 2.1 การคบหาระหว่างหญิงและชายในขอบเขตของ วัฒนธรรมไทยนั้นจะไม่สัมผัสร่างกายกันโดยไม่จำเป็น

- 2.2 การใช้ภาษาและถ้อยคำ ถ้อยคำที่ใช้ในกลุ่มผู้ชายที่เป็นเพื่อนและสนิทสนมกันไม่ควรนำไปใช้กับเพื่อนหญิง หรือต่อหน้าหญิง

- 2.3 ไม่พักแรมโดยไม่ระมัดระวังร่วมกัน

2.4 วางตัวเช่นสุภาพบุรุษและสุภาพสตรี สุภาพบุรุษนั้นก็คือลูกผู้ชายที่ได้รับการอบรมสั่งสอนมาเป็นอย่างดี จนเกิดบุคลิกภาพที่น่าจะไว้วางใจและมอบความรับผิดชอบให้ ส่วนสุภาพสตรีนั้นก็คือลูกผู้หญิงที่ได้รับการอบรมสั่งสอนมาอย่างถูกต้อง จนเกิดบุคลิกภาพที่เป็นเสน่ห์และทำให้ผู้ชายไม่กล้าล่วงเกินแต่นิยม

3. ส่วนมารยาทสากลนั้นเป็นเรื่องที่คนไทยรับเข้ามานาน และปฏิบัติกันอย่างแพร่หลาย เช่น

3.1 การเรียกชื่อจริงหรือชื่อเล่น การใช้คำว่า คุณและสรรพนามให้สอดคล้องกับความสนิทสนมชอบพอกันเป็นการส่วนตัว

3.2 การพูดคุยเป็นสิ่งที่ทำได้ กำจัดความเหนียมอาย คิดก่อนพูดการใช้อารมณ์ขัน เป็นการเพิ่มความน่าสนใจให้กับตนเอง เรื่องที่จะพูดคุยจะต้องฟังได้ทั้งสองเพศ หนุ่มสาวมักชอบคุยเรื่องที่เพศของตนสนใจเท่านั้น คำถามเรื่องส่วนตัวควรละเว้น

3.3 ไม่พูดเรื่องของตนหรือของคนอื่นหากหลีกเลี่ยงไม่ได้

3.4 เรื่องที่แสดงรสนิยมต่ำคือเรื่องไม่สุภาพ เรื่องเกี่ยวกับเพศ พูดถึงสิ่งที่ฟังแล้วไม่สบายใจ และเกิดความกระอักกระอ่วน ขำลือออกุศลต่างๆ

3.5 ฝ่ายชายจะต้องแสดงตนเป็นผู้พิทักษ์หญิงในโอกาสต่างๆ ได้แก่

1.5.1 การเดินริมถนน ผู้หญิงจะต้องเดินด้านใน

1.5.2 การเดินคู่และการเดินหลักทางบนบันได ผู้หญิงจะต้องได้เดินชิดราวเพื่อมีโอกาสจะพยุงตัว

1.5.3 บนรถโดยสารผู้หญิงและเด็กควรจะต้องได้นั่ง ผู้ชายควรจะสละที่นั่งไม่แย่งที่นั่ง และไม่เฉยเมย เมื่อมีผู้หญิงและเด็กขึ้นมาภายหลัง

1.5.4 ในงานเลี้ยงควรช่วยผู้หญิงและเด็กและให้บริการเท่าที่จะทำได้

1.5.5 การสูบบุหรี่จะต้องขออนุญาตผู้อยู่ใกล้ แล้วจึงสูบ

1.5.6 การแนะนำหญิงชายที่อายุและสถานภาพเดียวกัน จะต้องแนะนำชายแก่หญิง คือกล่าวชื่อหญิงไว้ข้างหลัง หากเป็นเด็กกับผู้ใหญ่ก็ต้องแนะนำเด็กให้แก่ผู้ใหญ่

1.5.7 ตามหลักสากลผู้หญิงจะต้องเดินทางขวาของชาย ไม่เดินทางซ้าย เพราะสมัยก่อนชายพกดาบจะชักถูกผู้หญิง หลักนี้จึงถือมาจนทุกวันนี้

1.5.8 ไม่ทำความรำคาญด้วยเสียงดังต่างๆ แม้ในกลุ่มชน กลุ่มเพื่อน เช่น การเปิดวิทยุ เล่นและซ้อมดนตรี

นอกจากนี้ สุชา จันทรเอม (2528 : 42) กล่าวถึงการทำให้เด็กวัยรุ่นสามารถ

ปฏิบัติตนได้ถูกต้อง เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีต่อกันควรปฏิบัติดังนี้

เด็กผู้หญิง	เด็กผู้ชาย
1. เป็นคู่สนทนาที่ดี เป็นผู้พูดและผู้ฟังที่ดี ในการสนทนากับเด็กชาย ควรจะเริ่มต้นด้วยสิ่งที่ผู้ชายสนใจ ภูมิใจ ได้ถามถึงเรื่องที่เขาทำสำเร็จ หลีกเลี่ยงเรื่องอันเป็นปมด้อยของเขา ไม่จุกจิกนินทา เป็นผู้มีการิยามารยาทดีมีความ 2. อวดทนนอดกลั้น ผู้หญิงโดยมากมักจะเจ้าอารมณ์ โดยเฉพาะก่อนประจำเดือน จึงควรระวังและควบคุมอารมณ์ของตน ควรใช้เหตุผลในการตัดสินใจ 3. ตรงต่อเวลา ไม่ควรไปเที่ยวกับผู้ชายเกินเวลา 4. วางตัวต่อกันเยี่ยงสุภาพบุรุษและสุภาพสตรี ให้เกียรติซึ่งกันและกัน ไม่ควรตามใจผู้ชายให้เขาล่วงเกินไปในที่ไม่ควร หรือที่ที่จะเป็นโอกาสให้เกิดความเสียหายได้ง่าย แม้เขารักจริง	1. เป็นคู่สนทนาที่ดี ธรรมชาติหญิงชอบพูด เรื่องส่วนตัวทั้งของตนเองและผู้อื่น ต้องพยายามอดทนฟังบ้าง ลดการคุยโอ้อวดเรื่องความสำเร็จของตนเองลงบ้าง ไม่ใช่ถ้อยคำที่หยาบคาย เป็นคนมีอารมณ์ขัน และใจเย็น 2. ผู้ชายส่วนมากเป็นคนก้าวร้าว ขาดความอดทน ชอบเป็นผู้นำ จึงควรระมัดระวังการแสดงออกให้สุภาพเรียบร้อยขึ้น รู้จักสังเกตการเปลี่ยนแปลงอารมณ์ของผู้หญิง เพื่อจะได้ผ่อนปรน ให้เหมาะสม 3. รักษาเวลานัดหมาย ไม่ควรถ่วงผู้หญิงไว้เกินเวลาอันควร 4. ให้เกียรติยกย่อง ไม่ดูหมิ่นเหยียดหยามซึ่งกันและกัน ผู้ชายไม่ควรล่วงเกินผู้หญิง เพราะผู้หญิงเป็นผู้เสียหาย ไม่พาผู้หญิงไปในที่ซึ่งไม่สมควร อันจะก่อให้เกิดการครหานินทาได้

จากที่กล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศมีความสำคัญต่อวัยรุ่นเป็นอย่างมาก วัยรุ่นคนใดที่สามารถปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศได้อย่างเหมาะสม ก็จะไม่เกิดความอับอายหรือคับข้องใจ สามารถทำงานร่วมกับเพื่อนต่างเพศได้ มีความภูมิใจในตนเอง สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข แต่วัยรุ่นคนใดปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศไม่เหมาะสม อาจนำไปสู่การกระทำที่ก่อให้เกิดปัญหาได้ ปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเองได้แก่ เกิดความคับข้องใจ ไม่ยอมรับตนเอง เข้ากับกลุ่มเพื่อนต่างเพศไม่ได้ ไม่สามารถดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข หรืออาจทำให้วัยรุ่นประพฤติดีผิดโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์และเป็นปัญหาสังคมในที่สุด

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ

2.1.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

ออฟเฟอร์ (Offer. 1971 : 40 - 48) ศึกษาพฤติกรรมในการคบเพื่อนต่างเพศของวัยรุ่นโดยศึกษาระยะยาวกับนักเรียนมัธยมศึกษาที่มีอายุระหว่าง 14-21 ปี จำนวน 83 คน เป็นชาย 73 คน เป็นหญิง 10 คน เริ่มศึกษาตั้งแต่กลุ่มตัวอย่างเริ่มเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จนถึงชั้นปีที่สามในมหาวิทยาลัย ผลการศึกษาพบว่า ในเรื่องการมีนัดกับเพื่อนต่างเพศนั้น เริ่มต้นเมื่อนักเรียนเรียนชั้นมัธยมศึกษาได้หนึ่งปี ร้อยละ 45 ของกลุ่มตัวอย่างไม่เคยมีนัดกับเพื่อนต่างเพศ แต่การนัดมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อยๆเป็นร้อยละ 77 เมื่อนักเรียนเหล่านี้เรียนอยู่ในชั้นปีที่สามในมหาวิทยาลัย สำหรับการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานนั้นกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 80 เห็นว่าเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ แต่ควรจบมัธยมศึกษาตอนปลายเสียก่อน และเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายพบว่า นักเรียนร้อยละ 10 ที่เคยมีเพศสัมพันธ์จะมีเพศสัมพันธ์เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 30 เมื่อเรียนในมหาวิทยาลัยปีที่หนึ่ง และเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 50 เมื่อเรียนอยู่ชั้นปีที่สามในมหาวิทยาลัย

วอลเลอรัสไดน์ และเคลลี (อมรรัตน์ เศวตนันท์. 2529 : 14 ; อ้างอิง จาก Wallerstein and Kelly. 1980 : 23) ศึกษาวัยรุ่นหญิงที่มาจากครอบครัวหย่าร้าง พบว่าวัยรุ่นหญิงเหล่านี้มักจะประสบปัญหาในการคบเพื่อนชาย และโคลแมน (อมรรัตน์ เศวตนันท์ 2529 : 14 ; อ้างอิงมาจาก Coleman. 1980 : 24) กล่าวว่า ผลการศึกษาเกี่ยวกับวัยรุ่นพบว่า วัยรุ่นที่มาจากครอบครัวที่ขาดพ่อ มักจะประสบปัญหาในเรื่องบทบาททางเพศของตน อีกทั้งมีบางครอบครัวที่ให้ความรู้ตลอดทั้งทัศนคติที่ค่อนข้างสับสนในเรื่องเพศแก่วัยรุ่น

จากผลการวิจัยในต่างประเทศดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า วัยรุ่นเป็นช่วงที่ต้องมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ ต้องการปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนเพศเดียวกันและเพื่อนต่างเพศ ตลอดจนปฏิบัติตนต่อกันอย่างเหมาะสม ก็จะได้รับที่ยอมรับจากกลุ่มเพื่อน มีความสุขในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น

2.2.2 งานวิจัยภายในประเทศ

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และบุญยิ่ง เจริญยิ่ง (2517 : 70) ศึกษาอิทธิพลของสังคมศึกษาต่อทัศนคติของวัยรุ่น กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทั้งโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ จำนวน 720 คน ประกอบไปด้วย นักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูง กลาง และต่ำ จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า วัยรุ่นมีทัศนคติต่อการมีเพื่อนต่างเพศว่า เป็นสิ่งธรรมดาของสังคมและทำให้เขาเข้าใจเพื่อนต่างเพศได้ดีขึ้น

ดวงมัลย์ เริกสำราญ (2519 : 97 - 116) ได้ศึกษาความสนใจของวัยรุ่นต่อปัญหาสุขภาพจิต โดยศึกษานักเรียนมัธยมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ชั้น ม.ศ.1 ถึง ม.ศ.3

พบว่า ปัญหาที่นักเรียนสนใจมากที่สุด คือปัญหาด้านการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม และนักเรียนทุกระดับชั้นมีความต้องการทราบเรื่องการปรับตัวให้เข้ากับเพื่อน

พวงสร้อย วรกุล (2522 : 65 - 67) ศึกษาเปรียบเทียบสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ปีการศึกษา 2521 จำนวน 678 คน พบว่า นักเรียนมีปัญหาด้านการปรับตัวกับบรรยากาศด้านการเรียนการสอน เพื่อน สภาพภายในครอบครัว และกับครู อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีปัญหาเฉพาะด้านการปรับตัวกับเพื่อนและครูมากกว่าการปรับตัวกับบรรยากาศด้านการเรียนการสอน และสภาพภายในครอบครัว

บุญนาถ คุ่มภัย (2522 : 98) ศึกษาเปรียบเทียบความต้องการทางสังคมของวัยรุ่นในวิทยาลัยครู วิทยาลัยอาชีวศึกษา และโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดนครราชสีมา พบว่าวัยรุ่นต้องการได้รับการยกย่องและนับถือจากเพื่อนทั้งเพศเดียวกันและต่างเพศ ต้องการทำความคุ้นเคยกับเพื่อนต่างเพศ ต้องการมีโอกาสมที่เหมาะสมในการพบปะกับเพื่อนต่างเพศ ต้องการมีเสรีภาพในการติดต่อกับเพื่อนต่างเพศ และต้องการให้เพื่อนต่างเพศสนใจ

จิระ จีงเจริญศิลป์ (2523 : 42 - 52) ศึกษาค่านิยมในการคบเพื่อนต่างเพศของวัยรุ่นในแหล่งเสื่อมโทรมคลองเตย อายุระหว่าง 15 - 19 ปี จำนวน 226 คน พบว่า วัยรุ่นชายรู้สึกเสรีในการปฏิบัติตนในการคบเพื่อนต่างเพศมากกว่าวัยรุ่นหญิง วัยรุ่นที่ปรับตัวไม่ดีรู้สึกเสรีในการปฏิบัติตนในการคบเพื่อนต่างเพศมากกว่าวัยรุ่นที่ปรับตัวดี วัยรุ่นที่ไม่ได้ศึกษาอยู่ในสถานศึกษารู้สึกเสรีในการปฏิบัติตนในการคบเพื่อนต่างเพศมากกว่าวัยรุ่นที่ศึกษาอยู่ในสถานศึกษา และวัยรุ่นที่อยู่ในครอบครัวที่ไม่สงบสุขจะรู้สึกเสรีในการปฏิบัติตนในการคบเพื่อนต่างเพศมากกว่าวัยรุ่นที่อยู่ในครอบครัวสงบสุข

มาลินี อยู่โพธิ์ (2525 : 61) ได้ทำการศึกษาผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่มีต่อการพัฒนาการปรับตัวทางทางสังคมด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดอินทาราม กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2525 ผลการศึกษาปรากฏว่า การปรับตัวทางสังคมด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมตตา จินดารักษ์ (2525 : 41) ศึกษาผลของการใช้กิจกรรมกลุ่ม ในการพัฒนาความสามารถในการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาปรากฏว่า นักเรียนที่ได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่มมีความสามารถในการปรับตัวสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .10

บุญศรี จิงธนาเจริญเลิศ (2530 : 46) ศึกษาผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการปรับตัวกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนนทรีวิทยา กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาปรากฏว่า นักเรียนที่ได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่มมีความสามารถในการปรับตัวสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

รุจิราภา สิทธิปาน (2531 : 65 - 66) ศึกษาผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่มีต่อการปรับตัวทางสังคมกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนพิบูลวิทยาลัย จังหวัดลพบุรี ผลการศึกษาปรากฏว่า นักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มมีการปรับตัวทางสังคมกับเพื่อนต่างเพศสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ธีระ ชัยยุทธขรรยง (2533 : 35 - 54) ศึกษาผลของการใช้ชุดแนะแนวที่มีต่อการปรับตัวกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหมี่วิทยา อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดแนะแนว มีการปรับตัวกับเพื่อนต่างเพศสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ปิยนันท์ ททรัพย์มั่นคงทวี (2535 : 67) ศึกษาทัศนคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีทัศนคติในทางบวกต่อการคบเพื่อนต่างเพศกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กาญจน์กมล สุวิทยารัตน์ (2537 : 60) ศึกษาผลของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่มีต่อการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานีพบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกมีการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากผลการวิจัยภายในประเทศดังกล่าวสรุปได้ว่า วัยรุ่นมีความสนใจ ต้องการติดต่อกับเพื่อนต่างเพศ ต้องการได้รับการยกย่องนับถือจากเพื่อนต่างเพศ ต้องการพบปะกับเพื่อนต่างเพศ ต้องการมีเสรีภาพในการติดต่อกับเพื่อนต่างเพศและต้องการให้เพื่อนต่างเพศสนใจ

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การดำเนินการทดลอง
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้สุ่มกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสุวิทย์เสรีอนุสรณ์ เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2543 ที่มีคะแนนการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 จำนวน 21 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสุวิทย์เสรีอนุสรณ์ เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2543 ที่มีคะแนนจากการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 จำนวน 21 คน โดยดำเนินการสุ่มกลุ่มตัวอย่างตามขั้นตอนดังนี้

1. ให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 85 คน ตอบแบบสอบถามการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ
2. ผู้วิจัยตรวจแบบสอบถามให้คะแนนตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนด
3. นำคะแนนของนักเรียนทุกคนมาเรียงลำดับจากสูงไปต่ำ แล้วคัดเลือกผู้ที่ได้คะแนนการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ ต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 จำนวน 21 คน
4. ผู้วิจัยสอบถามนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ทุกคน เพื่อถามความสมัครใจ ปรากฏว่ามีนักเรียนสมัครใจจำนวน 20 คน ส่วนนักเรียนที่ไม่สมัครใจเป็นนักเรียนที่ต้องเรียนพิเศษในช่วงดำเนินการทดลอง

5. สุ่มอย่างง่ายจากนักเรียนจำนวน 20 คนออกเป็น 2 กลุ่มเท่าๆกัน กลุ่มละ 10 คน
เป็นกลุ่มทดลอง เป็นชาย 5 คน หญิง 5 คนและกลุ่มควบคุม เป็นชาย 6 คน หญิง 4 คน
กลุ่มทดลอง ใช้กิจกรรมกลุ่ม
กลุ่มควบคุม ให้ข้อสนเทศ

✓การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลคือ

1. แบบสอบถามการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ
2. โปรแกรมกิจกรรมกลุ่ม เรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ
3. โปรแกรมการให้ข้อสนเทศ เรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ

วิธีการสร้างเครื่องมือ

1. แบบสอบถามการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยมีลำดับขั้นตอนในการสร้างดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ

1.2 ศึกษาแบบสอบถามการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตมโนทัศน์กับการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศของ นิมนวล อินทะชัย (2532 : 81 – 87) ผลของการใช้ชุดการแนะแนวที่มีต่อการปรับตัวกับเพื่อนต่างเพศของ วีระ ชัยยุทธยรรยง (2532 : 68 – 78) และการศึกษาเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มกับการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อการปรับตัวกับเพื่อนต่างเพศของ กนกรัตน์ พงษ์สมุทร (2537 : 62 – 90)

1.3 สร้างแบบสอบถามการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ ให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า กลุ่มตัวอย่างและนิยามศัพท์เฉพาะ จำนวน 30 ข้อ

1.4 หาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศที่สร้างขึ้นเสนอต่อประธานและกรรมการที่ควบคุมสารนิพนธ์คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วันเพ็ญ พงศ์ประยูร และรองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร ฉัตรศุภกุล พิจารณาตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า นิยามศัพท์เฉพาะ กลุ่มตัวอย่างและการใช้ภาษา ✓

วิธีการหาคุณภาพของแบบสอบถามการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียน

1. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศที่ได้รับการปรับปรุงและแก้ไขตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์ ไปสอบถามนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

โรงเรียนสุเหร่าแสนแสบ ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 90 คน แล้วนำแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนน เพื่อวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อโดยใช้วิธีการของการแจกแจงที่ (t - distribution) โดยใช้เทคนิค 25 % (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. 2538 : 2215) แล้วคัดเลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 3.00 ขึ้นไปไว้ใช้ จำนวน 30 ข้อ

2. นำแบบสอบถามที่คัดเลือกไว้ในข้อ 1 มาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตร Coefficient Alpha ของครอนบาค (Cronbach) (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. 2538 : 200) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.93

ลักษณะของแบบสอบถามการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ

แบบสอบถามการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศมีลักษณะเป็นสถานการณ์ เพื่อศึกษาว่านักเรียนเคยปฏิบัติอย่างไร ในสถานการณ์นั้นๆ โดยให้นักเรียนพิจารณาข้อคำถามเป็นข้อๆ ซึ่งแต่ละข้อมีคำตอบคือ ก. ข. และค. ให้นักเรียนตอบเพียงข้อเดียว

ตัวอย่างแบบสอบถามการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ

คำชี้แจง

1. ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์แต่ละข้อ แล้วพิจารณาว่านักเรียนเป็นบุคคลในสถานการณ์นั้นนักเรียนจะทำอย่างไร โดยเลือกคำตอบที่กำหนดให้เท่านั้นคำตอบเหล่านี้ไม่มีคำตอบใดถูก หรือ ผิด

ขอให้นักเรียนตอบตามความเป็นจริงมากที่สุด

2. คำตอบแต่ละข้อจะมี 3 ตัวเลือก ให้นักเรียนเลือกเพียงคำตอบเดียวจากข้อ ก. ข. หรือ ค. แล้วทำเครื่องหมาย X ให้ตรงกับข้อที่เลือกในกระดาษคำตอบ (โปรดทำทุกข้อ)

ตัวอย่าง

ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ

(0) ขณะที่สุดากำลังเดินมาโรงเรียน ทรงพลซึ่งเรียนอยู่คนละห้องเดินสวนมา ถ้านักเรียนเป็นสุดา นักเรียนจะทำอย่างไร

ก. ทำเป็นมองไม่เห็น

ข. ยิ้มให้

ค. ถามว่า “สบายดีหรือ”

ด้านการให้ความช่วยเหลือเพื่อนต่างเพศ

(0) ขณะที่วัชรกำลังนั่งรอผู้ปกครองมารับที่โต๊ะในโรงอาหาร เห็นมาโนช วิทยาและคงเดช นักเรียนห้องเดียวกันกำลังทำการบ้านวิชาภาษาอังกฤษ ซึ่งมีบางข้อที่เขียนคำตอบผิด ถ้านักเรียนเป็นวัชร นักเรียนจะอย่างไร

ก. มองดูเฉยๆ เพราะถ้าบอกไปแล้วกลัวเพื่อนจะไม่เชื่อ

ข. ถามว่ากำลังทำการบ้านหรือ ถ้าต้องการความช่วยเหลือขอให้บอก

ค. ขอดูว่ากำลังทำการบ้านวิชาอะไร และอธิบายว่าจะหาคำตอบถูกต้องได้อย่างไร
ด้านการร่วมกิจกรรมกับเพื่อนต่างประเทศ

✓(0) เมื่อครูให้ปริวรรตจับฉลากเพื่อจับคู่ทำงานร่วมกันระหว่างชายหญิง บังเอิญปริวรรตจับฉลากได้คู่กับพลอยมุกดา ซึ่งปริวรรตไม่ค่อยสนิท แต่ปริวรรตจะต้องทำงานร่วมกับพลอยมุกดา ถ้านักเรียนเป็นปริวรรต นักเรียนจะอย่างไร

ก. ต่างคนต่างคิดและต่างคนต่างทำ

ข. แบ่งงานกันทำ แล้วนำมารวมกันก่อนส่งครู

ค. ช่วยกันคิดและรับผิดชอบร่วมกัน

✓ เกณฑ์การให้คะแนน

แบบสอบถามการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างประเทศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

2 คะแนน	หมายถึง	ปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างประเทศได้อย่างเหมาะสม
1 คะแนน	หมายถึง	ปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างประเทศเหมาะสมพอใช้
0 คะแนน	หมายถึง	ปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างประเทศไม่เหมาะสม
2. โปรแกรมการใช้กิจกรรมกลุ่ม มีขั้นตอนการสร้างดังนี้		

2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างประเทศ และกิจกรรมกลุ่มเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างโปรแกรมการใช้กิจกรรมกลุ่มและกำหนดเนื้อหาให้เหมาะสม

2.2 สร้างโปรแกรมกิจกรรมกลุ่ม โดยกำหนดจุดมุ่งหมาย กิจกรรม เนื้อหาวิธีดำเนินกิจกรรมและการประเมินผลให้สอดคล้องระหว่างความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า กลุ่มตัวอย่าง และนิยามศัพท์เฉพาะ ✓

วิธีการหาคุณภาพของโปรแกรมการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างประเทศโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม

1. นำโปรแกรมการใช้กิจกรรมกลุ่มที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เสนอต่อคณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์ คือผู้ช่วยศาสตราจารย์วันเพ็ญ พงศ์ประยูร และรองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร ฉัตร

ศุภกุล พิจารณาตรวจสอบการสอดคล้องระหว่างจุดมุ่งหมาย กิจกรรม เนื้อหา วิธีดำเนินกิจกรรมและการประเมินผล

2. นำโปรแกรมกิจกรรมกลุ่มมาปรับปรุง และแก้ไขให้มีความเหมาะสมทางด้านภาษา และวิธีดำเนินกิจกรรม ตามคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์ แล้วนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสุวิทย์เสรีอนุสรณ์ จำนวน 10 คน

โปรแกรมกิจกรรมกลุ่ม ผู้วิจัยนำมาใช้ในการทดลองโดยใช้เวลา ในการทดลอง 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง วันอังคาร และวันศุกร์และ รวมทั้งหมด 12 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที เวลา 16.10 – 17.00 น. ระหว่างวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 254 ถึงวันที่ 6 เมษายน 2544

✓ 3. โปรแกรมการให้ข้อเสนอแนะ

การให้ข้อเสนอแนะเรื่องการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศประกอบด้วยเรื่อง การสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ การให้ความช่วยเหลือเพื่อนต่างเพศและการร่วมกิจกรรมกับเพื่อนต่างเพศ โดยมีขั้นตอนดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ และเอกสารการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ เพื่อให้เหมาะสมกับลักษณะปัญหา

3.2 สร้างโปรแกรมการให้ข้อเสนอแนะ แล้วนำไปให้คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์ตรวจสอบ คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วันเพ็ญ พงศ์ประยูร และรองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร จัตรศุภกุล เพื่อดูความสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ แล้วผู้วิจัยนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์ให้เหมาะสมก่อนนำไปใช้จริง ✓

โปรแกรมการให้ข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยใช้เวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที รวม 12 ครั้ง ในวันจันทร์และวันพุธ เวลา 16.10 – 17.00 น. ระหว่างวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2544 ถึงวันที่ 7 เมษายน 2544

แบบแผนการทดลอง

แบบแผนการทดลองในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง โดยใช้แบบ Randomized Control Group Pretest – Posttest Design (ชูศรี วงศ์รัตน์ 2528 : 77) ดังตารางแสดง

ตาราง 1 แบบแผนการทดลองแบบ Randomized Control Group Pretest – Posttest Design

กลุ่ม	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
R_E	T_{1E}	X_E	T_{2E}
R_C	T_{1C}	X_C	T_{2C}

ความหมายของสัญลักษณ์

R_E	แทน	กลุ่มตัวอย่างที่ถูกสุ่มเป็นกลุ่มทดลอง
R_C	แทน	กลุ่มตัวอย่างที่ถูกสุ่มเป็นกลุ่มควบคุม
T_{1E}	แทน	ทดสอบก่อนในกลุ่มทดลอง
T_{1C}	แทน	ทดสอบก่อนในกลุ่มควบคุม
X_E	แทน	การใช้กิจกรรมกลุ่มใช้กับกลุ่มทดลอง
X_C	แทน	การแจกเอกสารใช้ในกลุ่มควบคุม
T_{2E}	แทน	ทดสอบหลังในกลุ่มทดลอง
T_{2C}	แทน	ทดสอบหลังในกลุ่มควบคุม

✓วิธีดำเนินการทดลอง

1. ก่อนการทดลอง ผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมตอบแบบสอบถาม การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ แล้วเก็บคะแนนที่ได้ไว้เป็นคะแนนก่อนการทดลอง (Pretest)
2. การดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการทดลองทั้ง 2 กลุ่ม ดังรายละเอียดดังนี้
 - 2.1 กลุ่มทดลอง ใช้กิจกรรมกลุ่มตามโปรแกรมที่กำหนดโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม กำหนด 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที ในวันอังคารและวันศุกร์ รวมทั้งหมด 12 ครั้ง เวลา 16.10 – 17.00 น. ระหว่างวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2544 ถึงวันที่ 6 เมษายน 2544 โดยใช้ห้อง ม.1/2
 - 2.2 กลุ่มควบคุม ผู้วิจัยแจกเอกสารตามโปรแกรมที่กำหนดไว้ กำหนด 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที ในวันจันทร์และวันพุธ รวมทั้งหมด 12 ครั้ง เวลา 16.10 – 17.00 น. ระหว่างวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2544 ถึงวันที่ 7 เมษายน 2544 โดยใช้ห้อง ม.1/1
 - 2.3 หลังการทดลอง ผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ตอบแบบสอบถาม การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ แล้วเก็บคะแนนที่ได้ไว้เป็นคะแนนหลังการทดลอง (Posttest)
 - 2.4 นำคะแนนก่อนและหลังการทดลองไปวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียนก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
2. เปรียบเทียบการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศก่อนและหลังการให้ข้อเสนอแนะ
3. เปรียบเทียบความแตกต่างของการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มกับนักเรียนที่ได้รับข้อเสนอแนะ ✓

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่
 - 1.1 ค่ามัธยฐาน
 - 1.2 ค่าเบี่ยงเบนควอไทล์
2. สถิติสำหรับวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ
 - 2.1 หากค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อของแบบสอบถามการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ โดยวิธีการแจกแจงที (t – distribution)
 - 2.2 หากค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ โดยใช้สูตร Coefficient Alpha ของครอนบาค (Cronbach) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ 2531 : 200 – 202)
3. สถิติสำหรับทดสอบสมมติฐาน
 - 3.1 ทดสอบความแตกต่างของคะแนนการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศก่อนและหลังการทดลอง ในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้การทดสอบของ วิลคอกซัน (The Wilcoxon's Matched – Pairs signed – Ranks -Test) (นิภา ศรีไพโรจน์. 2533 : 91 – 97)
 - 3.2 ทดสอบความแตกต่างของคะแนนการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศก่อนและหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยการใช้สูตรการทดสอบของแมน วิตนีย์ (The Mann – Whitney U Test) (นิภา ศรีไพโรจน์. 2533 : 120 – 128)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลข้อมูลจากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ใช้แทนความหมายดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
Mdn	แทน	ค่ามัธยฐานของการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ
Q.D	แทน	ค่าเบี่ยงเบนควอไทล์ของการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ
Mdn _(diff)	แทน	ค่ามัธยฐานของความแตกต่างของการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ
Q.D _(diff)	แทน	ค่าเบี่ยงเบนควอไทล์ของความแตกต่างของการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ
U	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาในการทดสอบของแมน – วิทนี
T	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบของวิลคอกซัน

ผลการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. เปรียบเทียบการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ กลุ่มทดลอง ก่อนการใช้กิจกรรมกลุ่ม กับกลุ่มควบคุม ก่อนการได้รับข้อเสนอแนะ ดังแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 2

ตาราง 2 เปรียบเทียบการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศของกลุ่มทดลอง ก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม กับกลุ่มควบคุม ก่อนการได้รับข้อเสนอแนะ

กลุ่มตัวอย่าง	N	Mdn	Q.D	U
กลุ่มทดลอง	10	15	1.00	1
กลุ่มควบคุม	10	15	2.00	47.50

จากตาราง 2 พบว่า ก่อนการทดลอง การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศของกลุ่มทดลอง ก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม กับกลุ่มควบคุม ก่อนการได้รับข้อเสนอแนะ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2. เปรียบเทียบการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศของกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมกลุ่ม ดังแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 3

ตาราง 3 เปรียบเทียบการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศของกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมกลุ่ม

การทดสอบ	N	Mdn	Q.D	T
ก่อนการทดลอง	10	15	1.00	0**
หลังการทดลอง	10	29.50	2.50	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 พบว่า กลุ่มทดลอง ที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศได้เหมาะสมขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มทำให้นักเรียนปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศได้เหมาะสมขึ้น

3. เปรียบเทียบการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศของกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการได้รับข้อสนเทศ ดังแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 4

ตาราง 4 เปรียบเทียบการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศของกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการได้รับข้อสนเทศ

การทดสอบ	N	Mdn	Q.D	T
ก่อนการทดลอง	10	15	200	0**
หลังการทดลอง	10	20	3.00	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 พบว่า กลุ่มควบคุม ที่ได้รับข้อสนเทศปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศเหมาะสมขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าการให้ข้อสนเทศ ทำให้นักเรียนปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศเหมาะสมขึ้น

4. เปรียบเทียบความแตกต่างการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศของกลุ่มทดลอง หลังเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มกับกลุ่มควบคุมที่ได้รับข้อเสนอแนะ ดังแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 5

ตาราง 5 เปรียบเทียบความแตกต่างของการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ ของกลุ่มทดลอง หลังเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มกับกลุ่มควบคุมที่ได้รับข้อเสนอแนะ

การทดสอบ	N	Mdn	Q.D	U
หลังการทดลอง	10	29.50	2.50	
หลังการทดลอง	10	20.00	3.00	3.50**

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 5 พบว่า ภายหลังการทดลอง กลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มกับกลุ่มควบคุมที่ได้รับข้อเสนอแนะมีการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม กับการให้ข้อเสนอแนะสามารถทำให้นักเรียนปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศเหมาะสมขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

บทที่ 5

บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
2. เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการได้รับข้อเสนอแนะ
3. เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มกับนักเรียนที่ได้รับข้อเสนอแนะ

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศเหมาะสมขึ้นหลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
2. นักเรียนปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศได้เหมาะสมขึ้นหลังจากได้รับข้อเสนอแนะ
3. นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มกับนักเรียนที่ได้รับข้อเสนอแนะปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศแตกต่างกัน

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสุวิทย์เสรีอนุสรณ์ เขต ประเวศ กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2543 ที่มีคะแนนการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา จำนวน 21 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนโรงเรียนสุวิทย์เสรีอนุสรณ์ เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2543 ที่มีคะแนนการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ ต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมาจำนวน 21 คน และสอบถามความสมัครใจของนักเรียนในการเข้าร่วมการทดลอง มีผู้สมัครใจจำนวน 20 คน หลังจากนั้นสุ่มอย่างง่ายเพื่อเป็นกลุ่มทดลองจำนวน 10 คน เป็นชาย 5 คน หญิง 5 คน และกลุ่มควบคุมจำนวน 10 คน เป็นชาย 6 คน หญิง 4 คน
3. ตัวแปรที่ศึกษา
 - 3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ วิธีพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ โดยแบ่งออกเป็น 2 วิธีดังนี้
 - 3.1.1 กิจกรรมกลุ่ม
 - 3.1.2 การให้ข้อเสนอแนะ

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. โปรแกรมการใช้อภิปรายกลุ่ม เรื่องการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ
2. โปรแกรมการให้ข้อเสนอแนะ เรื่องการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ
3. แบบสอบถามการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ

การดำเนินการทดลอง

1. ก่อนการทดลอง ผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ตอบแบบสอบถามการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศแล้วเก็บคะแนนที่ได้ไว้เป็นคะแนนก่อนการทดลอง (Pretest)
2. ขณะดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการทดลองทั้งสองกลุ่ม ดังรายละเอียดดังนี้

2.1 กลุ่มทดลอง ใช้กิจกรรมกลุ่มตามโปรแกรมที่กำหนด โดยผู้วิจัยใช้เวลาในการทดลอง 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง วันอังคาร และวันศุกร์ รวมทั้งหมด 12 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที เวลา 16.10 – 17.00 น. ระหว่างวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2544 ถึงวันที่ 6 เมษายน 2544 โดยใช้ห้องเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/2

2.2 กลุ่มควบคุม ใช้โปรแกรมการให้ข้อเสนอแนะตามที่กำหนด โดยผู้วิจัยใช้เวลาในการทดลอง 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง วันจันทร์และวันพุธ รวมทั้งหมด 12 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที เวลา 16.10 – 17.00 น. ระหว่างวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2544 ถึงวันที่ 5 เมษายน 2544 โดยใช้ห้องเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1

3. หลังการทดลอง ผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ตอบแบบสอบถามการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศและเก็บคะแนนที่ได้ไว้เป็นคะแนนหลังการทดลอง (Posttest)

4. นำคะแนนก่อนและหลังการทดลองไปวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีทางสถิติ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่
 - 1.1 ค่ามัธยฐาน
 - 1.2 ค่าเบี่ยงเบนควอไทล์
2. สถิติที่ใช้วิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่
 - 2.1 หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อของแบบสอบถามการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ โดยวิธีการแจกแจงที่ (t – distribution) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 215 - 217)
 - 2.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ โดยใช้สูตร Coefficient Alpha ของคอนนาค (Cronbach) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ 2531 :

200 – 202)

3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน ได้แก่

3.1 ทดสอบความแตกต่างของคะแนนการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศก่อนและหลังการทดลอง กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมโดยใช้การทดสอบของ วิลคอกซัน (The Wilcoxon's Matched – Pairs signed – Ranks Test) (นิภา ศรีไพโรจน์. 2533:91 – 97)

3.2 ทดสอบความแตกต่างของคะแนนการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศก่อนและหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้การทดสอบของแมน วิทนี (The Mann – Whitney U Test) (นิภา ศรีไพโรจน์ . 2533:120-128)

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียน ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
2. เปรียบเทียบการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียนก่อนและหลังการได้รับข้อสนเทศ
3. เปรียบเทียบความแตกต่างของการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มกับนักเรียนที่ได้รับข้อสนเทศ

✓ สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สรุปผลได้ดังนี้

1. นักเรียนปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศเหมาะสมขึ้นหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักเรียนปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศเหมาะสมขึ้น หลังจากได้รับข้อสนเทศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักเรียนที่ได้รับการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มกับนักเรียนที่ได้รับการให้ข้อสนเทศปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศเหมาะสมขึ้นแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

✓ อภิปรายผล

จากการศึกษาผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสุวิทย์เสริญสุรณ กรุงเทพมหานคร พบว่า

1. นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศเหมาะสมขึ้น หลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 1 แสดงให้เห็นว่า กิจกรรมกลุ่มสามารถนำมาใช้พัฒนาวิธีการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ

ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในระหว่างการทดลอง ผู้วิจัยได้จัด
 ประสมการณ์เกี่ยวกับการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ ซึ่งเป็นการแสดงออกที่เหมาะสม โดยผู้
 วิจัยดำเนินการทดลองเป็นขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ขั้นการมีส่วนร่วม ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์
 กติกา กฎระเบียบ แนวทางการเข้าร่วมกิจกรรมและสนทนานำเข้าสู่กิจกรรม โดยให้นักเรียน
 กระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งร่วมกันในฐานะสมาชิกกลุ่ม โดยใช้เทคนิคต่างๆ ได้แก่ เกม บทบาท
 สมมติและสถานการณ์จำลอง ในการทดลองแต่ละครั้งผู้วิจัยจะเลือกใช้เทคนิคต่างๆ ตามความ
 เหมาะสม ขั้นที่ 2 ขั้นวิเคราะห์และอภิปราย ผู้วิจัยให้นักเรียนแลกเปลี่ยนประสบการณ์และ
 ความคิดเห็นกัน ขั้นที่ 3 ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปสิ่งที่ได้จากการ
 ทำกิจกรรมเหล่านั้นและผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม โดยแต่ละขั้นตอน ผู้วิจัยให้นักเรียนลงมือปฏิบัติ
 ด้วยตนเอง ซึ่งจะทำให้นักเรียนเกิดความซาบซึ้ง ประทับใจในคุณค่าของกิจกรรม และเกิด
 การเรียนรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศได้อย่างเหมาะสม จึงทำให้การปฏิบัติตนกับ
 เพื่อนต่างเพศของนักเรียนในกลุ่มทดลองเหมาะสมขึ้น

✓ นอกจากนี้ผู้วิจัยได้สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนขณะเข้าร่วมกิจกรรมพบว่า นักเรียน
 ให้ความสนใจและกระตือรือร้นที่จะมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน แม้ว่านักเรียนจะ
 มาจากต่างห้องกัน ในระยะแรกๆ นักเรียนบางคนจะมีความเขินอาย พุดน้อย ไม่กล้าแสดง
 ความคิดเห็น ผู้วิจัยได้พยายามให้กำลังใจ กระตุ้นและสนับสนุนให้นักเรียนได้กระทำกิจกรรม
 ต่างๆ และเมื่อนักเรียนร่วมกิจกรรมไปได้ระยะหนึ่ง นักเรียนเริ่มมีความสุขสนุกสนานคุ้นเคยกัน
 มากขึ้น ทำให้การดำเนินกิจกรรมเป็นไปอย่างสนุกสนาน ส่งผลให้การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่าง
 เพศเหมาะสมขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ คมเพชร ฉัตรศุภกุล (2530 : 137) ที่กล่าว
 ว่ากิจกรรมกลุ่มเป็นวิธีการที่ดีที่สุดในการนำไปใช้ในการพัฒนาบุคคลและกลุ่ม เพราะเป็นการ
 ให้ประสบการณ์ตรง เป็นการเรียนรู้โดยการปฏิบัติ สามารถช่วยให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมี
 ความซาบซึ้งและพึงพอใจที่จะเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงตน กิจกรรมกลุ่มจะเกี่ยวข้องกับการรับ
 รู้เรื่องความต้องการของบุคคลอื่น และทักษะในการแสดงออก นอกจากนี้ บัตตัน (Button.
 1974 : 1 – 2) กล่าวว่า กิจกรรมกลุ่มเป็นการจัดประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน โดยมีจุดมุ่งหมายที่
 จะช่วยส่งเสริมให้มนุษย์ได้เติบโตและพัฒนา โดยเฉพาะทักษะด้านสังคมและด้านความสัมพันธ์
 กับบุคคลอื่น ทำให้มนุษย์ได้เรียนรู้เกี่ยวกับการติดต่อสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ ในบรรยากาศที่ส่งเสริม
 ชิงกันและกัน

✓ ผลการศึกษารั้ครั้งนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ทศนีย์ เจริญเลิศ (2538 : 54) ซึ่ง
 ได้ศึกษาผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
 โรงเรียนชาณุวิทยา อำเภอชาณุวรลักษบุรี จังหวัดกำแพงเพชร ผลการศึกษพบว่า นัก
 เรียนกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีทัศนคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษดีขึ้นอย่างมีนัย
 สำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยุพิน โพธิ์รัตน์ (2537 : 48) ได้ศึกษาผลของการเข้าร่วมกจิ
 กรรมกลุ่มสร้างคุณภาพที่มีต่อความรับผิดชอบต่อนหน้าที่การทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา

ปีที่ 2 โรงเรียนศรีพุดผา กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสร้างคุณภาพมีความรับผิดชอบต่อน้ำที่การงานดีขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. นักเรียนที่ได้รับข้อเสนอแนะมีการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศเหมาะสมขึ้น ก่อนได้รับข้อเสนอแนะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อ 2 จากผลการวิจัยดังกล่าวแสดงว่า การให้ข้อเสนอแนะ สามารถพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ให้เหมาะสมขึ้น ทั้งนี้เพราะว่าในระหว่างการทดลองผู้วิจัยได้แจกเอกสารซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ โดยผู้วิจัยดำเนินการเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ผู้วิจัยแจกเอกสารให้นักเรียนอ่าน ขั้นที่ 2 ให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยจากเอกสารที่แจกให้นักเรียนอ่านและขั้นที่ 3 ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้เรียนมาทั้งหมด และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม ซึ่งเป็นการให้ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ ทำให้นักเรียนได้รับความรู้และเรียนรู้ในการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ จึงทำให้การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียนในกลุ่มควบคุมที่ได้รับข้อเสนอแนะเหมาะสมขึ้น

ผลการศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับ คมเพชร จิตรศุภกุล (2521 : 12 - 13) ที่กล่าวว่า การให้ข้อเสนอแนะจะให้ผู้ที่ได้รับรู้รายละเอียดบางประการที่จำเป็นต่อการตัดสินใจหรือปรับปรุงส่วนที่บกพร่อง และมีส่วนช่วยพัฒนาให้ผู้รับข้อเสนอแนะเกิดความเข้าใจอย่างถูกต้องว่าจะดำรงชีวิตในสังคมอย่างไรจึงจะทำให้ประสบความสำเร็จในด้านต่างๆ มีความเข้าใจตนเองได้ถูกต้องยิ่งขึ้น นอกจากนี้การได้รับข้อเสนอแนะยังเป็นการเสริมสร้างรากฐานที่ดีในการปรับปรุงลักษณะต่างๆ ของตนเองให้ดีขึ้นอย่างเต็มที่เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับ วิมล หน่อพงษ์ (2538 : 50) ได้ศึกษาผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนครราชสีมาเอกนครราชสีมา จังหวัดนครนายก ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับข้อเสนอแนะ มีสัมพันธภาพระหว่างบุคคลดีขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และจารุลักษณ์ พิณพรหมราช (2529 : 50) ที่ได้ศึกษาผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อพัฒนาพฤติกรรมนักเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนปทุมคงคา กรุงเทพมหานคร โดยกลุ่มทดลองได้รับการฝึกกิจกรรมกลุ่มและกลุ่มควบคุมได้รับข้อเสนอแนะ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการให้ข้อเสนอแนะ มีพฤติกรรมการเรียนรู้สูงกว่าก่อนได้รับข้อเสนอแนะ

3. นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศเหมาะสมขึ้น มากกว่านักเรียนที่ได้รับข้อเสนอแนะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3 แสดงให้เห็นว่า กิจกรรมกลุ่มสามารถพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียนให้เหมาะสมขึ้นมากกว่าการให้ข้อเสนอแนะ ทั้งนี้เพราะว่า การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยกิจกรรมกลุ่มเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติและเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง ทำให้เกิดการเรียนรู้และความซาบซึ้งประทับใจในการเรียนรู้ มีความต้องการที่จะปฏิบัติตามสิ่งที่ได้เรียนรู้ได้มากกว่าการให้ข้อเสนอแนะ ซึ่งเป็นการจัดการเรียนรู้โดยให้นักเรียนได้รับข้อมูลจาก

การอ่านเอกสารหรือศึกษาจากข้อมูลต่าง ๆ จึงทำให้นักเรียนขาดความกระตือรือร้น บรรยากาศแห่งการเคลื่อนไหวและประสบการณ์ใหม่ๆ จึงทำให้นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มจึงมีการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศเหมาะสมมากกว่านักเรียนที่ได้รับข้อสนเทศ

ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของวิมล หน่อพงษ์ (2538 : 50) ได้ศึกษาผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนองค์การฯ อำเภอองค์การฯ จังหวัดนครนายก ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีสัมพันธภาพระหว่างบุคคลดีขึ้น มากกว่านักเรียนที่ได้รับข้อสนเทศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. เนื่องจากโปรแกรมการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศใช้เทคนิคต่างๆ ซึ่งได้แก่ เกม การแสดง บทบาทสมมติ และการใช้สถานการณ์จำลอง ดังนั้นผู้ที่นำไปใช้ควรมีความรู้และเข้าใจในเรื่องกิจกรรมกลุ่มอย่างถ่องแท้
2. ควรมีการติดตามผลนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ของนักเรียนหลังสิ้นสุดการทดลอง 3 เดือน หรือ 6 เดือน เพื่อดูว่าการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียนนั้นมีการเปลี่ยนแปลงไปมากน้อยเพียงใด
3. ควรเลือกใช้กิจกรรมกลุ่มกับกลุ่มตัวอย่างที่ชอบร่วมกิจกรรม
4. ควรเลือกช่วงระยะเวลาที่เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง คือ ช่วงเวลาที่กลุ่มตัวอย่างพร้อม ไม่รีบร้อนไปทำธุระอื่น หรือช่วงเวลาที่กลุ่มตัวอย่างไม่สบายใจ เพราะจะทำให้ผลการทดลองที่ได้ผิดพลาดจากความเป็นจริงได้

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

1. ควรศึกษาการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียนชั้นอื่นๆ ต่อไป
2. ควรสร้างโปรแกรมการพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียน โดยใช้เทคนิคอื่นๆ เช่นการให้คำปรึกษากลุ่ม การใช้ชุดการแนะแนวหรือ การใช้ชุดฝึกอบรม เป็นต้น
3. เนื่องจากการใช้กิจกรรมกลุ่มและการให้ข้อสนเทศ สามารถพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศได้เหมาะสมขึ้น จึงควรนำวิธีดังกล่าวไปใช้ตามความเหมาะสม

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนกรัตน์ พงษ์สมุทร. (2537). การศึกษาเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มกับการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อการปรับตัวกับเพื่อนต่างเพศ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนพรตพิทยพยัต กรุงเทพมหานคร. ปรินุญานินพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.
- กาญจน์กมล สุวิทยารัตน์. (2537). ผลของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่มีต่อการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี. ปรินุญานินพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ประสานมิตร. อัดสำเนา.
- กิติกร มีทรัพย์. (2527). "วัยรุ่นกับกลุ่มเพื่อน," เอกสารการสอนชุดพัฒนาการวัยรุ่นและการอบรม. หน้า 362 กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. อัดสำเนา.
- คมเพชร จัตรศุภกุล. (2530). กิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.
- จิระ จีงเจริญศิลป์. (2523). ค่านิยมในการคบเพื่อนต่างเพศของวัยรุ่นในแหล่งเสื่อมโทรมคลองเตย. ปรินุญานินพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.
- จำเนียร ช่างโชติและคนอื่น ๆ. (2521). ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ฉลอง ภิรมย์รัตน์. (2521). กระบวนการกลุ่ม. ภูเก็ต : วิทยาลัยครูภูเก็ต
- ฉวีวรรณ สุขพันธ์ไพฑาราม. (2527). พัฒนาการวัยรุ่นและบทบาทครู. กรุงเทพฯ : มิตรนราการพิมพ์
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2534). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ดวงมัลย์ ฤกษ์สำราญ. (2520). "ความสนใจของวัยรุ่นต่อปัญหาสุขภาพจิต," สุขภาพจิตศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มิตรสยาม.
- ดวงเดือน พันธุมนาวัน และบุญยิ่ง เจริญยิ่ง. (2517). อิทธิพลของสังคมต่อทัศนคติของวัยรุ่น. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.
- เต็มสิริ บุญยสิงห์. (2524). "วัยรุ่นและการปรับตัว"เพศศึกษา : สมาคมวางแผนครอบครัว

- แห่งประเทศไทย. กรุงเทพฯ : วิบูลย์กิจการพิมพ์.
- ฉวีวัลย์ อัมรินทร์. (2543). การศึกษาความมีน้ำใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์ จังหวัดนครปฐม. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อุดลำนเา.
- ทัศนีย์ เจริญเลิศ. (2538). ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อทัศนคติต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อำเภอลำดวนรลัษณบุรี จังหวัดกำแพงเพชร. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อุดลำนเา
- ทศนา แวมมณีและคนอื่น ๆ. (2522). กลุ่มสัมพันธ์ : ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ เล่ม 1. กรุงเทพฯ : บุรพาศิลป์การพิมพ์.
- ทศนา แวมมณี. (2525). การสอนโดยใช้บทบาทสมมติ. (เอกสารประกอบการสอนวิชาทฤษฎีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์). กรุงเทพฯ : ภาควิชาประถมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อุดลำนเา.
- บุญศรี จิงธนาเจริญเลิศ. (2530). ผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการปรับตัวกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนนทรีวิทยา กรุงเทพมหานคร. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อุดลำนเา.
- ธนพร วัฒนะโรจน์ภิญโญ. (2518). จิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพฯ : จงเจริญการพิมพ์.
- ธีระ ชัยยุทธบรรยง. (2523). ผลของการใช้ชุดการแนะแนวที่มีต่อการปรับตัวกับเพื่อนต่างประเทศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหมี่วิทยา จังหวัดลพบุรี. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อุดลำนเา.
- นัยนา นิยมโชค. (2539). ผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนชาวเขาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ตาก จังหวัดตาก. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อุดลำนเา.
- นิภา ศรีไพโรจน์. (2523). สถิตินอนพาราเมตริก. กรุงเทพฯ : โอ เอส พริ้นติ้งเฮ้าส์.
- นวลศิริ เปาโรหิตย์ และคนอื่น ๆ. (2520). จิตวิทยาพัฒนาการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ประดินันท์ อุปรมัย. (2529). จิตวิทยา. กรุงเทพฯ : บ.ป.พ.
- ประนอม เดชชัย. (2531). นวัตกรรมการเรียนการสอนและแนวปฏิบัติสังคมศึกษา. เชียงใหม่ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- พนม ลัมอาร์ย์. (ม.ป.ป.). *กลุ่มสัมพันธ์*. มหาสารคาม : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.
- พรรณพิศ วาณิชยการ. (2528, ก.ค. — ก.ย.). "การทำงานแบบกลุ่ม," ใน *สารานุกรมศึกษาศาสตร์*. 1:87.
- พรรณราย ทพยัประภา. (2529). *จิตวิทยาอุตสาหกรรม*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- พวงแก้ว เนตรโอภาักษ์. (2533). *ผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านลานแหลม จังหวัดนครปฐม*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อุดສຳເນາ.
- มาลินี อยู่โพธิ์. (2525). *การทดลองการใช้คำปรึกษาแบบกลุ่มต่อการพัฒนาการปรับตัวทางสังคมด้านสัมพันธภาพกับเพื่อน*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อุดສຳເນາ.
- ยุพิน โพธิ์รัตน์. (2537). *ผลของการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสร้างคุณภาพที่มีต่อความร่วมมือในการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนศรีพญา กรุงเทพมหานคร*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อุดສຳເນາ.
- เยาวภา เตชะคุปต์. (2517). *ทฤษฎีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์สำหรับการสอนในระดับประถมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อุดສຳເນາ.
- รุจิราภา สิทธิปาน. (2531). *ผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่มีต่อการปรับตัวทางสังคมกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนพิบูลวิทยาลัย จังหวัดลพบุรี*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อุดສຳເນາ.
- ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. (2538). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- วศินี มุกดอกไม้. (2541). *การเปรียบเทียบผลของกิจกรรมกลุ่มและการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมที่มีต่อสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชุมชนบึงบา อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อุดສຳເນາ.
- วัชร ฐะคำ. (2523). *จิตวิทยาแนะแนวและการให้คำปรึกษา*. กรุงเทพฯ : กรมการฝึกหัดครู.
- วารุณี บินทสันต์. (2520). *แนวทางไปสู่ความสำเร็จในชีวิตครอบครัว*. กรุงเทพฯ : มิตรนราการพิมพ์.
- วินิจ เกตุขำและคมเพชร ฉัตรศุภกุล. (2522). *กระบวนการกลุ่ม*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

- วิมล หน่อพงษ์. (2538). ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนครักษ์ อำเภอนครักษ์ จังหวัดนครนายก. ปรินญา
นิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.
- วีณา วโรดมะวาวิชัย. (2530). กลวิธีการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา. เชียงใหม่,
ภาควิชาการประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สมพงษ์ จิตระดับ. (2522, มี.ค.). "การสอนจริยศึกษาด้วยสถานการณ์จำลอง," ใน *ประชากร
ศึกษา*. 24(6) : 15 – 12.
- สุชา จันทน์เอม. (2524). จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช. ประสานมิตร. อัด
สำเนา.
- อมรรรณ แก้วผ่อง. (2524). การเปรียบเทียบผลของกิจกรรมกลุ่มและการให้คำปรึกษาแบบ
กลุ่มที่มีต่อการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความรับผิดชอบต่อนอง ของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดน้อยใน กรุงเทพมหานคร. ปรินญา นิพนธ์ กศ.ม.
จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร. อัดสำเนา.
- Bennett, Margaret E. (1963). *Guidance and Counseling in Group*. New York :
Mcgraw – Hill.
- Birkhauser, Jhon Charles. (1985). "The Effects of Group Dynamics on Self Concept in
The Elementary School Classroom," *Dissertation Abstracts International*. 46 (1)
: 103 – A.
- Boardman, J.A. (1988). "The Effectiveness of Structured Group Interactions to Enhance
Group Process in A Smoking Cessation Program. *Dissertation Abstracts
International*. 50(10) : 1952 - A
- Button, Leslie. (1974). *Development Group Work with Adolescents*. London : University
of London Press.
- Cruickshank D. (1972, July). "Nature of Simulation and Games : A Preliminary Inquiry,"
in *Education Technology*.
- Deithon, Lee C. (1971). "Small Group Instruction," in *The Encyclopedia of Education*.
New York : The Mcmillan Company and Free Press.
- Durschmidt, Barbara. J. (1977, Jan.). "Self-Actualization and the Human Potential Group
Process in A Community College," *Dissertation Abstracts International*. 38 (3) :
3953 – A.
- Geller, Danial M. (1978, Nov.). "Involvement in Role Playing Simulation; A

- Demonstration With Studies on Obedience," in *Journal of Personality and Social Psychology*. 36 : 219.
- Gryvnak, Patrique Ann. (1991, May). "A Study of Five Personal Characteristic as Perceived by Males and Females (Aggressive, Dominance, Nurturance, Autonomy, Affiliation)," *Dissertation Abstracts International*. 52 : 2810.
- Handley Leslie Mille. (1975, Dec.). "The Relationship of Role Playing and Opinion Change in Elementary School Children," *Dissertation Abstracts International*. 36 : 3383 – 3384 A.
- Harrold, Kenneth, F. (1952). "Evaluation and Research in Group Dynamics, " in *Educational and Psychological Measurement*. p.492 – 504.
- Johnson, David W. (1986). *Reaching Out; Interpersonal Effectiveness And Self – Actualization*. 3rd ed. New York : prentice – Hall.
- Kolumbus, E.S (1979). *Is it Tomorrow Yet?* .2nd ed. Mount Carmel : International Training Center.
- Lex, J.J. (1973, May). "Attitude Change to Seminary Students Associated with a Course in Group Dynamics," *Dissertation Abstracts International*. 33 (12) : 6093 – A.
- Offer, Danial. (1971, Sept.). "Sexual Behavior or A Group or Normal Adolescence," *Medical Aspects of Human Sexuality*. 9 : 40 – 49 .
- Ottaway, A.K.G. (1970). *Learning Through Group Experiences*. London : Routhledge And Kengen Paul.
- Patterson , C.H. *Humanistic Education*. Englewook Cliffs, New Jersey : Prentice Hall Inc., 1973.
- Rogers, Carl R. (1970). *Encounter Groups*. New York : Harper and Row.
- Rogers, Carl R. and Rosalined F. Diamond. (1954). *Psychotherapy and Personality Change*. Chaicago : University of Chicago Press.
- Shaw, Marvin E. (1971). *Group Dynamic : The Psychology of Small Group Behavior*. 3rd ed. New York : McGraw-Hill.
- Strang, Ruth. (1958). *Group Work In Education*. New York : Harper & Brothers.
- Traxler, A.E. and North, R.D. (1957). *Techniques of Guidance*. New York : Harper & Row.
- Trotzer, J.P. (1977). *The Counselor and Group : Integrating Theory, Training and practice*. Monterey, California : Brooks/Cole Publishing.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

1. แบบสอบถามการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ
2. โปรแกรมการพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม
3. โปรแกรมการพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศโดยการให้ข้อเสนอแนะ

แบบสอบถามการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ

คำชี้แจง

1. ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์แต่ละข้อ แล้วพิจารณาว่านักเรียนเป็นบุคคลในสถานการณ์นั้น นักเรียนจะอย่างไร โดยเลือกคำตอบที่กำหนดให้ คำตอบเหล่านี้ ไม่มีคำตอบใดถูกหรือผิด ขอให้นักเรียนตอบตามความเป็นจริงมากที่สุด
2. คำตอบแต่ละข้อจะมี 3 ตัวเลือก ให้นักเรียนเลือกเพียงคำตอบเดียวจากข้อ ก. ข. หรือค. แล้วทำเครื่องหมาย X ให้ตรงกับข้อที่เลือกในกระดาษคำตอบ โปรดทำทุกข้อ

ตัวอย่าง

(0) เมื่อณรงค์ศักดิ์ไปแข่งกีฬาเพื่อเชื่อมสัมพันธ์ไมตรีกับนักเรียนโรงเรียนอื่นบังเอิญณรงค์ศักดิ์พบกับสุดหทัยซึ่งณรงค์ศักดิ์เคยรู้จักแต่ไม่ค่อยสนิทกัน สุดหทัยยิ้มและทักทายณรงค์ศักดิ์ด้วยท่าทางที่เป็นมิตร ถ้านักเรียนเป็นณรงค์ศักดิ์ นักเรียนจะอย่างไร

- ก. ยิ้มให้และกล่าวทักทายตอบ
- ข. มองแต่ไม่พูดอะไร
- ค. ทำเป็นไม่เห็น

ในข้อ (0) ถ้านักเรียนเลือกคำตอบข้อ ข. คือ “มองแต่ไม่พูดอะไร” ให้ขีดเครื่องหมาย X ลงที่ข้อ ข. ในกระดาษคำตอบ

ข้อ	ก	ข	ค
0		X	

1. ขณะที่สุதாகำลังเดินมาโรงเรียน ทรงพลซึ่งเรียนอยู่คนละห้องเดินสวนมา ถ้านักเรียนเป็นสุตานักเรียนจะทำอย่างไร
 - ก. ทำเป็นไม่เห็น
 - ข. ยิ้มให้
 - ค. ถามว่า “สบายดีหรือ”
2. ในการไปเข้าค่ายวิทยาศาสตร์ร่วมกับโรงเรียนอื่นๆ ขณะที่มินตรากำลังแสดงผลงานอยู่ที่เด็ทน์พิธีการของโรงเรียน อนุชาซึ่งอยู่โรงเรียนอื่น เดินเข้ามาชมผลงานของมินตราแล้วซักถามเรื่องต่างๆ ถ้านักเรียนเป็นมินตรานักเรียนจะรู้สึกอย่างไรต่อการพูดคุยกับเพื่อนต่างเพศคนนั้น
 - ก. ว้าวุ่นใจ
 - ข. เคอะเขิน
 - ค. ดีใจที่มีคนมาสนใจงานของเรา
3. ครูมอบหมายงานให้ยุพาพรรณกับเพื่อนในชั้นเรียนทั้งชายและหญิง ช่วยกันวางแผนในการจัดนิทรรศการเกี่ยวกับการป้องกันโรคเอดส์ ยุพาพรรณต้องการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับขั้นตอนการปฏิบัติงาน ถ้านักเรียนเป็นยุพาพรรณนักเรียนจะทำอย่างไร
 - ก. ช่วยแสดงความคิดเห็น
 - ข. นั่งฟังเพื่อนๆ แสดงความคิดเห็น
 - ค. ทำเป็นแสดงความคิดเห็น
4. เมื่อครูมอบหมายให้อรณีย์เข้ากลุ่มช่วยกันคิดแก้ปัญหาโจทย์คณิตศาสตร์ ในระหว่างทำงานกลุ่มร่วมกันทั้งหญิงและชาย ไม่มีใครในกลุ่มสามารถแก้ปัญหาได้ แต่อรณีย์พอจะทราบแนวทางในการแก้ปัญหา ถ้านักเรียนเป็นอรณีย์นักเรียนจะทำอย่างไร
 - ก. นั่งเฉยๆ ไม่แสดงความคิดเห็นใดๆ เพราะน่าจะเป็นผู้ชายมากกว่า
 - ข. เสนอความคิดเห็นในการแก้ปัญหากลุ่ม
 - ค. กล่าวถ้อยคำที่แสดงให้เห็นว่าผู้ชายไม่มีความสามารถ
5. เมื่อพนิดาไปทำบุญที่วัดแห่งหนึ่ง พนิดาพบชาญชัยซึ่งเป็นเพื่อนที่ไม่ค่อยสนิท และพนิดาจะต้องเผชิญหน้าอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ถ้านักเรียนเป็นพนิดานักเรียนจะทำอย่างไร
 - ก. เดินหลีกไป
 - ข. มองแต่ไม่พูดอะไรเลย
 - ค. ยิ้มกับเพื่อนคนนั้น
6. สุชาดาชนะการประกวดเรียงความ สุทัศน์จึงมาแสดงความยินดีด้วย ถ้านักเรียนเป็นสุชาดานักเรียนจะพูดกับสุทัศน์ว่าอย่างไร
 - ก. “ขอบใจมากนะ”

- ข. “แน่นอนอยู่แล้ว”
 ค. “ฟลุคมากกว่า”
7. วิภาและสาวิตรีนัดกันมาติววิชาเคมี ฟิสิกส์และชีววิทยาที่โรงเรียน ธนพลและทัศนัยทราบข่าวอยากจะขอมาร่วมฟังด้วย ถ้านักเรียนเป็นวิภาหรือสาวิตรี นักเรียนจะอย่างไร
- ก. ยินดี เพราะเป็นการช่วยเพื่อนและการอ่านหนังสือหลายคนจะได้มีความคิดหลากหลาย
 ข. ไม่ปฏิเสธแต่พูดออกตัวว่าไม่เก่งถ้าอยากมากก็มา
 ค. แนะนำว่าควรให้เพื่อนที่เก่งกว่าช่วยติวให้
8. สัญญาและเพื่อนๆ ได้รับมอบหมายให้ตกแต่งเวทีเพื่อแสดงละครในวันเด็ก เมื่อมีการประชุมวางแผนการทำงาน วราภรณ์แสดงความคิดเห็นที่แตกต่างจากสัญญา ถ้านักเรียนเป็นสัญญานักเรียนจะอย่างไร
- ก. ไม่สนใจต่อความคิดเห็นของผู้หญิง
 ข. รับฟังและพิจารณาความคิดเห็นของวราภรณ์
 ค. กล่าวโต้แย้งความคิดเห็นของวราภรณ์
9. มยุรีได้รับอุบัติเหตุต้องไปนอนโรงพยาบาล สมเกียรติซึ่งเป็นเพื่อนสนิทได้มาเยี่ยม ถ้านักเรียนเป็นมยุรี นักเรียนจะพูดกับสมเกียรติว่าอย่างไร
- ก. “ขอบใจมากที่เธอมาเยี่ยม”
 ข. “ฉันไม่อยากให้เธอมาเห็นฉันตอนป่วยเลย”
 ค. “ไม่ต้องเสียเวลามาเยี่ยมฉันๆไม่เป็นอะไรมากหรอก”
10. จิรพัฒน์ ภูมิฐานและศุภวรรณเป็นเพื่อนนักเรียนห้องเดียวกัน ปรากฏว่าจิรพัฒน์ป่วยเป็นไข้หวัดไม่มาโรงเรียน 3 วันแล้ว ถ้านักเรียนเป็นภูมิฐานหรือศุภวรรณ นักเรียนจะอย่างไร
- ก. ถามเพื่อนๆในห้องถึงอาการป่วยของจิรพัฒน์
 ข. รอให้จิรพัฒน์มาโรงเรียนแล้วค่อยถามอาการป่วย
 ค. โทรศัพท์ไปถามอาการป่วยด้วยตนเอง
11. วิชัยได้รับคัดเลือกให้เป็นนักเรียนดีเด่นและได้รับทุนการศึกษาของโรงเรียน บุษบาเป็นเพื่อนของวิชัย ถ้านักเรียนเป็นบุษบา นักเรียนจะพูดกับวิชัยว่าอย่างไร
- ก. “ดีใจด้วยนะ”
 ข. “เธอมากับดวงจริงๆ”
 ค. “ยินดีด้วยนะ เธอเป็นคนเก่งจริงๆ”

12. ขณะที่วัชรากำลังนั่งรอผู้ปกครองมารับที่โต๊ะในโรงอาหาร ได้เห็นมาโนช วิทยาและคงเดช ซึ่งเรียนห้องเดียวกันกำลังทำการบ้านวิชาภาษาอังกฤษ ซึ่งมีบางข้อที่เขียนคำตอบผิด ถ้านักเรียนเป็นวัชร นักเรียนจะอย่างไร
- มองดูเฉยๆ เพราะถ้าบอกไปแล้วกลัวเพื่อนจะไม่เชื่อ
 - ถามว่ากำลังทำการบ้านหรือ ถ้าต้องการความช่วยเหลือขอให้บอก
 - ขอดูว่ากำลังทำการบ้านวิชาอะไรและอธิบายว่าจะหาคำตอบถูกต้องได้อย่างไร
13. เมื่อณัฐพลไปแข่งกีฬาเพื่อเชื่อมสัมพันธ์ไมตรีกับนักเรียนโรงเรียนอื่น บังเอิญณัฐพลพบ มนทราซึ่งณัฐพลรู้จักแต่ไม่ค่อยสนิทนัก มนทรายิ้มและทักทายณัฐพลด้วยท่าทีที่เป็นมิตร ถ้านักเรียนเป็นณัฐพล นักเรียนจะอย่างไร
- ยิ้มให้และกล่าวคำทักทาย
 - พยักหน้าให้
 - ทำเป็นไม่เห็น
14. ขณะที่ปพนเดินลงมาจากอาคารเรียน พบเกษราที่นั่งท่าทางเหม่อลอยอยู่คนเดียวที่เก้าอี้ม้าหินหน้าอาคารเรียน ถ้านักเรียนเป็นปพน นักเรียนจะอย่างไร
- เข้าไปชวนคุยสักครูแล้วถามว่ามีอะไรให้ช่วยไหม
 - เข้าไปนั่งพูดคุยกัยสักพักแล้วขอตัวไปทำธุระ
 - เดินผ่านไปเพราะจะรีบไปทำธุระส่วนตัว
15. เมื่อครูให้ปริวิตจับฉลากเพื่อจับคู่ทำงานร่วมกันระหว่างชายหญิง บังเอิญปริวิตจับฉลากได้ พลอยมุกดา ซึ่งปฏิบัติไม่ค่อยสนิทและไม่ค่อยจะลงรอยกัน แต่ปฏิบัติจะต้องทำงานร่วมกับ พลอยมุกดา ถ้านักเรียนเป็นปริวิต นักเรียนจะอย่างไรเพื่อให้งานสำเร็จ
- ต่างคนต่างคิดและต่างคนต่างทำ
 - แบ่งงานกันทำ แล้วนำมารวมกันก่อนส่งครู
 - ช่วยกันคิดและรับผิดชอบร่วมกัน
16. ในขณะที่อรณพยืนเข้าแถวรอซื้ออาหารกลางวัน วัลภาซึ่งอรณพไม่รู้จักยิ้มให้อรณพ แล้วถามว่าจะทานอะไร ถ้านักเรียนเป็นอรณพ นักเรียนจะอย่างไร
- ถามว่า “เธอจะจ่ายเงินให้หรือไง”
 - ทำเป็นไม่ได้ยิน หันไปคุยกับเพื่อนที่มาด้วยกัน
 - ยิ้มให้ พูดคุยด้วยอย่างเป็นกันเอง
17. ปริญญ์กับชลธิชาเป็นเพื่อนสนิทกัน แต่ปริญญ์ก็มีปัญหาทางบ้านมากมาย ทำให้เรียนหนังสือไม่ค่อยรู้เรื่องและชอบนั่งเหม่อลอยอยู่เสมอ ถ้านักเรียนเป็นชลธิชา นักเรียนจะอย่างไร
- ปล่อยให้อปริญญ์เหม่อลอยไปเรื่อยๆ ไม่รบกวน

- ข. บอกปริญญ์ว่ามีเรื่องอะไรก็ปรึกษาตนได้
 ค. ถ้าปริญญ์ขอให้ช่วยก็จะช่วย
18. ในการอภิปรายร่วมกับกลุ่มเพื่อนชายหญิงในหัวข้อ “นักเรียนยุคใหม่ควรเรียนอย่างไร”
 รัชนี้ซึ่งไม่ชอบมณูญ ได้แสดงความคิดเห็นซึ่งไม่ตรงกับความคิดเห็นของมณูญ ถ้านักเรียน
 เป็นมณูญ นักเรียนจะอย่างไร
 ก. รับฟัง และนำไปคิดพิจารณา
 ข. ไม่สนใจฟัง แล้วเสนอความคิดเห็นของตนสวนออกไป
 ค. กล่าวคำตำหนิความคิดเห็นของรัชนี้
19. ในชั่วโมงศิลปะศึกษา ครูแบ่งกลุ่มให้นักเรียนต่อชิ้นส่วนของดอกทานตะวันที่สมบูรณ์ มีก้าน
 ดอกและใบ ในขณะที่ทำงานสมฤติเสนอให้ต่อในส่วนที่เป็นดอกก่อน แต่จักรพันธ์เสนอให้ต่อ
 ในส่วนที่เป็นก้านก่อน ถ้านักเรียนเป็นสมฤตินักเรียนจะอย่างไร
 ก. ยืนยันตามความคิดของตนที่ได้เสนอไว้
 ข. ทำตามความคิดเห็นของจักรพันธ์
 ค. รับฟังข้อเสนอล้วนนำมาพิจารณาร่วมกับเพื่อนๆ
20. ชุติมาไปเที่ยวห้างสรรพสินค้าแห่งหนึ่งในวันหยุด ในขณะที่ชุติมาขึ้นบันไดเลื่อนพบกับนพ
 พดลซึ่งเป็นนักเรียนโรงเรียนใกล้เคียง นพดลหันมาแนะนำตนเอง แสดงท่าทางว่าอยากรู้จัก
 กับชุติมา ถ้านักเรียนเป็นชุติมา นักเรียนจะอย่างไร
 ก. ยืนเฉยๆทำเป็นไม่เห็น
 ข. จ้องหน้านพดล แสดงท่าทางให้รู้ว่าไม่พอใจ
 ค. ยิ้มและแนะนำตนเองตอบ
21. สายฝนนัดให้มาโนชมาทำรายงานวิชาวิทยาศาสตร์ ในวันเสาร์ที่โรงเรียนเวลา 09.00น.
 มาโนชมาช้ากว่ากำหนดเวลาที่นัดหมาย ถ้านักเรียนเป็นมาโนช นักเรียนจะอย่างไร
 ก. พูดว่า “รถจักรยานที่ขี่มายางรั่ว จึงทำให้มาช้า”
 ข. พูดว่า “ขอโทษไม่ได้ตั้งใจจะมาช้า”
 ค. เฉยๆไม่พูดอะไรเลย
22. สุรัสวดีกับไพศาลเป็นเพื่อนร่วมชั้นกัน ทั้งสองไม่ค่อยได้พูดกันบ่อยนัก แต่วันนี้ไพศาล
 ถูกอาจารย์ดุเพราะทำการบ้านไม่ได้ ส่วนสุรัสวดีทำได้ ถ้านักเรียนเป็นสุรัสวดี นักเรียนจะ
 ทำอย่างไร
 ก. ทำงานของตนต่อไป
 ข. ให้ไพศาลยืมสมุดการบ้านไปลอก
 ค. พูดปลอบใจและช่วยอธิบายให้ฟัง

23. ในการประชุมกลุ่มวางแผนจัดนิทรรศการวันเข้าพรรษา ขณะที่กำลังประชุมมีเพื่อนผู้ชาย และผู้หญิงแสดงความคิดเห็นขัดแย้งกัน และได้เถียงกันอย่างรุนแรง พิมพ์พรซึ่งเป็นคนหนึ่งเข้าร่วมประชุมอยู่ในกลุ่มนั้น ถ้านักเรียนเป็นพิมพ์พร นักเรียนจะทำอย่างไร
- นั่งฟังเขาโต้เถียงกันด้วยความรำคาญ
 - พยายามไกล่เกลี่ยความคิดเห็นของเพื่อนทั้งสองคนนั้น
 - กล่าวคำตำหนิต่างสองคน
24. เมื่อลลิตแสดงความคิดเห็นในการอภิปรายร่วมกับกลุ่มเพื่อนในหัวข้อ “ชายหญิงควรปฏิบัติต่อกันอย่างไรจึงจะเหมาะสม” วสันต์ไม่เห็นด้วยพร้อมทั้งโต้ตอบด้วยถ้อยคำที่ไม่สุภาพ ถ้านักเรียนเป็นลลิต นักเรียนจะทำอย่างไร
- เฉยๆ ไม่ได้ตอบ
 - พยายามชี้แจงด้วยเหตุผล
 - โต้ตอบกลับไปทันที
25. นครินทร์และศศิมาเป็นเพื่อนกันแต่อยู่คนละห้อง นครินทร์มักจะขอยืมหนังสือศศิมาอยู่บ่อยๆ แต่ไม่ค่อยรับผิดชอบ ศศิมาต้องคอยทวงหนังสือคืนเสมอ บางครั้งยืมไปแล้วก็ทำหาย วันนี้นครินทร์มาขอยืมหนังสืออีก ถ้านักเรียนเป็นศศิมา นักเรียนจะทำอย่างไร
- ไม่ให้ยืมโดยอ้างว่าเพื่อนห้องอื่นยืมไปแล้วยังไม่นำมาคืน
 - ให้นครินทร์ยืมแต่กำชับว่าเมื่อใช้เสร็จแล้วให้รีบนำมาคืน
 - ให้นครินทร์ยืมเพราะเกรงว่าเพื่อนจะหาว่าใจแคบ
26. หทัยชนกและวัลลภเป็นคู่แข่งทางการเรียนเพราะทั้งสองคนได้คะแนนใกล้เคียงกันอยู่เสมอในการทดสอบคะแนนรายจุดประสงค์ ในการสอบวิชาสุดท้ายซึ่งเป็นข้อสอบแบบเขียนตอบของการสอบกลางภาคเรียนที่ 1 ปรากฏว่า ปากกาของหทัยชนกหมึกหมด ส่วนปากกาที่มีสำรองอีกด้ามเขียนไม่ดีหมึกไม่สม่ำเสมอ ในขณะที่วัลลภทำข้อสอบเสร็จแล้ว ถ้านักเรียนเป็นวัลลภ นักเรียนจะทำอย่างไร
- ขออนุญาตอาจารย์ผู้คุมสอบ แล้วเอาปากกาให้หทัยชนกยืม
 - รีบเก็บของแล้วนำกระดาษคำตอบไปส่งอาจารย์ผู้คุม
 - ถ้าหทัยชนกเอ่ยปากขอยืม ก็จะให้ยืม
27. พรรณี ทิพวรรณ วรพจน์และศุภเดชอยู่กลุ่มทำรายงานภาษาอังกฤษด้วยกัน พรรณีและทิพวรรณถนัดในการค้นหาข้อมูลในห้องสมุด วรพจน์สามารถพิมพ์คอมพิวเตอร์ได้บ้าง ศุภเดชไม่ถนัดในด้านการค้นหาข้อมูลแต่สามารถพิมพ์คอมพิวเตอร์ได้คล่องและมีเครื่องคอมพิวเตอร์ที่บ้าน ถ้านักเรียนเป็นศุภเดช นักเรียนจะทำอย่างไร
- บอกพรรณีและทิพวรรณว่าตนและวรพจน์จะช่วยกันพิมพ์รายงานเพราะที่บ้านมีเครื่องคอมพิวเตอร์

- ข. อาสาหาข้อมูลที่จะทำรายงานไปจ้างร้านที่รู้จักกันพิมพ์รายงาน
- ค. ให้บรรพชนำข้อมูลที่พรรณและที่พรรณหาได้มาพิมพ์งานที่บ้านของตน
28. ในช่วงโมงภาษาอังกฤษ เมื่อครูอธิบายวิธีการทำแบบฝึกหัดเปลี่ยนรูปกริยาตาม Tenses ต่างๆ แล้วจึงให้นักเรียนนั่งทำแบบฝึกหัดกันเงียบๆ ลดาวัลย์เข้าใจและทำได้ในขณะที่สุภาพซึ่งนั่งถัดจากลดาวัลย์ไม่รู้เรื่องและทำไม่ได้ ถ้านักเรียนเป็นลดาวัลย์ นักเรียนจะทำอย่างไร
- ก. อธิบายหลักการเปลี่ยนรูปกริยาให้สุภาพฟังจนเข้าใจและสามารถทำด้วยตนเองได้
- ข. บอกสุภาพว่าถ้าทำเสร็จจะอธิบายให้
- ค. ถ้าสุภาพขอให้ช่วยก็จะช่วย
29. ปฐวีและเพื่อนๆ ได้มาปรึกษากับอารยาว่า ใกล้สอบแล้วควรจัดกลุ่มติววิชาต่างๆ ที่ตนถนัด ถ้านักเรียนเป็นอารยา นักเรียนจะไปติวให้ปฐวีและเพื่อนๆ หรือไม่
- ก. ไป แต่จะติวให้เฉพาะเพื่อนที่เป็นผู้หญิง
- ข. ไป เพราะอยากให้เพื่อนๆ สอบได้คะแนนดี ๆ
- ค. ไม่ไป เพราะเกรงว่าจะอ่านหนังสือไม่ทัน
30. ขณะที่สมนึกกำลังนั่งดูเพื่อนสอบเต้นลีลาศอยู่นั้น ปรากฏว่าน้องนุชและหทัยทิพย์เข้ามาชวนให้ขึ้นไปทำเวร เพราะไม่มีใครขึ้นไปทำเวรเลย ถ้านักเรียนเป็นสมนึก นักเรียนจะทำอย่างไร
- ก. บอกน้องนุชและหทัยทิพย์ให้รอดูคู่ของเพื่อนสอบเต้นรำให้จบก่อนแล้วค่อยไปทำเวรพร้อมกัน
- ข. บอกน้องนุชและหทัยทิพย์ให้ขึ้นไปทำเวรก่อนเดี๋ยวจะตามไป
- ค. ตามน้องนุชและหทัยทิพย์ไปทำเวรจนเสร็จเรียบร้อย

รายละเอียดเกี่ยวกับแบบสอบถามการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ

1. แบบสอบถามความมีน้ำใจ แบ่งออกเป็น 3 ด้านดังนี้

1. ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ ได้แก่ข้อ 1, 2, 5, 6, 9, 11, 13, 16, 20, 21
2. ด้านการให้ความช่วยเหลือเพื่อนต่างเพศ ได้แก่ข้อ 7, 10, 12, 14, 17, 22, 25, 26, 28, 29
3. ด้านการร่วมกิจกรรมกับเพื่อนต่างเพศได้แก่ข้อ 3, 4, 8, 15, 18, 19, 23, 24, 27, 30

2. เกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถามการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ

ข้อ	ก	ข	ค
1.	0	1	2
2.	0	1	2
3.	2	1	0
4.	1	2	0
5.	0	1	2
6.	2	0	1
7.	2	1	0
8.	0	2	1
9.	2	1	0
10.	2	1	0
11.	1	0	2
12.	0	1	2
13.	2	1	0
14.	2	1	0
15.	0	1	2

ข้อ	ก	ข	ค
16.	0	1	2
17.	0	2	1
18.	2	1	0
19.	0	2	1
20.	2	1	0
21.	1	2	0
22.	0	1	2
23.	1	2	0
24.	1	2	0
25.	1	2	0
26.	2	0	1
27.	2	0	1
28.	0	1	2
29.	1	2	0
30.	1	0	2

โปรแกรมกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสุวิทย์เสรีอนุสรณ์ กรุงเทพมหานคร

โปรแกรมกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสุวิทย์เสรีอนุสรณ์ ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมรวม 12 ครั้ง ซึ่งประกอบด้วยหัวข้อต่อไปนี้

- ครั้งที่ 1 ปฐมนิเทศ : ความหมายและการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ วัตถุประสงค์
บทบาท หน้าที่ของผู้วิจัยและของนักเรียน ในการเข้าร่วมโปรแกรม
ฝึก การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม
- ครั้งที่ 2 การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศด้านการสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ
: การยิ้มอย่างเป็นมิตรกับเพื่อนต่างเพศ
(เทคนิคสถานการณ์จำลอง)
- ครั้งที่ 3 การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศด้านการสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ
: การพูดให้กำลังใจเพื่อนต่างเพศ
(เทคนิคบทบาทสมมติ)
- ครั้งที่ 4 การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศด้านการสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ
: การกล่าวชมเชยเพื่อนต่างเพศ
(เทคนิคเกม)
- ครั้งที่ 5 การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศด้านการสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ
: การพูดด้วยถ้อยคำที่สุภาพ น้ำเสียงไพเราะไม่พูดหรือแสดงกิริยา
ก้าวร้าวกับเพื่อนต่างเพศ
(เทคนิคสถานการณ์จำลอง)
- ครั้งที่ 6 การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศด้านการให้ความช่วยเหลือเพื่อนต่างเพศ
: โดยการอธิบายเนื้อหาวิชาต่างๆที่เพื่อนต่างเพศไม่เข้าใจ
(เทคนิคบทบาทสมมติ)
- ครั้งที่ 7 การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศด้านการให้ความช่วยเหลือเพื่อนต่างเพศ
: โดยการให้เพื่อนต่างเพศยืมอุปกรณ์การเรียน สมุดจดงานหรือเงิน
(เทคนิคบทบาทสมมติ)
- ครั้งที่ 8 การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศด้านการให้ความช่วยเหลือเพื่อนต่างเพศ
: การปลอบใจเพื่อนต่างเพศเมื่อเพื่อนต่างเพศไม่สบายใจ
(เทคนิคสถานการณ์จำลอง)
- ครั้งที่ 9 การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศด้านการร่วมกิจกรรมกับเพื่อนต่างเพศ

: การรับฟังและยอมรับความคิดเห็นของเพื่อนต่างเพศ
(เทคนิคสถานการณ์จำลอง)

ครั้งที่ 10 การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศด้านการร่วมกิจกรรมกับเพื่อนต่างเพศ

: การทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายร่วมกับเพื่อนต่างเพศ
(เทคนิคเกม)

ครั้งที่ 11 การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศด้านการร่วมกิจกรรมกับเพื่อนต่างเพศ

: การทำงานกลุ่มร่วมกับเพื่อนต่างเพศด้วยความสบายใจและเห็นความ
สำคัญของบทบาทสมาชิก
(เทคนิคบทบาทสมมติ)

ครั้งที่ 12 ปัจฉิมนิเทศ : สรุปการเรียนรู้ที่ได้จากการเข้าร่วมโปรแกรมพัฒนาการปฏิบัติตนกับ
เพื่อนต่างเพศโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม ประโยชน์และข้อเสนอแนะ

โปรแกรมพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
โรงเรียนสุวิทย์เสรีอนุสรณ์ กรุงเทพมหานคร

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	สื่อที่ใช้
1 50 นาที	การปฐมนิเทศ ความหมายและ วิธีการปฏิบัติตน กับเพื่อนต่างเพศ วัตถุประสงค์ บท บาท หน้าที่ของผู้ วิจัยและของ สมาชิกในการเข้า ร่วมโปรแกรมฝึก การปฏิบัติตนกับ เพื่อนต่างเพศ โดยใช้กิจกรรม กลุ่ม	1. เพื่อสร้าง สัมพันธภาพที่ดี ระหว่างสมาชิกกับ ผู้วิจัยและระหว่าง เพื่อนที่เข้าร่วมการ ทดลอง 2. เพื่อให้สมาชิก ทราบความหมาย และการปฏิบัติตน กับเพื่อนต่างเพศที่ เหมาะสม 3. เพื่อให้สมาชิก ทราบวัตถุประสงค์ วิธีการ บทบาท หน้าที่ของผู้วิจัย และบทบาทหน้าที่ ของนักเรียนในการ เข้าร่วมโปรแกรม การปฏิบัติตนกับ เพื่อนต่างเพศ	1. ผู้วิจัยกล่าวต้อนรับสมาชิก แนะนำตัวและให้สมาชิกแนะนำตนเองทีละคน 2. ผู้วิจัยให้สมาชิกเล่นเกม “คู่ของ ฉัน” โดยมีขั้นตอนดังนี้ 2.1 ผู้วิจัยให้สมาชิกนั่งเป็น วงกลมหันหน้าเข้าหากัน 2.2 ผู้วิจัยชี้แจงให้สมาชิกทราบ ถึงกติกา และวิธีการเล่นเกมจาก บัตรคำที่ผู้วิจัยแจกให้กับสมาชิกทุก คน เมื่อสมาชิกได้รับบัตรคำแล้ว หลังจากที่ผู้วิจัยให้สัญญาณการเป่า นกหวีด โดยนำบัตรคำของตนไป ต่อกับเพื่อน ตามข้อความที่กำหนด 2.3 ผู้วิจัยเป่านกหวีดให้ สัญญาณให้สมาชิกนำบัตรคำไปต่อ คู่กับเพื่อนเมื่อพบคู่แล้ว ผู้วิจัยแจก กระดาษและดินสอ เพื่อให้สมาชิก ซักถามข้อมูลส่วนตัวของกันและกัน เช่น ชื่อเล่น จำนวนสมาชิกใน ครอบครัว งานอดิเรก อุปนิสัย สิ่ง ที่ประทับใจมากที่สุด เป็นต้น โดย ใช้เวลา 10 นาที 2.4 ผู้วิจัยให้สมาชิกแต่ละคู่ ออกมาแนะนำเพื่อนที่เป็นคู่ของตน ในที่นี้ได้ซักถาม เพื่อให้เพื่อนในกลุ่ม ได้รู้จักกันมากยิ่งขึ้นจนครบทุกคู่ 2.5 ผู้วิจัยให้สมาชิกแสดง ความคิดเห็นจากกิจกรรมดังนี้ 2.5.1 ความรู้สึกที่มีต่อ กิจกรรม “คู่ของฉัน” 2.5.2 ข้อคิดและประโยชน์ที่	1. บัตรคำ สุภาษิต คำพังเพย : น้ำมาปลากิน มดน้ำลตมด กินปลา น้ำขึ้นให้รีบ ตัก น้ำร้อนปลา เป็นน้ำเย็น ปลาตาย น้ำเซียวอย่า เอาเรือขวาง ปากปราศรัย น้ำใจเข็ดตอ ตำน้ำพริก ละลายแม่น้ำ 2. กระดาษ 3. ดินสอ 4. นกหวีด

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	สื่อที่ใช้
2 50 นาที	การปฏิบัติตนกับ เพื่อนต่างเพศด้าน การสร้างควม สัมพันธ์กับเพื่อน ต่างเพศ : การยิ้ม อย่างเป็นมิตรกับ เพื่อนต่างเพศ	1. เพื่อให้สมาชิก สร้างความสัมพันธ์ กับเพื่อนต่างเพศ 2. เพื่อให้สมาชิก สามารถยิ้มกับ เพื่อนต่างเพศด้วย ท่าทางที่เป็นมิตร	ได้จากกิจกรรม "คู่ของฉัน" 2.6 ผู้วิจัยสรุปข้อคิดเห็นของ สมาชิกและชี้แจงเกี่ยวกับโครงการ การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศดังนี้ 2.6.1 ผู้วิจัยอธิบายความ หมายและลักษณะของการปฏิบัติตน กับเพื่อนต่างเพศ 2.6.2 ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ วิธีการ บทบาทหน้าที่ ของผู้วิจัยและบทบาทหน้าที่ของ สมาชิกที่ต้องปฏิบัติในการเข้าร่วม โปรแกรมพัฒนาการปฏิบัติตนกับ เพื่อนต่างเพศ 3. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้สมาชิกซัก ถามข้อสงสัยเกี่ยวกับรายละเอียด ต่างๆ ที่ผู้วิจัยได้ชี้แจงไปแล้วและ นัดหมายวัน เวลา สถานที่ในการ เข้าร่วมกิจกรรมในครั้งต่อไป 4. ผู้วิจัยและสมาชิกร่วมกันสรุป ความหมายและวิธีการปฏิบัติตนกับ เพื่อนต่างเพศ การประเมินผล 1. สังเกตจากความสนใจและความ ร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมของ สมาชิก 2. สังเกตจากการแสดงความคิด เห็นและการสรุปของสมาชิก 1. ชิ้นการมีส่วนร่วม 1.1 ผู้วิจัยสนทนากับสมาชิกถึง วัตถุประสงค์ของการใช้สถานการณ์ จำลอง 1.2 ผู้วิจัยเล่าสถานการณ์จำลอง เรื่อง "รอยยิ้มของนางนุช" 1.3 ผู้วิจัยเลือกผู้แสดงโดยวิธี อาสาสมัคร ส่วนที่เหลือเป็นผู้	1. เอกสาร การใช้ สถานการณ์ จำลองเรื่อง "รอยยิ้มของ นางนุช" 2. เอกสารที่ ใช้ประกอบ

ครั้งที่	หัวเรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	สื่อที่ใช้
			สังเกตการณ์ 1.3 ผู้วิจัยแจกเอกสารสถานการณ์จำลองเรื่อง "รอยยิ้มของนางนุช" ให้ผู้แสดง เพื่อทำการศึกษาและซักซ้อมก่อนการแสดง 1.4 ผู้วิจัยและสมาชิกที่เป็นผู้สังเกตการณ์ช่วยกันจัดฉากให้เหมือนสถานการณ์จริง 1.5 สมาชิกแสดงบทบาทตามที่ได้รับมอบหมาย 2. บันทึกระยะ 2.1 ภายหลังที่สมาชิกแสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลองแล้ว ให้สมาชิกแบ่งเป็นกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์เกี่ยวกับความคิด ความรู้สึกของตัวละครในสถานการณ์จำลองเรื่อง "รอยยิ้มของนางนุช" ดังนี้ 2.1.1 การปฏิบัติตนกับเพื่อนของนางนุชเหมาะสมหรือไม่อย่างไร 2.1.2 ให้สมาชิกอภิปรายเกี่ยวกับการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ ในสถานการณ์จำลองกับชีวิตจริง 2.1.3 ให้สมาชิกระบุแนวโน้มในการปฏิบัติตนที่เหมาะสมกับเพื่อนต่างเพศ 3. ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ 3.1 ผู้วิจัยให้สมาชิกแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอและสรุป 3.2 ผู้วิจัยให้สมาชิกแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอและสรุปสิ่งที่สมาชิกได้เรียนรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ	การแสดง เช่น โต๊ะเก้าอี้ จาน ช้อน ส้อม แก้วน้ำ

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	สื่อที่ใช้
3 50 นาที	การปฏิบัติตนกับ เพื่อนต่างเพศด้าน การสร้างควม สัมพันธ์กับเพื่อน ต่างเพศ : การพูด ให้กำลังใจเพื่อน ต่างเพศ	1. เพื่อให้สมาชิก ได้ปฏิบัติและเห็น ความสำคัญของ การสร้างควม สัมพันธ์กับเพื่อน ต่างเพศ โดยการ พูดให้กำลังใจเพื่อน ต่างเพศ	3.3 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมโดยเชื่อมโยงการอธิบาย แนวโน้มและผลสรุปของสมาชิก โดยเน้นให้สมาชิกแสดงท่าทางโดยการยิ้มอย่างเป็นมิตรกับเพื่อนต่างเพศและนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน 4. ขึ้นประเมินผล 4.1 สังเกตจากความสนใจสมาชิกขณะปฏิบัติกิจกรรม 4.2 สังเกตจากการมีส่วนร่วมในการอภิปรายของสมาชิก จากการเข้าร่วมในกิจกรรมในครั้งนี้ โดยบอกถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม 4.3 เปิดโอกาสให้สมาชิกได้เสนอแนะถึงสิ่งที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม เพื่อเป็นประโยชน์ในครั้งต่อไป 1. ขึ้นการมีส่วนร่วม 1.1 ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์และบทบาทของสมาชิกเกี่ยวกับการพูดให้กำลังใจเพื่อนต่างเพศที่ผู้วิจัยสร้างสถานการณ์สมมติขึ้นที่จะให้สมาชิกแสดง 1.2 ผู้วิจัยสนทนากับสมาชิกซักถามหรือเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องที่จะฝึกให้ฟัง เพื่อนำเข้าสู่เรื่องที่ฝึกและให้เข้าใจตรงกัน 1.3 การเลือกตัวผู้แสดง ผู้วิจัยให้สมาชิกอาสาสมัครเป็นผู้แสดง 3 คน เป็นชาย 1 คน หญิง 2 คน 1.4 การจัดฉากแสดง ผู้วิจัยแจกเอกสารสมมติให้สมาชิกอ่านเพื่อจัดฉากให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง 1.5 ขึ้นเตรียมผู้สังเกตการณ์ ผู้	1. เอกสาร บทบาทสมมติ เรื่อง "กำลังใจให้เพื่อน" 2. โต๊ะ เก้าอี้

ครั้งที่	หัวเรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	สื่อที่ใช้
			1.6 <u>ขั้นเตรียมผู้สังเกตการณ์</u> ผู้วิจัยให้สมาชิกที่ไม่ได้แสดงบทบาทสมมติเป็นผู้สังเกตการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นในการแสดง 1.7 การเตรียมความพร้อมก่อนการแสดง ก่อนการแสดงผู้วิจัยให้ผู้แสดงลองแสดงบทบาทต่างๆ เพื่อขจัดความตื่นเต้น ประหม่าและวิตกกังวล 1.8 การแสดง ผู้วิจัยให้ผู้แสดงตามบทบาทที่ตัวเองได้รับ 2. <u>ขั้นวิเคราะห์</u> 2.1 เมื่อผู้แสดงแสดงจบแล้ว ผู้วิจัยให้ผู้แสดงและผู้สังเกตการณ์อภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับบทบาทการแสดงของผู้แสดงแต่ละคนว่าเป็นอย่างไร โดยไม่มุ่งเน้นว่าใครแสดงได้ดีหรือไม่ดี ดังนี้ 2.1.1 การกระทำของกษิติแสดงถึงอะไร 2.1.2 การกระทำของวิภาดาแสดงถึงอะไร 2.1.3 การกระทำของวิภาดา มีความเหมาะสมหรือไม่ เพราะเหตุใด 2.1.4 การกระทำของนิสาแสดงถึงอะไร 2.1.5 การกระทำของนิสา มีความเหมาะสมหรือไม่ เพราะเหตุใด 2.1.6 การแสดงบทบาทสมมติเรื่องนี้เกี่ยวข้องกับอะไร 2.2 <u>ผู้วิจัยพยายามกระตุ้นให้สมาชิกทุกคน ได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อคิดที่ได้จาก</u>	

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	สื่อที่ใช้
4 50 นาที	การปฏิบัติตนกับ เพื่อนต่างเพศด้าน การสร้าง ความสัมพันธ์กับเพื่อน ต่างเพศ : การ กล่าวคำชมเชย เพื่อนต่างเพศ	เพื่อให้สมาชิกมอง เพื่อนในแง่บวก มี มนุษยสัมพันธ์ สามารถกล่าวคำ ชมเชยเพื่อนต่าง เพศได้	การแสดงบทบาทสมมติเรื่อง "กำลัง ใจให้เพื่อน" โดยการสนทนาซัก ถาม 2.2 หลังจากขั้นวิเคราะห์และ อภิปรายแล้ว หากการแสดงครั้ง แรกยังไม่เป็นที่พอใจ ผู้วิจัยอาจจะ ให้มีการแสดงซ้ำหรือเพิ่มเติมก็ได้ เพื่อดูผลอีกครั้งหนึ่ง หากการแสดง ใหม่นี้ไม่จำเป็นก็สามารถข้ามไปขั้น ตอนที่ 3 ได้เลย 3. ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ ผู้วิจัยให้สมาชิกสรุปข้อคิดและ ประโยชน์ที่ได้รับจากการแสดงบท บาทสมมติและผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมใน การนำไปใช้ในชีวิตจริง 4. ขั้นประเมินผล 4.1 สังเกตจากความสนใจ สมาชิกขณะปฏิบัติกิจกรรม 4.2 สังเกตจากการมีส่วนร่วมใน การอภิปรายของสมาชิก จากการ เข้าร่วมในกิจกรรมในครั้งนี้ โดย บอก ถึงประโยชน์ที่ได้จากการเข้าร่วม กิจกรรม 4.3 เปิดโอกาสให้สมาชิกได้รับ จากการเข้าร่วมกิจกรรม เพื่อเป็น ประโยชน์ในครั้งต่อไป 1. ขั้นการมีส่วนร่วม 1.1 ผู้วิจัยสนทนา ทบทวน ความหมายและวิธีสร้างความ สัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศโดยการ กล่าวคำชมเชย 1.2 ผู้วิจัยแบ่งสมาชิกออกเป็น 2 กลุ่มๆละ 6 คน คละชาย-หญิง และขออาสาสมัครเป็นผู้	

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	สื่อที่ใช้
			สังเกตการณ์กลุ่มละ 1 คน 1.3 ผู้วิจัยอธิบายกติกาและขั้นตอนดังนี้ 1.3.1 ให้สมาชิกทุกคนคิดคำชมเพื่อนต่างเพศคนละ 1 คำชม โดยชมใครคนหนึ่งคนใดก็ได้และไม่ให้ซ้ำกับคนอื่นที่ชมไปแล้ว 1.3.2 ถ้าสมาชิกคนใดใช้คำชมที่ได้วิเคราะห์แล้วว่าเป็นคำชมในแง่ลบ เช่น คุณแพรวรรณแฟนหล่อดีนะครับ ให้หาคำชมใหม่ 2 ข้อให้ครบทุกคน 1.3.3 หลังจากการอภิปรายและเปิดโอกาสให้สมาชิกซักถามจนเข้าใจแล้ว ผู้วิจัยให้สมาชิกลงมือปฏิบัติกิจกรรม 2. ขั้นวิเคราะห์ 2.1 ให้สมาชิกแต่ละกลุ่มร่วมกันแสดงความรู้สึกและความคิดเห็นในการร่วมกิจกรรม 2.2 ให้อาสาสมัครที่เป็นผู้สังเกตการณ์ ออกรายงานการร่วมกิจกรรมของสมาชิกในแต่ละกลุ่มว่ามีพฤติกรรมในการกล่าวคำชมอย่างไร 2.3 ผู้วิจัยใช้คำถามกระตุ้นให้สมาชิกร่วมกันวิเคราะห์ประสบการณ์จากการร่วมกิจกรรม พร้อมทั้งวิเคราะห์ความรู้สึกและพฤติกรรมของสมาชิกแต่ละคน 2. ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ 2.1) ผู้วิจัยให้สมาชิกแต่ละกลุ่มช่วยกันสรุปสิ่งที่ได้รับจากการปฏิบัติกิจกรรม "คำชม" เกี่ยวกับ	

ครั้งที่	หัวเรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	สื่อที่ใช้
5 50 นาที	การปฏิบัติตนกับ เพื่อนต่างเพศด้าน การสร้าง ความสัมพันธ์กับเพื่อน ต่างเพศ : การพูด ด้วยถ้อยคำที่ สุภาพน้ำเสียง ไพเราะ	เพื่อให้สมาชิกสร้าง ความสัมพันธ์กับ เพื่อนต่างเพศ โดย การพูดด้วยถ้อยคำ ที่สุภาพน้ำเสียง ไพเราะ ไม่พูดหรือ แสดงกิริยาก้าวร้าว กับเพื่อนต่างเพศ	การกล่าวคำชมเชยเพื่อนต่างเพศ แล้วให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมา สรุป เพื่อเป็นแนวทางที่จะนำไปใช้ ในชีวิตจริง 3.2 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมโดยเชื่อมโยง ความคิดและผลสรุปของสมาชิก โดยเน้นให้เห็นความสำคัญของการ กล่าวคำชมเชยเพื่อนต่างเพศ 4. ขึ้นประเมินผล 4.1 สังเกตจากความสนใจ สมาชิกขณะปฏิบัติกิจกรรม 4.2 สังเกตจากการมีส่วนร่วม ในการอภิปรายของสมาชิก จาก การเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้ โดย บอกถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้า ร่วมกิจกรรม 4.3 เปิดโอกาสให้สมาชิกได้ เสนอแนะถึงสิ่งที่ได้รับจากการเข้า ร่วมกิจกรรมเพื่อเป็นประโยชน์ใน ครั้งต่อไป 1. ขึ้นการมีส่วนร่วม 1.1 ผู้วิจัยสนทนากับสมาชิกถึง วัตถุประสงค์ของการใช้สถานการณ์ 1.2 ผู้วิจัยเล่าสถานการณ์ จำลองเรื่อง "กลับตัว" 1.3 ผู้วิจัยเลือกผู้แสดงโดยวิธี อาสาสมัครส่วนที่เหลือเป็นผู้สังเกต การณ์ 1.4 ผู้วิจัยแจกเอกสาร สถานการณ์จำลองเรื่อง "กลับตัว" ให้ผู้แสดงเพื่อทำการศึกษาและซัก ซ้อมก่อนการแสดง 1.5 ผู้วิจัยและสมาชิกที่เป็นผู้ สังเกตการณ์ช่วยกันซักถามให้ เหมือนสถานการณ์จริง 1.6 สมาชิกแสดงบทบาทตามที่	1. เอกสารการใช้ สถานการณ์ จำลองเรื่อง "กลับตัว" 2. สี โตะ เก้าอี้

ครั้งที่	หัวเรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	สื่อที่ใช้
			ได้รับมอบหมาย 2. ชั้นวิเคราะห์ 2.1 ภายหลังจากที่สมาชิกแสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลองแล้วผู้วิจัยแบ่งสมาชิกออกเป็นกลุ่มย่อย 2 กลุ่ม แล้วให้สมาชิกช่วยกันทบทวนและวิเคราะห์ประสบการณ์ต่างๆ ที่ได้รับจากสถานการณ์จำลองเรื่อง "กลับตัว" หัวข้อต่อไปนี 2.1.1 การกระทำของวิริยะแสดงถึงอะไร 2.1.2 ถ้าสมาชิกเป็นวิริยะสมาชิกจะทำเช่นนั้นหรือไม่ เพราะเหตุใด 2.1.3 ถ้าสมาชิกกระทำเช่นวิริยะแล้ว ไม่มีใครพูดคุยหรือให้ทำงานด้วย สมาชิกจะรู้สึกอย่างไร 2.1.4 การสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศในสถานการณ์จำลองเรื่องนี้มีผลดีผลเสียอย่างไร 3.4 ผู้วิจัยให้สมาชิกแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาเสนอแนววิเคราะห์สถานการณ์จำลองเรื่อง "กลับตัว" 3. ชั้นสรุปและประยุกต์หลักการ 3.1 ผู้วิจัยให้สมาชิกแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอโดยสรุปและประยุกต์หลักการที่ได้จากสถานการณ์จำลองเรื่อง "กลับตัว" ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง 3.2 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมโดยเชื่อมโยงความคิดและผลการสรุปของสมาชิกโดยเน้นให้สมาชิกเห็น	

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	สื่อที่ใช้
6 50 นาที	การปฏิบัติตนกับ เพื่อนต่างเพศด้าน การให้ความช่วยเหลือ เพื่อนต่าง เพศ : การอธิบาย เนื้อหาวิชาต่างๆที่ เพื่อนต่างเพศไม่ เข้าใจ	เพื่อให้สมาชิกเห็น ความสำคัญและ สามารถให้ความ ช่วยเหลือเพื่อนต่าง โดยการช่วย อธิบายเนื้อหาวิชา ต่างๆที่เพื่อนต่าง เพศไม่เข้าใจ	ความสำคัญของการสร้างความ สัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ โดยการพูดด้วยถ้อยคำที่สุภาพ น้ำ เสียงไพเราะ ไม่พูดหรือแสดงกิริยา ก้าวร้าวกับเพื่อนต่างเพศ 4. ขั้นการประเมินผล 4.1 สังเกตจากความสนใจของ สมาชิกขณะปฏิบัติกิจกรรม 4.2 สังเกตจากการมีส่วนร่วมใน การอภิปรายถึงการเข้าร่วมกิจกรรม ในครั้งนี้ โดยบอกถึงสิ่งที่ได้รับจาก การเข้าร่วมกิจกรรม การแสดง ความคิดเห็นและสรุปของสมาชิก 4.3 เปิดโอกาสให้สมาชิกเสนอ แนะถึงการเข้าร่วมกิจกรรม เพื่อ เป็นประโยชน์ในครั้งต่อไป 1. ขั้นการมีส่วนร่วม 1.1 ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ และบทบาทของสมาชิกเกี่ยวกับวิธี การให้ความช่วยเหลือเพื่อนต่างเพศ ที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้นเพื่อที่จะให้ สมาชิกแสดงผู้วิจัย 1.2 ผู้วิจัยสนทนากับสมาชิก ซักถามหรือเล่าประสบการณ์เกี่ยว กับเรื่องที่จะฝึกเพื่อให้สมาชิกเข้าใจ ตรงกัน 1.3 การเลือกตัวผู้แสดง ผู้วิจัย ให้สมาชิกอาสาสมัครเป็นผู้แสดง 3 คน เป็นชาย 1 คน หญิง 2 คน 1.4 การจัดฉากแสดง ผู้วิจัย แจกเอกสารสมมติให้อาสาสมัคร อ่านเพื่อจัดฉากให้เหมาะสมกับเนื้อ เรื่อง 1.5 ขั้นเตรียมผู้สังเกตการณ์	เอกสารบท บาทสมมติ เรื่อง "น้ำใจ ของเพื่อน" 2. อุปกรณ์ ที่ใช้ประกอบ การแสดง เช่น โต๊ะ เก้าอี้ กระดานดำ แบบเรียนวิชา คณิตศาสตร์ สมุดแบบฝึก หัด ปากกา

ครั้งที่	หัวเรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	สื่อที่ใช้
			ผู้วิจัยให้ผู้ที่ไม่ได้แสดงบทบาทสมมติเป็นผู้สังเกตการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในการแสดง 1.6 การเตรียมความพร้อมก่อนการแสดง ก่อนการแสดงผู้วิจัยให้ผู้แสดงลองแสดงบทบาทต่างๆ เพื่อช่วยขจัดความตื่นเต้น ประหม่าวิตกกังวล 1.7 การแสดง ผู้วิจัยให้ผู้แสดงแสดงตามบทบาทที่ตนเองได้รับ 2. ขั้ววิเคราะห์ 2.1 เมื่อผู้แสดง แสดงจบแล้วผู้วิจัยให้ผู้แสดงและผู้สังเกตการณ์อภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับบทบาทการแสดงของผู้แสดงแต่ละคนว่าเป็นอย่างไร โดยไม่มุ่งว่าใครแสดงได้ดีหรือไม่ดี ดังนี้ 2.1.1 การกระทำของตรีศุณห์ แสดงถึงอะไร 2.1.2 การกระทำของดนู แสดงถึงอะไร 2.1.3 การกระทำของดนูมีความเหมาะสมหรือไม่ เพราะเหตุใด 2.1.4 การกระทำของสายชล หมายถึงอะไร 2.1.5 การกระทำของสายชลมีความเหมาะสมหรือไม่ เพราะเหตุใด 2.1.6 การแสดงบทบาทสมมติเรื่องนี้เกี่ยวข้องกับอะไร 2.2 ผู้วิจัยพยายามกระตุ้นให้สมาชิกทุกคนได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อคิดที่ได้จากการแสดงบทบาทสมมติเรื่อง “น้ำใจ	

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	สื่อที่ใช้
7 50 นาที	การปฏิบัติตนกับ เพื่อนต่างเพศด้าน การให้ความช่วยเหลือ เพื่อนต่าง เพศ : การให้ ความช่วยเหลือ โดยการให้เพื่อน ต่างเพศยืม อุปกรณ์การเรียน สมุดจดงานหรือ เงิน	เพื่อให้สมาชิก สามารถปฏิบัติและ เห็นความสำคัญ ของการให้ความ ช่วยเหลือเพื่อนต่าง เพศโดยการให้ เพื่อนต่างเพศยืม อุปกรณ์การเรียน สมุดจดงานหรือเงิน	ของเพื่อน" โดยการสนทนาซักถาม 2.3 หลังจากขั้นวิเคราะห์และ การอภิปรายผลการแสดงแล้ว หาก การแสดงครั้งแรกยังไม่เป็นที่พอใจ ผู้วิจัยอาจจะให้มีการแสดงซ้ำหรือ เพิ่มเติมก็ได้เพื่อดูผลอีกครั้งหนึ่ง หากการแสดงใหม่นี้ไม่จำเป็นก็ สามารถข้ามไปขั้นตอนที่ 3 ได้เลย 3. ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ ผู้วิจัยให้สมาชิกช่วยกันสรุป ข้อคิดและประโยชน์ที่ได้จากการ แสดงบทบาทสมมติที่สามารถนำไป ประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง 4. ขั้นประเมินผล 4.1 สังเกตจากความสนใจของ สมาชิกขณะปฏิบัติกิจกรรม 4.2 สังเกตจากการมีส่วนร่วมใน การอภิปรายของสมาชิก จากการ เข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้ โดยบอก ถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วม กิจกรรม เพื่อเป็นประโยชน์ในครั้ง ต่อไป 1. ขั้นการมีส่วนร่วม 1.1 ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์และ บทบาทของสมาชิกเกี่ยวกับการให้ เพื่อนต่างเพศยืมอุปกรณ์การเรียน สมุดจดงานหรือเงินที่ผู้วิจัยสร้าง สถานการณ์สมมติขึ้นเพื่อให้สมาชิก แสดง 1.2 ผู้วิจัยสนทนากับสมาชิก ซักถามหรือเล่าประสบการณ์เกี่ยว กับเรื่องที่จะฝึกให้สมาชิกฟัง เพื่อ นำเข้าสู่เรื่องที่จะฝึกและให้เข้าใจ ตรงกัน 1.3 การเลือกตัวผู้แสดง ผู้วิจัย	1. เอกสาร บทบาทสมมติ เรื่อง "ไม่เป็น ไร"

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	สื่อที่ใช้
			ให้สมาชิกอาสาสมัครเป็นผู้แสดง 3 คนเป็นหญิง 1 คน ชาย 2 คน 1.4 การจัดฉากแสดง ผู้วิจัย แจกเอกสารสมมติให้สมาชิกอ่าน เพื่อจัดฉากให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง 1.5 ขึ้นเตรียมผู้สังเกตการณ์ ผู้วิจัยให้ผู้ที่ไม่ได้แสดงบทบาทสมมติ เป็นผู้สังเกตการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นในการแสดง 1.6 การเตรียมความพร้อมก่อนการแสดง ก่อนการแสดงผู้วิจัยให้ผู้แสดงลองแสดงบทบาทต่างๆ เพื่อขจัดความตื่นเต้น ประหม่าและวิตกกังวล 1.7 การแสดง ผู้วิจัยให้ผู้แสดงแสดงตามบทบาทที่ตัวเองได้รับ 2. ขั้นวิเคราะห์ 2.1 เมื่อผู้แสดง แสดงจบแล้วผลผู้วิจัยให้ผู้แสดงและผู้สังเกตการณ์อภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับบทบาทการแสดงของผู้แสดงแต่ละคนว่าเป็นอย่างไร โดยไม่มุ่งเน้นว่าใครแสดงได้ดีหรือไม่ดี 2.1.1 การกระทำของอรวีแสดงถึงอะไร 2.1.2 การกระทำของมารุตแสดงถึงอะไร 2.1.3 การกระทำของมารุตมีความเหมาะสมหรือไม่ เพราะเหตุใด 2.1.4 การกระทำของนำพลแสดงถึงอะไร 2.1.5 การกระทำของนำพล มีความเหมาะสมหรือไม่ เพราะเหตุใด	

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	สื่อที่ใช้
8 50 นาที	การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศด้านการให้ความช่วยเหลือเพื่อนต่างเพศ : การปลอบใจเพื่อนต่างเพศเมื่อเพื่อนต่างเพศไม่สบายใจ	เพื่อให้สมาชิกสามารถปฏิบัติและเห็นความสำคัญของการปลอบใจเพื่อนต่างเพศเมื่อเพื่อนต่างเพศไม่สบายใจ	2.1.6 การแสดงบทบาทสมมติเรื่องนี้เกี่ยวข้องกับอะไร 2.2 ผู้วิจัยพยายามกระตุ้นให้สมาชิกทุกคนได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อคิดที่ได้จากการแสดงบทบาทสมมติเรื่อง "ไม่เป็นไร" โดยการสนทนาซักถาม 2.3 หลังจากนั้นวิเคราะห์และอภิปรายผลการแสดงแล้ว หากการแสดงครั้งแรกยังไม่เป็นที่พอใจ ผู้วิจัยอาจจะให้มีการแสดงซ้ำหรือเพิ่มเติมอีกก็ได้เพื่อผลลัพธ์อีกครั้งหนึ่ง หากการแสดงใหม่นี้ไม่จำเป็นก็สามารถข้ามไปขั้นตอนที่ 5 ได้เลย 3. ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ ผู้วิจัยให้สมาชิกสรุปข้อคิดและประโยชน์ที่ได้รับจากการแสดงบทบาทสมมติและผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมในการนำไปใช้ในชีวิตจริง 4. ขั้นประเมินผล 4.1 สังเกตจากความสนใจของสมาชิกขณะปฏิบัติกิจกรรม 4.2 สังเกตจากการมีส่วนร่วมในการอภิปรายของสมาชิก จากการเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้ โดยบอกถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม เพื่อเป็นประโยชน์ในครั้งต่อไป 1. ขั้นการมีส่วนร่วม 1.1 ผู้วิจัยนำเข้าสู่บทเรียนโดยบอกวัตถุประสงค์และนำเข้าสู่เรื่อง การให้ความช่วยเหลือเพื่อนต่างเพศ แสดงความเข้าใจเพื่อนต่างเพศ ด้วยการปลอบใจเพื่อนต่างเพศเมื่อไม่สบายใจ 1.2 ผู้วิจัยเล่าสถานการณ์จำลอง	1. เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลองเรื่อง "คู่ปลอบ" 3. อุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการแสดง

ครั้งที่	หัวเรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	สื่อที่ใช้
			เรื่อง "คู่ปลอม" 1.3 ผู้วิจัยให้สมาชิกจำนวนหนึ่งอาสาสมัครเป็นผู้แสดง ส่วนที่เหลือเป็นผู้สังเกตการณ์ 1.4 ผู้วิจัยแจกเอกสารสถานการณ์จำลองเรื่อง "คู่ปลอม" ให้ผู้แสดงเพื่อทำการศึกษาและซักซ้อมก่อนการแสดง 1.5 ผู้วิจัยและสมาชิกที่เป็นผู้สังเกตการณ์ช่วยกันจัดฉากให้เหมือนสถานการณ์จริง 1.6 สมาชิกแสดงบทบาทตามที่ได้รับมอบหมาย 2. ขั้นวิเคราะห์ 2.1 ภายหลังจากที่สมาชิกแสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลองแล้วให้สมาชิกแบ่งเป็นกลุ่มย่อย 2 กลุ่ม แล้วให้สมาชิกช่วยกันทบทวนและวิเคราะห์ประสบการณ์ที่ได้รับจากสถานการณ์จำลองเรื่อง "คู่ปลอม" ตามหัวข้อดังต่อไปนี้ 2.1.1 การกระทำของธนพรและ สุพัฒน์แสดงถึงอะไร 2.1.2 ถ้าสมาชิกเป็นธนพรหรือ สุพัฒน์ สมาชิกจะกระทำเช่นนั้น หรือไม่ เพราะเหตุใด 2.1.3 ถ้าเพื่อนของสมาชิกประสบปัญหาเช่นเดียวกับนววรรณ สมาชิกจะทำอย่างไร 2.2 ผู้วิจัยให้สมาชิกแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาเสนอแนวการวิเคราะห์สถานการณ์จำลองเรื่อง "คู่ปลอม" 3. ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ 3.1 ผู้วิจัยให้สมาชิกแต่ละกลุ่มส่ง	เช่น โต๊ะเก้าอี้

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	สื่อที่ใช้
9 50 นาที	การปฏิบัติตนกับ เพื่อนต่างเพศด้าน การร่วมกิจกรรม กับเพื่อนต่างเพศ :การรับฟังและ ยอมรับความคิดเห็น ของเพื่อนต่าง เพศ	เพื่อให้สมาชิก สามารถทำงานร่วม กับเพื่อนต่างเพศ ด้วยการรับฟังและ ยอมรับความคิดเห็น ของเพื่อนต่าง เพศ	ตัวแทนออกมานำเสนอโดยการสรุป ข้อคิดที่ได้จากสถานการณ์จำลอง เรื่อง "คู่ปลอม" ที่สามารถนำไป ประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง 3.2 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม โดยเชื่อมโยง ความคิดและผลการสรุปของ สมาชิก โดยเน้นให้สมาชิกเห็น ความสำคัญของการแสดงความเห็น อกเห็นใจเพื่อนต่างเพศด้วยการ ปลอบใจเมื่อเพื่อนต่างเพศไม่สบาย ใจ 4. ขึ้นประเมินผล 4.1 สังเกตจากความสนใจของ สมาชิกขณะปฏิบัติกิจกรรม 4.2 สังเกตจากการมีส่วนร่วมใน การอภิปรายการแสดงความคิดเห็น และการสรุปของสมาชิก 4.3 เปิดโอกาสให้สมาชิกเสนอ แนะในการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อเป็น ประโยชน์ในครั้งต่อไป 1. ขึ้นการมีส่วนร่วม 1.1 ผู้วิจัยนำเข้าสู่บทเรียนโดย บอกวัตถุประสงค์และนำเข้าสู่เรื่อง การเข้าร่วมกลุ่มทำงานกับเพื่อน ต่างเพศ ด้านการรับฟังและยอมรับ ความคิดเห็นของเพื่อนต่างเพศ 1.2 ผู้วิจัยเล่าสถานการณ์ จำลองเรื่อง "วันขึ้นปีใหม่" 1.3 ผู้วิจัยให้สมาชิกจำนวนหนึ่ง อาสาสมัครเป็นผู้แสดง ส่วนที่เหลือ เป็นผู้สังเกตการณ์ 1.4 ผู้วิจัยแจกเอกสารสถานการณ์ จำลองเรื่อง "วันขึ้นปีใหม่" ให้ ผู้แสดง เพื่อทำการศึกษาและซัก ซ้อมก่อนการแสดง	1. เอกสาร ประกอบการ ใช้สถานการณ์ จำลองเรื่อง "วันขึ้นปีใหม่" 3. อุปกรณ์ ที่ใช้ประกอบการ แสดง เช่น โต๊ะ เก้าอี้

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	สื่อที่ใช้
			1.5 ผู้วิจัยและสมาชิกที่เป็นผู้สังเกตการณ์ช่วยกันจัดฉากให้เหมือนสถานการณ์จริง 1.6 สมาชิกแสดงบทบาทตามที่ได้รับมอบหมาย 2. ขั้ววิเคราะห์ 2.1 ภายหลังจากที่สมาชิกแสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลองแล้ว ให้สมาชิกแบ่งเป็นกลุ่มย่อย 2 กลุ่ม ให้สมาชิกแต่ละกลุ่มช่วยกันทบทวนและวิเคราะห์ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้รับจากสถานการณ์จำลองเรื่อง "วันขึ้นปีใหม่" ตามหัวข้อต่อไปนี้ 2.1.1 การกระทำของพงษ์เทพ และณัฐพลแสดงถึงอะไร 2.1.2 ถ้าสมาชิกเป็นพงษ์เทพ หรือณัฐพลสมาชิกจะกระทำเช่นนั้นหรือไม่ เพราะเหตุใด 2.1.3 ถ้าสมาชิกประสบเหตุการณ์เหมือนลินดา สมาชิกจะรู้สึกอย่างไร 2.1.4 การยอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนต่างเพศ ในสถานการณ์จำลองเรื่องนี้มีผลดีและผลเสียอย่างไร 2.2 ผู้วิจัยให้สมาชิกแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาเสนอแนวการวิเคราะห์สถานการณ์จำลองเรื่อง "วันขึ้นปีใหม่" 3. ขั้วสรุปและประยุกต์หลักการ 3.1 ผู้วิจัยให้สมาชิกแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาสรุปข้อคิดที่ได้จากสถานการณ์จำลองเรื่อง "วันขึ้นปีใหม่" ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง 3.2 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมโดยเชื่อมโยง	

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	สื่อที่ใช้
10 50 นาที	การปฏิบัติกับ เพื่อนต่างเพศด้าน การทำกิจกรรม ร่วมกับเพื่อนต่าง เพศ : ทำงานตาม หน้าที่ที่ได้รับมอบ หมาย	เพื่อให้สมาชิกสร้าง ความสัมพันธ์ การ ให้ความช่วยเหลือ และการทำกิจกรรม ร่วมกับเพื่อนต่าง เพศ	โยงความคิดแลผลการสรุปของ สมาชิก โดยเน้นให้สมาชิกเห็น ความสำคัญของการยอมรับฟัง ความคิดเห็นของเพื่อนต่างเพศ 4. ขั้นตอนการประเมินผล 4.1 สังเกตจากความสนใจของ สมาชิกขณะปฏิบัติกิจกรรม 4.2 สังเกตจากการมีส่วนร่วมใน การอภิปรายโดยบอกถึงประโยชน์ที่ ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม การ แสดงความคิดเห็นและการสรุปของ สมาชิก 4.3 เปิดโอกาสให้สมาชิกเสนอ แนะถึงข้อดีข้อบกพร่องในการเข้า ร่วมกิจกรรมเพื่อเป็นประโยชน์ใน ครั้งต่อไป 1. ขั้นการมีส่วนร่วม 1.1 ผู้วิจัยสนทนาทบทวนความ หมายและวิธีการของการทำกิจ กรรมกลุ่มร่วมกับเพื่อนต่างเพศด้าน การทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบ หมาย แล้วแบ่งสมาชิกออกเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ 6 คน 1.2 เมื่อสมาชิกจับกลุ่มเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ 6 คน (คละชายหญิง) ผู้ วิจัยขออาสาสมัครเป็นผู้สังเกต การณ์กลุ่มละ 1 คน 1.3 ผู้วิจัยอธิบายกติกาและขั้น ตอนการทำกิจกรรมดังนี้ 1.3.1 สมาชิกทั้งสองกลุ่มจะ ได้รับลูกปัดหลากสี หลอดกาแฟ หลากสี เชือกฟางและกรรไกรกลุ่ม ละ 1 ชุด 1.3.2 ผู้วิจัยให้สมาชิกแต่ละ กลุ่มใช้เชือกฟางร้อยลูกปัดและ	1. ลูกปัด หลากสี 2. หลอด กาแฟหลากสี (ตัดเป็นท่อน ขนาด 4 เซนติเมตร 3. เชือกฟาง 4. กรรไกร 5. นกหวีด

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	สื่อที่ใช้
			ลดเวลาแฝงตามสิ่งที่ผู้วิจัยให้ ยาวที่สุดภายใน 15 นาที 1.3.3 ในระหว่างทำกิจกรรม สมาชิกสามารถขอหรือแลกเปลี่ยน ลูกบิดและลดเวลาแฝงกับสมาชิก กลุ่มอื่นได้ 1.3.4 หลังจากการอธิบายและ เปิดโอกาสให้สมาชิกได้ซักถามจน เข้าใจแล้ว ผู้วิจัยให้สัญญาณเป่านก หวีดให้สมาชิกเริ่มลงมือปฏิบัติกิจ กรรมและเมื่อหมดเวลาให้สมาชิก หยุดทำกิจกรรม 2. ขั้นวิเคราะห์ 2.1 ให้ร่วมกันแสดงความรู้สึก และความคิดเห็นในการร่วมกิจกรรม 2.2 ให้อาสาสมัครที่เป็นผู้ สังเกตการณ์ ออกมารายงานการ ร่วมกิจกรรมของสมาชิกในแต่ละ กลุ่มว่า มีพฤติกรรมในการช่วยกัน ทำงาน อย่างไร 2.3 ผู้วิจัยใช้คำถามกระตุ้นให้ สมาชิกร่วมกันวิเคราะห์ประสพ การณ์จากการเข้าร่วมกิจกรรม พร้อมทั้งวิเคราะห์ความรู้สึกและ พฤติกรรมของสมาชิกแต่ละคน 3. ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ 3.1 ผู้วิจัยให้สมาชิกแต่ละกลุ่ม ส่งตัวแทนออกมาสรุปผลที่ได้จาก การปฏิบัติกิจกรรม “ร่วมแรงร่วมใจ” เกี่ยวกับการช่วยกันทำงานตามที่ได้ รับมอบหมายอย่างเต็มความ สามารถแล้วสรุปเป็นแนวทางเพื่อ นำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน 3.2 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม โดย เชื่อมโยงความคิดและผลการสรุป ของสมาชิก โดยเน้นให้สมาชิกเห็น	

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	สื่อที่ใช้
11 50 นาที	การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศด้านการร่วมกิจกรรมกับเพื่อนต่างเพศ : การทำงานกลุ่มร่วมกับเพื่อนต่างเพศด้วยความสบายใจและเห็นความสำคัญบทบาทของสมาชิก	เพื่อให้สมาชิกสามารถร่วมกิจกรรมกับเพื่อนต่างเพศโดยการทำงานกลุ่มร่วมกับเพื่อนต่างเพศด้วยความสบายใจ และเห็นความสำคัญบทบาทของสมาชิก	ความสำคัญของการทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายร่วมกับเพื่อนต่างเพศ 4. ชื่นประเมิณผล 4.1 ผู้วิจัยให้สมาชิกอภิปรายและบอกถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม 4.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันเสนอแนะและติชมร่วมกันเพื่อเป็นประโยชน์ในการจัดกิจกรรมครั้งต่อไป 1. ขั้นการมีส่วนร่วม 1.1 ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์และบทบาทของสมาชิกเกี่ยวกับการทำงานกลุ่มร่วมกับต่างเพศด้วยความสบายใจ และเห็นความสำคัญบทบาทสมาชิก ที่ผู้วิจัยสร้างสถานการณ์สมมติขึ้นเพื่อให้สมาชิกแสดง 1.2 ผู้วิจัยสนทนากับสมาชิกโดยการซักถามหรือเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องที่จะฝึกให้สมาชิกฟัง เพื่อนำเข้าสู่เรื่องที่จะฝึกและให้เข้าใจตรงกัน 1.3 การเลือกตัวผู้แสดง ผู้วิจัยให้สมาชิกอาสาสมัครเป็นผู้แสดง 5 คน เป็นหญิง 3 คน ชาย 2 คน 1.4 การจัดฉากแสดง ผู้วิจัยแจกเอกสารสมมติให้สมาชิกอ่าน เพื่อจัดฉากให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง 1.5 ขั้นเตรียมผู้สังเกตการณ์ ผู้วิจัยให้สมาชิกที่ไม่ได้แสดงบทบาทสมมติเป็นผู้สังเกตการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการแสดง 1.6 การเตรียมความพร้อมก่อนการแสดง ก่อนการแสดงผู้วิจัยให้ผู้	1. เอกสารบทบาทสมมติ เรื่อง "เพื่อห้องของเรา" 2. อุปกรณ์ที่ใช้ประกอบ การแสดง เช่น โต๊ะ เก้าอี้ ไม้วาด ที่ตักผง ไม้ถูพื้น เป็นต้น

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	สื่อที่ใช้
	1		แสดงลองแสดงบทบาทต่าง ๆ เพื่อ ขจัดความตื่นเต้น ประหม่าและวิตก กังวล 1.7 การแสดง ผู้วิจัยให้ผู้แสดง ตามบทบาทที่ตัวเองได้รับ 2. ชั้นวิเคราะห์ 2.1 เมื่อผู้แสดง แสดงจบแล้วผู้ วิจัยให้ผู้แสดงและผู้แสดงและผู้ สังเกตการณ์อภิปรายร่วมกันเกี่ยว กับบทบาทการแสดงของผู้แสดงแต่ ละคนว่าเป็นอย่างไร โดยไม่มุ่งเน้น ว่าใครแสดงได้ดีหรือไม่ดี ดังนี้ 2.1.1 การกระทำของจิรวรรณ แสดงถึงอะไร 2.1.2 การกระทำของปนัดดา แสดงถึงอะไร 2.1.2 การกระทำของปิยะ มีความเหมาะสมหรือไม่ เพราะเหตุ ใด 2.1.4 การแสดงของเกริกศักดิ์ แสดงถึงอะไร 2.1.5 การแสดงของเกริกศักดิ์ มี ความเหมาะสมหรือไม่ เพราะเหตุใด 2.1.6 การแสดงบทบาทสมมติ เรื่องนี้เกี่ยวข้องกับอะไร 2.2 ผู้วิจัยพยายามกระตุ้นให้ สมาชิกทุกคนได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อคิดที่ได้จากการ แสดงบทบาทสมมติเรื่อง "เพื่อห้อง ของเรา" โดยการสนทนาซักถาม 3. ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ 3.1 ผู้วิจัยให้สมาชิกสรุปข้อคิด และประโยชน์ที่ได้รับจากการแสดง บทบาทสมมติและผู้วิจัยสรุปเพิ่ม เติมโดยเชื่อมโยงความคิดและผล	

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	สื่อที่ใช้
12 50 นาที	ปัจจัยนิเทศ	1. เพื่อให้สมาชิกสามารถปฏิบัติและเห็นความสำคัญของการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศได้ 2. เพื่อให้สมาชิกบอกประโยชน์และข้อคิดที่ได้จากการเข้าร่วมโปรแกรมพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ 3. เพื่อให้สมาชิกรู้วิธีและสามารถปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศได้อย่างเหมาะสม	สรุปของสมาชิกโดยเน้นการนำไปใช้ในชีวิตจริง 4. ขั้นประเมินผล 4.1 สังเกตจากความสนใจของสมาชิกขณะปฏิบัติกิจกรรม 4.2 สังเกตจากการมีส่วนร่วมในการอภิปรายโดยบอกถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม การแสดงความคิดเห็นและการสรุปของสมาชิก 4.3 เปิดโอกาสให้สมาชิกเสนอแนะถึงข้อดีข้อบกพร่องในการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อเป็นประโยชน์ในครั้งต่อไป 1. ผู้วิจัยและสมาชิกนั่งเป็นวงหันหน้าเข้าหากัน 2. ผู้วิจัยให้สมาชิกร่วมกันอภิปรายถึงความสำคัญและคุณค่าของการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศได้อย่างเหมาะสม 3. ผู้วิจัยให้สมาชิกร่วมกันอภิปรายถึงประโยชน์และข้อคิดที่ได้จากการร่วมโปรแกรมพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้ ตลอดจนข้อเสนอแนะต่าง ๆ 5. ผู้วิจัยกล่าวเพิ่มเติมแล้วกล่าวปิดโปรแกรมการใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ การประเมินผล 1. สังเกตจากความสนใจและความร่วมมือในขณะปฏิบัติงาน 2. สังเกตการอภิปรายและการแสดงความคิดเห็นของสมาชิก	

โปรแกรมการพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ ครั้งที่ 1

หัวข้อเรื่อง การปฐมนิเทศ ความหมาย วิธีการและวัตถุประสงค์ของโปรแกรมฝึก
การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างสมาชิกกับผู้วิจัยและระหว่างเพื่อนที่เข้าร่วม การทดลอง
2. เพื่อให้สมาชิกทราบความหมายและการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศอย่างเหมาะสม
3. เพื่อให้สมาชิกทราบวัตถุประสงค์ วิธีการ หน้าที่ของผู้วิจัยและบทบาทหน้าที่ของสมาชิกในการเข้าร่วมโปรแกรมการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ

เวลา

50 นาที

สื่อที่ใช้

1. บัตรคำสุภาษิต - คำพังเพย
2. กระดาษ
3. ดินสอ
4. นกหวีด

วิธีดำเนินการ

1. ผู้วิจัยกล่าวต้อนรับสมาชิกและให้สมาชิกแนะนำตนเองทีละคน
2. ผู้วิจัยให้สมาชิกเล่นเกม “คู่ของฉัน” โดยมีขั้นตอนดังนี้
 - 2.1 ผู้วิจัยให้สมาชิกรั้งเป็นวงกลมหันหน้าเข้าหากัน
 - 2.2 ผู้วิจัยชี้แจงให้สมาชิกทราบถึงกติกาและวิธีการเล่นเกมจากบัตรคำที่ผู้วิจัยแจกให้กับสมาชิกทุกคน เมื่อสมาชิกได้รับบัตรคำแล้ว หลังจากผู้วิจัยให้สัญญาณการเป่านกหวีด โดยนำบัตรคำของตนไปต่อกับเพื่อน ตามข้อความที่กำหนดดังนี้

น้ำมาปลากินมด	น้ำลดมดกินปลา
น้ำขึ้น	ให้รีบตัก
น้ำร้อนปลาเป็น	น้ำเย็นปลาตาย
น้ำเชี่ยว	อย่าเอาเรือขวาง
ปากปราศรัย	น้ำใจเชื่อถือ
ตำนานพริก	ละลายแม่น้ำ
 - 2.3 ผู้วิจัยเป่านกหวีดให้สัญญาณ ให้สมาชิกรับบัตรคำไปต่อกับเพื่อน

เมื่อพบคู่แล้วผู้วิจัยแจกกระดาษและดินสอ เพื่อให้สมาชิกผลัดกันซักถามข้อมูลส่วนตัวของกันและกัน เช่น ชื่อเล่น จำนวนสมาชิกในครอบครัว งานอดิเรก สิ่งที่น่าสนใจมากที่สุด เป็นต้น โดยใช้เวลา 10 นาที

2.4 ผู้วิจัยให้สมาชิกแต่ละคู่ออกมาแนะนำเพื่อนที่เป็นคู่ของตน ในเรื่องที่ได้ซักถามเพื่อให้เพื่อนในกลุ่มได้รู้จักกันมากยิ่งขึ้นจนครบทุกคู่

2.5 ผู้วิจัยให้สมาชิกแสดงความคิดเห็นจากกิจกรรมดังนี้

2.5.1 ความรู้สึกที่มีต่อกิจกรรม “คู่ของฉัน”

2.5.2 ข้อคิดและประโยชน์ที่ได้จากกิจกรรม “คู่ของฉัน”

2.6 ผู้วิจัยสรุปข้อคิดเห็นของสมาชิก และชี้แจงเกี่ยวกับโครงการพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศดังนี้

2.6.1 ผู้วิจัยอธิบายความหมายและลักษณะการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศที่เหมาะสม

2.6.1 ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ วิธีการ บทบาท หน้าที่ของผู้วิจัย และบทบาทหน้าที่ของสมาชิกที่ต้องปฏิบัติในการเข้าร่วมโปรแกรมพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ

3. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้สมาชิกซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับรายละเอียดต่างๆที่ผู้วิจัยได้ชี้แจงไปแล้วและนัดหมายวัน เวลา สถานที่ในการเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งต่อไป

4. ผู้วิจัยและสมาชิกร่วมกันสรุปความหมายและวิธีการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจและความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมของสมาชิก
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นและการสรุปของสมาชิก

ครั้งที่ 2

หัวข้อเรื่อง	การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างประเทศด้านการสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อน ต่างประเทศ : การยิ้มอย่างเป็นมิตรกับเพื่อนต่างประเทศ
ชื่อกิจกรรม	เรื่อง "รอยยิ้มของนางนุช"
จุดมุ่งหมาย	1. เพื่อให้สมาชิกสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างประเทศ 2. เพื่อให้สมาชิกสามารถยิ้มกับเพื่อนต่างประเทศด้วยท่าทางที่เป็นมิตร
เวลา	50 นาที
สื่อที่ใช้	1. เอกสารการใช้สถานการณ์จำลองเรื่อง "รอยยิ้มของนางนุช" 2. เอกสารที่ใช้ประกอบการแสดง เช่น โต๊ะ เก้าอี้ จาน ช้อน ส้อม แก้วน้ำ
วิธีดำเนินการ	ผู้วิจัยดำเนินกิจกรรมโดยใช้สถานการณ์จำลอง ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้ 1. ขั้นการมีส่วนร่วม 1.1 ผู้วิจัยสนทนากับสมาชิกถึงวัตถุประสงค์ของการใช้สถานการณ์จำลอง 1.2 ผู้วิจัยเล่าสถานการณ์จำลองเรื่อง "รอยยิ้มของนางนุช" 1.3 ผู้วิจัยเลือกผู้แสดงโดยวิธีอาสาสมัคร ส่วนที่เหลือเป็นผู้สังเกตการณ์ 1.4 ผู้วิจัยแจกเอกสารสถานการณ์จำลองเรื่อง "รอยยิ้มของนางนุช" ให้ผู้แสดง เพื่อทำการศึกษาและซักซ้อมก่อนการแสดง 1.5 ผู้วิจัยและสมาชิกที่เป็นผู้สังเกตการณ์ช่วยกันจัดฉากให้เหมือนสถานการณ์จริง 1.6 สมาชิกแสดงบทบาทตามที่ได้รับมอบหมาย 2. ขั้นวิเคราะห์ 2.1 ภายหลังที่สมาชิกแสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลองแล้ว ให้สมาชิกแบ่งเป็นกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์เกี่ยวกับความคิด ความรู้สึกของตัวละครในสถานการณ์จำลองเรื่อง "รอยยิ้มของนางนุช" ดังนี้ 2.1.1 การปฏิบัติตนเกี่ยวกับเพื่อนต่างประเทศของนางนุชเหมาะสมหรือไม่อย่างไร 2.1.2 ให้สมาชิกอภิปรายเกี่ยวกับการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างประเทศ ในสถานการณ์จำลองกับชีวิตจริง 2.1.3 ให้สมาชิกระบุแนวโน้มในการปฏิบัติตนที่เหมาะสมกับเพื่อน

ต่างประเทศ

3. ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ

3.1 ผู้วิจัยให้สมาชิกออกมานำเสนอและสรุปสิ่งที่สมาชิกได้เรียนรู้เกี่ยวกับการยิ้มอย่างเป็นมิตรกับเพื่อนต่างเพศกับเพื่อนต่างเพศ

3.2 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมโดยเชื่อมโยงการอธิบาย แนวโน้มและผลสรุปของสมาชิกโดยเน้นให้สมาชิกแสดงท่าทางโดยการยิ้มอย่างเป็นมิตรกับเพื่อนต่างเพศโดยนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

4. ขั้นประเมินผล

4.1 สังเกตจากความสนใจของสมาชิกขณะปฏิบัติกิจกรรม

4.2 สังเกตการมีส่วนร่วมในการอภิปราย แสดงความคิดเห็นและการสรุปของสมาชิก

4.3 เปิดโอกาสให้สมาชิกได้เสนอแนะถึงสิ่งที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อเป็นประโยชน์ในครั้งต่อไป

เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง
เรื่อง “รอยยิ้มของหงนุช”

- ฉากที่ 1
- ครอบครัวของหงนุชเพิ่งย้ายมาจากต่างจังหวัด ดังนั้นหงนุชจึงย้ายโรงเรียนตามผู้ปกครองมาด้วย ครูประจำชั้นพานหงนุชเข้าไปในห้องเรียน
- ครู : สวัสดีจะนักเรียนทุกคน วันนี้ครูพาเพื่อนใหม่เพิ่งย้ายมาจากต่างจังหวัดมา แนะนำให้พวกเรารู้จัก ชื่อหงนุชจะ ใครอยากรู้จักหงนุช เชิญพูดคุยชักถามกันเองนะจ๊ะ (ครูเดินออกไปจากห้อง)
- ศักดา : เธอมาจากจังหวัดอะไร ดูหน้าตาเธอเหมือนคนอีสานเลย
- หงนุช : (หันไปมองศักดา ทำหน้าบึ้ง)
- ศักดา : ว่าไงจ๊ะ ลาวอีสาน แม่บ่
- หงนุช : เธอนะสิเป็นลาว บ้าชะมัด
- จิตติ : หงนุช ตอนนี้เธอพักอยู่ที่ไหนล่ะ มาโรงเรียนสะดวกหรือเปล่า
- หงนุช : เธออยากรู้ไปทำไม ไม่ใช่เรื่องของเธอ (เดินหนีไป)
- จิตติ : อ้าว! ทำไมไม่ตอบล่ะ แปลกจัง
- ฉากที่ 2
- ที่โรงอาหารนักเรียนชายกลุ่มหนึ่งนั่งรับประทานอาหารอยู่และพูดคุยกันเรื่องของหงนุช
- ศักดา : นายว่าหงนุชเป็นคนอย่างไร เมื่อวานฉันเข้าไปคุยด้วยเขาไม่ตอบ ทำหน้าบึ้งใส่
- วสันต์ : เขาชอบทำหน้านะ ฉันทเลยล้อว่า “แก้วน้าม้า” โอ้โฮ เขาว่าฉันเสียๆ หายๆ
- จิตติ : จริงอย่างที่เธอทั้งสองพูด เดียวนี้ไม่มีผู้ชายคนไหนกล้าล้อเล่นเลย
- ศักดา : โห่ หงนุชทำหยัง ถือตัวไม่เข้าเรื่อง ปากจืด ว่าใครเสียๆ หายๆ พวกเราอย่าเล่นกับเขาอีกเลยนะ
- ฉากที่ 3
- บ้านของหงนุช หงนุชนั่งซิมอยู่ในห้องนั่งเล่น ทำทางเหงาเหมือนไม่สบาย
- พ่อ : นุช ไม่สบายหรือเปล่าลูก
- หงนุช : เปล่าค่ะพ่อ หนูไม่สบายใจนิดหน่อยค่ะ
- พ่อ : เล่าให้พ่อฟังซิ เผื่อพ่อจะช่วยให้
- หงนุช : เพื่อนผู้ชายในห้องไม่ชอบหนู ไม่มีใครคุยหรือเล่นกับหนูเลย เขาว่าหนูปากจืดหยัง

- พ่อ : เวลาเพื่อนผู้ชายเข้ามาคุยหรือเล่นด้วย นุชทำตัวอย่างไรล่ะ
- หงนุช : เวลาเพื่อนล้อเลียน นุชทำหน้าบึ้งใส่ว่าเขาเสียๆหายๆ เขาชอบล้อหนูว่า “แก้วน้าม้า” ค่ะ
- พ่อ : พ่อคิดว่านุชลองเปลี่ยนท่าทางที่แสดงกับเพื่อนผู้ชายใหม่ ทั้งสีหน้า ท่าทาง คำพูด ต้องรู้จักยิ้มแย้มแจ่มใส ไม่ควรทำหน้าบึ้งหน้าอ เพราะจะทำให้ไม่สวยไม่น่ารักและไม่มีใครอยากคบด้วย ไม่ควรใช้ถ้อยคำไม่สุภาพถึงแม้จะไม่พอใจต้องรู้จักระงับอารมณ์ ไม่โกรธใครโดยไม่มีเหตุผล รู้จักหักทลายเพื่อน ก่อนและพูดคุยกับเพื่อนเมื่อเพื่อนทักทาย
- หงนุช : ค่ะพ่อ หนูจะปรับปรุงตัวใหม่
- ฉากที่ 4 : ในห้องเรียน เช้าวันรุ่งขึ้นหงนุชเดินเข้าไปในห้องเรียน มีนักเรียนชาย หญิง 2-3 คนนั่งคุยกันอยู่ หงนุชยิ้มให้เพื่อน ๆ เพื่อน ๆ ยิ้มตอบ หงนุช เดินเข้าไปทักทาย
- หงนุช : สวัสดีค่ะทุกคน คุยกะไรกันอยู่จ๊ะ
- วสันต์ : สวัสดีจ๊ะ พวกเรากำลังคุยกันถึงเรื่องที่โรงเรียน จะพาไปดูละครที่ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งชาติในวันจันทร์หน้า
- หงนุช : น่าสนใจนะ
- จิตติ : พวกเราไปกันทุกคน เธอไปหรือเปล่า
- หงนุช : ตกลงจ๊ะ ฉันจะไปด้วย
- ศักดา : (เดินเข้ามาในห้อง) โอ้โห! มากันแต่เช้าเลย ยายแก้วน้าม้าคุยกะไรกันอยู่ ล่ะ
- หงนุช : (หัวเราะ) เรื่องไปดูละครที่ศูนย์วัฒนธรรมแห่งชาติ
- ศักดา : ฉันไปด้วยสิ ว่าแต่ตอนนี้เราไปทานข้าวเข้ากันเถอะ
- ทุกคน : ไปสิ

ครั้งที่ 3

หัวข้อเรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศด้านการสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ : การทักทายเพื่อนต่างเพศด้วยถ้อยคำที่สุภาพ

ชื่อกิจกรรม กำลังใจให้เพื่อน

จุดมุ่งหมาย

เพื่อให้สมาชิกได้ปฏิบัติและเห็นความสำคัญของการสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนเพื่อนต่างเพศ โดยการพูดให้กำลังใจเพื่อนต่างเพศ

เวลา 50 นาที

สื่อที่ใช้

1. เอกสารบทบาทสมมติเรื่อง "กำลังใจให้เพื่อน"
2. โต้ะ แก้วอี

วิธีดำเนินการ

ผู้วิจัยดำเนินกิจกรรมโดยการใช้บทบาทสมมติ ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นการมีส่วนร่วม

1.1 ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์และบทบาทของสมาชิกเกี่ยวกับการพูดให้กำลังใจเพื่อนต่างเพศ ที่ผู้วิจัยสร้างสถานการณ์ขึ้นที่จะให้สมาชิกแสดง

1.2 ผู้วิจัยสนทนากับสมาชิก ชักถามหรือเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องที่จะฝึกให้ฟัง เพื่อนำเข้าสู่เรื่องที่ฝึกและเข้าใจตรงกัน

1.3 การเลือกตัวผู้แสดง ผู้วิจัยให้สมาชิกอาสาสมัครเป็นผู้แสดง 3 คน เป็นชาย 1 คน หญิง 2 คน

1.4 การจัดฉากแสดง ผู้วิจัยแจกเอกสารสมมติให้สมาชิกอ่าน เพื่อจัดฉากให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง

1.5 ขั้นเตรียมผู้สังเกตการณ์ ผู้วิจัยให้สมาชิกที่ไม่ได้แสดงบทบาทสมมติเป็นผู้สังเกตการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในการแสดง

1.6 การเตรียมความพร้อมก่อนการแสดง ก่อนการแสดงผู้วิจัยให้ผู้แสดงลองแสดงบทบาทต่างๆ เพื่อขจัดความประหม่า ตื่นเต้นและวิตกกังวล

1.7 การแสดง ผู้วิจัยให้ผู้แสดง แสดงตามบทบาทที่ตัวเองได้รับ

2. ขั้นวิเคราะห์

2.1 เมื่อผู้แสดง แสดงจบแล้วผู้วิจัยให้ผู้แสดงและผู้สังเกตการณ์อภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับบทบาทการแสดงของผู้แสดงแต่ละคนว่าเป็นอย่างไร โดยไม่มุ่งเน้นว่าใครแสดงได้ดีหรือไม่ดี ดังนี้

2.1.1 การกระทำของกษิติ แสดงถึงอะไร

2.1.2 การกระทำของวิภาดา แสดงถึงอะไร

2.1.3 การกระทำของวิภาดา มีความเหมาะสมหรือไม่ เพราะเหตุใด

2.1.4 การกระทำของนิสา แสดงถึงอะไร

2.1.5 การกระทำของนิสามีความเหมาะสมหรือไม่ เพราะเหตุใด

2.1.6 การแสดงบทบาทสมมติเรื่องนี้เกี่ยวข้องกับอะไร

2.2 ผู้วิจัยพยายามกระตุ้นให้นักเรียนทุกคนแสดงความคิดเห็น โดยการ
สนทนาซักถาม

2.3 หลังจากขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผลการแสดงแล้ว หากการแสดงครั้งแรกยังไม่เป็นที่พอใจ ผู้วิจัยอาจจะให้มีการแสดงซ้ำหรือเพิ่มเติมก็ได้เพื่อดูผลอีกครั้งหนึ่ง หากการแสดงใหม่นี้ไม่จำเป็นก็สามารถข้ามไปขั้นตอนที่ 3 ได้เลย

3. ขั้นสรุปและประยุกต์เหตุการณ์

ผู้วิจัยให้สมาชิกสรุปข้อคิดและประโยชน์ที่ได้รับจากการแสดงบทบาทสมมติและผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมในการนำไปใช้ในชีวิตจริง

4. ขั้นประเมินผล

4.1 สังเกตความสนใจของสมาชิกขณะร่วมกิจกรรม

4.2 สังเกตการมีส่วนร่วมในการอภิปรายของสมาชิกโดยบอกถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม

4.3 เปิดโอกาสให้สมาชิกได้เสนอแนะถึงสิ่งที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อเป็นประโยชน์ในครั้งต่อไป

เอกสารประกอบการใช้บทบาทสมมติ เรื่อง กำลังใจให้เพื่อน

ในห้องเรียนตอนเช้า กษิตกำลังนั่งคนเดียวริมหน้าต่างเอามือเท้าคางมองออกไปข้างนอกห้องเรียน วิชาดากับนิสาเดินเข้ามา จึงพูดกับกษิตว่า “กษิตเป็นอะไรจะนั่งเหม่อเดียว” กษิตจึงตอบวิชาดาไปว่า “เราไม่สบายใจเลย เราสอบวิชาภาษาไทยได้คะแนนน้อยที่สุด ความจริงเราน่าจะมีเวลาอ่านหนังสือให้มากกว่านี้ แะจัง” กษิตทำหน้าเศร้า นิสาบอกกับกษิตว่า “โอ้ย! ไม่เห็นจะต้องมานั่งเศร้าเลย เธออ่านหนังสือน้อยก็ยอมสอบได้คะแนนน้อยเป็นเรื่องปกติ เธออยากอ่านหนังสือน้อยทำไมล่ะ” กษิตทำหน้าเศร้ากว่าเดิม วิชาดาจึงพูดให้กำลังใจกษิตไปว่า “กษิตเธอยังมีเวลาแก้ตัวนะ การสอบที่ผ่านมาเป็นการสอบวัดจุดประสงค์เท่านั้นเอง เรามาอ่านหนังสือด้วยกันไหมจะได้ช่วยกันติว เพื่อผลการสอบของเธอจะออกมาได้คะแนนดีขึ้น” กษิตยิ้มแล้วตอบกลับไปว่า “ขอบใจมากนะที่ให้กำลังใจเรา” กษิตยิ้มให้วิชาดาแล้วขอตัวไปห้องน้ำ

บทของกษิต

สมมติว่าฉันชื่อกษิต ฉันเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแห่งนี้ กำลังนั่งอยู่คนเดียวริมหน้าต่างเอามือเท้าคางมองออกไปนอกห้องเรียน เมื่อวิชาดาทักจึงตอบไปว่า “เราไม่สบายใจเลย เราสอบวิชาภาษาไทยได้คะแนนน้อยที่สุดความจริงเราน่าจะมีเวลาอ่านหนังสือให้มากกว่านี้ แะจัง” เมื่อวิชาดากล่าวให้กำลังใจจึงตอบไปว่า “ขอบใจมากเลยที่เธอให้กำลังใจเรา”

บทของวิชาดา

สมมติว่าฉันชื่อวิชาดา ฉันเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแห่งนี้ เดินมากับนิสาและเห็นกษิตนั่งอยู่คนเดียวในห้องเรียนจึงทักว่า “กษิตเป็นอะไรจะนั่งเหม่อเดียว” เมื่อได้คำตอบจากกษิตแล้วจึงกล่าวให้กำลังใจกษิตว่า “กษิตเธอยังมีเวลาแก้ตัวนะ การสอบที่ผ่านมาเป็นการสอบวัดจุดประสงค์เท่านั้น เรามาอ่านหนังสือด้วยกันไหมจะได้ช่วยกันติว เพื่อผลการสอบออกมาเธอจะได้คะแนนดีขึ้น”

บทของนิสา

สมมติว่าฉันชื่อนิสา ฉันเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแห่งนี้ เดินมากับวิชาดาและเห็นกษิตนั่งอยู่คนเดียวในห้องเรียนและเมื่อไม่ทราบวกษิตไม่สบายใจเรื่องที่สอบ

วิชาภาษาไทยได้คะแนนน้อยที่สุดจึงบอกกับกษิตีว่า “โห้ย! ไม่ต้องเหินจะมานั่งเศร้าเลย อ่านหนังสือน้อยก็ยอมสอบได้คะแนนน้อยเป็นเรื่องปกติ เธออยากอ่านหนังสือน้อยทำไมล่ะ”

ครั้งที่ 4

หัวข้อเรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศด้านการสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ : การกล่าวคำชมเชยเพื่อนต่างเพศ

ชื่อกิจกรรม คำชม

จุดมุ่งหมาย

เพื่อให้สมาชิกมองเพื่อนต่างเพศในแง่บวก มีมนุษยสัมพันธ์สามารถกล่าวคำชมเชยเพื่อนต่างเพศได้

เวลา 50 นาที

วิธีดำเนินการ

ผู้วิจัยดำเนินกิจกรรมโดยใช้เกม ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นการมีส่วนร่วม

1.1 ผู้วิจัยสนทนาทบทวนความหมายและวิธีการสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศโดยการกล่าวคำชมเชย

1.2 ผู้วิจัยแบ่งสมาชิกออกเป็น 2 กลุ่มๆละ 6 คน คละชาย – หญิง และขออาสาสมัครเป็นผู้สังเกตการณ์กลุ่มละ 1 คน

1.3 ผู้วิจัยอธิบายกติกาและขั้นตอนดังนี้

1.3.1 ให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มทุกคน คิดคำชมเพื่อนต่างเพศคนละ 1 คำชม โดยชมใครคนใดคนหนึ่งก็ได้ และไม่ให้ซ้ำกับคนอื่นที่ชมไปแล้ว

1.3.2 ถ้าสมาชิกคนใดใช้คำชมที่ได้วิเคราะห์แล้วว่าเป็นคำชมในแง่ลบ เช่น คุณนพวรรณฟันหลอติดนะครับ ให้หาคำชมใหม่ 2 ข้อ จนครบทุกคน

1.3.3 หลังจากการอธิบายและเปิดโอกาสให้สมาชิกได้ซักถามจนเข้าใจแล้ว ผู้วิจัยให้สมาชิกลงมือปฏิบัติกิจกรรม

2. ขั้นวิเคราะห์

2.1 ให้สมาชิกแต่ละกลุ่มร่วมแสดงความรู้สึกและความคิดเห็นในการร่วมกิจกรรม

2.2 ให้อาสาสมัครที่เป็นผู้สังเกตการณ์ ออกมารายงานการร่วมกิจกรรมของสมาชิกในกลุ่มแต่ละคนว่า มีพฤติกรรมในการกล่าวคำชมอย่างไร

2.3 ผู้วิจัยใช้คำถามกระตุ้นให้สมาชิกร่วมกันวิเคราะห์ประสบการณ์จากการร่วมกิจกรรม พร้อมทั้งวิเคราะห์ความรู้สึกและพฤติกรรมของสมาชิกแต่ละคน

3. ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ

3.1 ผู้วิจัยให้สมาชิกแต่ละกลุ่มช่วยกันสรุปสิ่งที่ได้รับจากการปฏิบัติกิจกรรม “คำชม” เกี่ยวกับการกล่าวคำชมเชยเพื่อนต่างเพศ แล้วให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาสรุปเพื่อเป็นแนวทางที่จะนำไปใช้ในชีวิตจริง

3.2 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมโดยเชื่อมโยงความคิดและผลการสรุปของสมาชิก โดยเน้นให้เห็นความสำคัญของการกล่าวคำชมเชยเพื่อนต่างเพศ

4. ขั้นประเมินผล

4.1 สังเกตจากความสนใจของสมาชิกขณะปฏิบัติกิจกรรม

4.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายและบอกถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม

4.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันเสนอแนะและติชมร่วมกันเพื่อประโยชน์ในการจัดกิจกรรมครั้งต่อไป

ครั้งที่ 5

หัวข้อเรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศด้านการสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ : การพูดคุยด้วยน้ำเสียงที่สุภาพ น้ำเสียงไพเราะ ไม่พูดหรือแสดงกิริยาก้าวร้าวกับเพื่อนต่างเพศ

ชื่อกิจกรรม กลับตัว

จุดมุ่งหมาย เพื่อให้สมาชิกสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ โดยการพูดด้วยถ้อยคำที่สุภาพ น้ำเสียงไพเราะ ไม่พูดหรือแสดงกิริยาก้าวร้าวกับเพื่อนต่างเพศ

เวลา 50 นาที

สื่อที่ใช้

1. เอกสารการใช้สถานการณ์จำลองเรื่อง “กลับตัว”
2. สี โตะ แก้ว

วิธีดำเนินการ

ผู้จัดดำเนินการกิจกรรมโดยการใช้สถานการณ์จำลอง ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นการมีส่วนร่วม

- 1.1 ผู้จัดสนทนากับสมาชิกถึงวัตถุประสงค์ของการใช้สถานการณ์จำลอง
- 1.2 ผู้จัดเล่าสถานการณ์จำลองเรื่อง “กลับตัว”
- 1.3 ผู้จัดเลือกผู้แสดงโดยวิธีอาสาสมัคร ส่วนที่เหลือเป็นผู้สังเกตการณ์
- 1.4 ผู้จัดแจกเอกสารจำลองเรื่อง “กลับตัว” ให้ผู้แสดง เพื่อทำการศึกษา

และซักซ้อมก่อนการแสดง

- 1.5 ผู้จัดและสมาชิกที่เป็นผู้สังเกตการณ์ช่วยกันจัดฉากให้เหมือนสถานการณ์จริง

การณ้จริง

- 1.6 สมาชิกแสดงบทบาทตามที่ได้รับมอบหมาย

2. ขั้นวิเคราะห์

2.1 ภายหลังที่สมาชิกแสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลองแล้ว ผู้จัดแบ่งสมาชิกออกเป็นกลุ่มย่อย 2 กลุ่ม แล้วให้สมาชิกช่วยกันทบทวนและวิเคราะห์ประสบการณ์ต่างๆ ที่ได้รับจากสถานการณ์จำลองเรื่อง “กลับตัว” ตามหัวข้อต่อไปนี้

- 2.1.1 การกระทำของวิริยะแสดงถึงอะไร
- 2.1.2 ถ้าสมาชิกเป็นวิริยะ สมาชิกจะทำเช่นนั้นหรือไม่ เพราะเหตุใด
- 2.1.3 ถ้าสมาชิกกระทำเช่นวิริยะแล้ว ไม่มีใครพูดคุยหรือให้ทำงาน

ด้วยสมาชิกจะรู้สึกอย่างไร

2.1.4 การสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศในสถานการณ์จำลอง
เรื่องนี้มีผลดีผลเสียอย่างไร

2.2 ผู้วิจัยให้สมาชิกแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาเสนอแนวการวิเคราะห์
สถานการณ์จำลองเรื่อง “กลับตัว”

3. ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ

3.1 ผู้วิจัยให้สมาชิกแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอโดยสรุปและ
ประยุกต์หลักการที่ได้จากสถานการณ์จำลอง เรื่อง “กลับตัว” ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิต
จริง

3.2 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมโดยเชื่อมโยงความคิดและผลการสรุปของสมาชิก
โดยเน้นให้สมาชิกเห็นความสำคัญของการสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ โดยการพูดด้วย
ถ้อยคำสุภาพน้ำเสียงไพเราะไม่พูดหรือแสดงกิริยาก้าวร้าวต่อเพื่อนต่างเพศ

4. ขั้นการประเมินผล

4.1 สังเกตจากความสนใจของสมาชิกขณะปฏิบัติกิจกรรม

4.2 สังเกตจากการมีส่วนร่วมในการอภิปรายถึงการเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้
โดยบอกสิ่งที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม การแสดงความคิดเห็นและสรุปของสมาชิก

4.3 เปิดโอกาสให้สมาชิกเสนอแนะถึงการเข้าร่วมกิจกรรม เพื่อเป็น
ประโยชน์ในครั้งต่อไป

เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง
เรื่อง “กลับตัว”

บรรยาย	วิริยะเป็นนักเรียนชายที่ตัวใหญ่ที่สุดในห้อง เป็นคนก้าวร้าว เกเร ชอบแกล้งเพื่อนผู้หญิง โดยไม่กลัวเพื่อน ๆ โกรธ และถ้าใครฟ้องครูก็ขู่ว่าจะทำร้ายให้เจ็บตัว
ฉากที่ 1	ห้องศิลปะ ครูแจกภาพให้นักเรียนทุกคนและให้ระบายสีให้สวยงาม ซึ่งครูได้ส่งล่วงหน้ามาให้ทุกคนเตรียมสี อุปกรณ์ต่าง ๆ มาให้พร้อม
วิริยะ	ฉันไม่มีสี แต่ไม่เป็นไรเดี๋ยวฉันหาแถว ๆ นี้แหละ วิริยะชะอย่าง (เดินไปที่โต๊ะของฤดี เอื้อมมือไปหยิบสีของฤดี) ฉันไม่มีสี ขอสีของเธอให้ฉันก็แล้วกัน (เดินกลับไปโต๊ะ)
ฤดี	(วิ่งตามไป) เอาสีของฉันคืนมานะ เธอเอาสีของฉันไปแล้ว ฉันจะเอาสีที่ไหนมาระบายล่ะ
วิริยะ	ฉันไม่รู้ นั่นมันเรื่องของเธอ ฉันรู้แต่ว่าฉันมีสีใช้แล้ว
ฤดี	คืนสีให้ฉันเถอะนะวิริยะ ฉันขอร้อง
วิริยะ	เอ๊ะ ! บอกว่าไม่ให้ ไปหาที่อื่นไป
ฤดี	ฉันจะไปฟ้องครูนะ
วิริยะ	อ้อ ! อย่าก่อกวนก็ไปฟ้องครูซิ ชิมรสชาติก่อนก็ได้ นี่แน่ะ (เขกหัวฤดี)
ฤดี	(กลับไปนั่งร้องไห้ที่โต๊ะ)
สายสมร	ฤดี ร้องให้ทำไม เป็นอะไรไปหรือเปล่าจ๊ะ
ฤดี	วิริยะแย่งสีของฉันไป ฉันไม่กล้าไปฟ้องครูหรือกลัวถูกรังแก
สายสมร	ใช้สีของเธอก็แล้วกันนะ ฉันก็ไม่รู้จะช่วยเธอได้อย่างไร
ฉากที่ 2	ห้องปฏิบัติการ เมื่อเปลี่ยนคาบเรียน นักเรียนทุกคนรีบเดินไปยังห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ สายสมรเดินเข้าห้องเรียนเป็นคนแรก เธอจองโต๊ะให้เพื่อน ๆ ในกลุ่มของเธอโดยวางสมุดลงบนโต๊ะ นักเรียนคนอื่น ๆ เข้ามาเลือกที่นั่งตามใจชอบ
วิริยะ	เฮ้ย ! ใครมาจองโต๊ะตัวนี้ไว้
สายสมร	ฉันเอง ฉันจองเองให้ฤดีนะ
วิริยะ	(หยิบสมุด เหวี่ยงใสสายสมร) ฉันจะนั่งตรงนี้ใครจะทำไม
สายสมร	เธอไปนั่งที่อื่นซิ

- วิริยะ ฉันไม่สนใจ ฉันพอใจจะนั่งตัวนี้แหละ
 สายสมร (ก้มลงหยิบสมุด) อูชิ สมุดของฉันขาดหมดเลย
 วิริยะ เรื่องของเธอ อะ ๆ ๆ
 สายสมร เธอคิดว่าสิ่งที่เธอทำดีแล้วหรือไ้ แล้วเธอจะเสียใจ
 ฉากที่ 3 ได้ต้นไม้ หลังรับประทานอาหารกลางวัน สายสมร ฤดีและเพื่อน ๆ คุย
 กัน
 สายสมร ฉันว่าเรามาช่วยกันคิดหาวิธีด้นนิสัยวิริยะกันเถอะ
 ฤดี ฉันเสนอว่าตั้งแต่นี้เป็นต้นไป ทุกคนห้ามพูดและเล่นกับวิริยะ
 อรุณ ไม่ให้ร่วมกลุ่มทำงานด้วย
 สายสมร ใช่ จนกว่าวิริยะเขาจะรู้สึกตัวว่า เขาทำผิดและเปลี่ยนนิสัยใหม่
 ฉากที่ 4 ห้องเรียน 2 สัปดาห์ต่อมา ครูให้นักเรียนทำงานกลุ่ม ไม่มีกลุ่มใดยอมรับ
 วิริยะเลย
 วิริยะ อรุณ ฉันขอยุ่กลุ่มเธอนะ
 อรุณ เสียใจนะ กลุ่มฉันเต็มแล้ว
 วิริยะ ฉันไปอยู่กับสายสมรก็ได้
 สายสมร ฉันขอปฏิเสธ ฉันไม่รับคนที่มึนสัยก้าวร้าวย่างเธอมาเป็นสมาชิกหรอกนะ
 วิริยะ เออ.....เพื่อน ๆ ฉันขอโทษที่ก้าวร้าวกับเธอ แสดงกิริยาที่ไม่ดีต่อทุกคน ฉันรู้
 ตัวว่าฉันทำผิด ต่อไปนี้ฉันจะเปลี่ยนนิสัยใหม่ จะประพฤติตัวให้ดีขึ้น
 สายสมร เธอแน่ใจหรือว่า เธอทำได้ในสิ่งที่เธอพูด
 วิริยะ ฉันแน่ใจ
 ฤดี พวกฉันยกโทษให้ แต่เธอต้องสัญญาว่าจะเป็นคนดีตลอดไป
 วิริยะ ฉันสัญญา

ครั้งที่ 6

หัวข้อเรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศด้านการให้ความช่วยเหลือเพื่อนต่างเพศ
: การอธิบายเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ที่เพื่อนต่างเพศไม่เข้าใจ

ชื่อกิจกรรม น้ำใจของเพื่อน

จุดมุ่งหมาย

เพื่อให้สมาชิกเห็นความสำคัญและสามารถให้ความช่วยเหลือเพื่อนต่างเพศโดยการช่วยอธิบายเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ที่เพื่อนต่างเพศไม่เข้าใจ

เวลา 50 นาที

สื่อที่ใช้

1. เอกสารบทบาทสมมติเรื่อง "น้ำใจของเพื่อน"
2. อุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการแสดง เช่น โต๊ะ เก้าอี้ กระดานดำ แบบเรียน วิชาคณิตศาสตร์ สมุดแบบฝึกหัด ปากกา

วิธีดำเนินการ

ผู้วิจัยดำเนินกิจกรรมโดยการใช้บทบาทสมมติ ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นการมีส่วนร่วม

1.1 ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์และบทบาทของสมาชิกเกี่ยวกับวิธีการให้ความช่วยเหลือเพื่อนต่างเพศที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้นเพื่อที่จะให้สมาชิกแสดง

1.2 ผู้วิจัยสนทนากับสมาชิก ชักถามหรือเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องที่เขาจะฝึกเพื่อให้สมาชิกเข้าใจตรงกัน

1.3 การเลือกตัวผู้แสดง ผู้วิจัยให้สมาชิกอาสาสมัครเป็นผู้แสดง 3 คน เป็นชาย 1 คน หญิง 2 คน

1.4 การจัดฉากแสดง ผู้วิจัยแจกเอกสารสมมติให้อาสาสมัครอ่าน เพื่อจัดฉากให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง

1.5 ขั้นเตรียมผู้สังเกตการณ์ ผู้วิจัยให้ผู้ที่ไม่ได้แสดงบทบาทสมมติเป็นผู้สังเกตการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการแสดง

1.6 การเตรียมความพร้อมก่อนการแสดง ก่อนการแสดงผู้วิจัยให้ผู้แสดงลองแสดงตามบทบาทต่าง ๆ เพื่อช่วยขจัดความตื่นเต้น ประหม่า วิตกกังวล

1.7 การแสดง ผู้วิจัยให้ผู้แสดง แสดงตามบทบาทที่ตนเองได้รับ

2. ขั้นวิเคราะห์

2.1 เมื่อผู้แสดงจบแล้วผู้วิจัยให้ผู้แสดงและผู้สังเกตการณ์อภิปรายร่วมกัน

เกี่ยวกับบทบาทการแสดงของผู้แสดงแต่ละคนว่าเป็นอย่างไร โดยไม่มุ่งเน้นว่าใครแสดงได้ดีหรือไม่ดี ดังนี้

- 2.1.1 การกระทำของตรีศุภกันธ์ แสดงถึงอะไร
- 2.1.2 การกระทำของตุนุ แสดงถึงอะไร
- 2.1.3 การกระทำของตุนุมีความเหมาะสมหรือไม่ เพราะเหตุใด
- 2.1.4 การกระทำของสายชล แสดงถึงอะไร
- 2.1.5 การกระทำของสายชลมีความเหมาะสมหรือไม่ เพราะเหตุใด
- 2.1.6 การแสดงบทบาทสมมติเรื่องนี้เกี่ยวข้องกับอะไร

2.2 ผู้วิจัยพยายามกระตุ้นให้สมาชิกทุกคนได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อคิดที่ได้จากการแสดงบทบาทสมมติเรื่อง “น้ำใจของเพื่อน” โดยการสนทนาซักถาม

2.3 หลังจากขั้นวิเคราะห์และการอภิปรายผลการแสดงแล้ว หากการแสดงครั้งแรกยังไม่เป็นที่พอใจ ผู้วิจัยอาจจะให้มีการแสดงซ้ำหรือเพิ่มเติมก็เพื่อดูผลอีกครั้งหนึ่ง หากการแสดงใหม่นี้ไม่จำเป็นก็สามารถข้ามไปตอนที่ 5 ได้เลย

3. ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ

ผู้วิจัยให้สมาชิกสรุปข้อคิดและประโยชน์ที่ได้รับจากการแสดงบทบาทสมมติและผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมในการนำไปใช้ในชีวิตจริง

4. ขั้นประเมินผล

4.1 สังเกตจากความสนใจของนักเรียนขณะเข้าร่วมกิจกรรม ในการให้ความช่วยเหลือเพื่อนต่างเพศ

4.3 สังเกตจากการอภิปราย การแสดงความคิดเห็นและการสรุปของนักเรียน

เอกสารการใช้บทบาทสมมติ เรื่อง น้ำใจของเพื่อน

ตอนพักกลางวันในห้องเรียน ดนุนั่งคุยกับตรีสุคนธ์อยู่ถึงเรื่องที่ตนสอบคณิตศาสตร์ได้คะแนนสูงสุด ตรีสุคนธ์บอกกับดนุว่า “ตนุเธอเก่งมากเลยนะที่สอบวิชาคณิตศาสตร์ได้คะแนนสูงสุด เราอย่างสอบได้คะแนนมาก ๆ บ้าง เธอช่วยอธิบายให้เราบ้างนะ” ดนุจึงตอบตรีสุคนธ์ไปว่า “ขอบใจมากนะตรีสุคนธ์ เรายินดีและเต็มใจที่จะอธิบายให้เธอ” พอดีสายชลเดินมาได้ยินตนุกับ ตรีสุคนธ์คุยกันจึงพูดขึ้นว่า “ไม่เห็นจะเก่งเลยแค่สอบย่อยเองแน่จริงสอบปลายภาคให้ได้คะแนนสูงสุดอีกสิ” ดนุกับตรีสุคนธ์มอหน้ากันและชวนกันออกไปที่สนามหญ้าเพื่อไปหาเพื่อนคนอื่น ๆ ที่เล่นกันอยู่

บทของตรีสุคนธ์

สมมติฉันชื่อตรีสุคนธ์ ฉันเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแห่งนี้ กำลังพูดคุยกับดนุในห้องเรียนตอนพักกลางวันเรื่องการสอบวิชาคณิตศาสตร์ ซึ่งตนุได้คะแนนมากที่สุดจึงขอร้องให้ตนุช่วยอธิบายวิชาคณิตศาสตร์ ให้ “ตนุเธอเก่งมากเลยนะที่สอบวิชาคณิตศาสตร์ได้คะแนนสูงสุด เราอยากสอบได้คะแนนมาก ๆ บ้าง เธอช่วยอธิบายให้เราบ้างนะ”

บทของดนุ

สมมติฉันชื่อดนุ ฉันเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแห่งนี้ กำลังพูดคุยกับตรีสุคนธ์ในห้องเรียนตอนพักกลางวันเรื่องการสอบวิชาคณิตศาสตร์ ซึ่งตนุได้คะแนนมากที่สุดและได้รับคำขอร้องจากตรีสุคนธ์จึงตอบไปว่า “ขอบใจมากนะตรีสุคนธ์ เรายินดีและเต็มใจที่จะอธิบายให้เธอ”

บทของสายชล

สมมติฉันชื่อสายชล ฉันเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแห่งนี้ กำลังเดินมาพอดีที่ได้ยินตนุกับตรีสุคนธ์คุยกันจึงพูดขึ้นว่า “ไม่เห็นจะเก่งเลยแค่สอบย่อยเองแน่จริงสอบปลายภาคให้ได้คะแนนสูงสุดอีกสิ”

ครั้งที่ 7

หัวข้อเรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศด้านการให้ความช่วยเหลือเพื่อนต่างเพศ
: การให้ความช่วยเหลือโดยการให้เพื่อนต่างเพศยืมอุปกรณ์การเรียน
สมุดจดงานหรือเงิน

ชื่อกิจกรรม ไม่เป็นไร

จุดมุ่งหมาย

เพื่อให้สมาชิกสามารถปฏิบัติและเห็นความสำคัญของการให้ความช่วยเหลือ
เพื่อนต่างเพศ โดยการให้เพื่อนต่างเพศยืมอุปกรณ์การเรียน สมุดจดงานหรือ
เงิน

เวลา 50 นาที

สื่อที่ใช้

1. เอกสารบทบาทสมมติเรื่อง “ไม่เป็นไร”

วิธีดำเนินการ

ผู้วิจัยดำเนินกิจกรรมโดยการใช้บทบาทสมมติ ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นการมีส่วนร่วม

1.1 ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์และบทบาทของสมาชิกเกี่ยวกับการให้เพื่อน
ต่างเพศยืมอุปกรณ์การเรียน สมุดจดงานหรือเงินที่ผู้วิจัยสร้างสถานการณ์สมมติขึ้นเพื่อให้
สมาชิกแสดง

1.2 ผู้วิจัยสนทนากับสมาชิก ชักถามหรือเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องที่จะ
ฝึกให้สมาชิกฟัง เพื่อนำเข้าสู่เรื่องที่จะฝึกและให้เข้าใจตรงกัน

1.3 การเลือกตัวผู้แสดง ผู้วิจัยให้สมาชิกอาสาสมัครเป็นผู้แสดง 3 คน เป็น
หญิง 1 คน ชาย 2 คน

1.4 การจัดฉากแสดง ผู้วิจัยแจกเอกสารสมมติให้สมาชิกอ่าน เพื่อจัดฉากให้
เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง

1.5 ขั้นเตรียมผู้สังเกตการณ์ ผู้วิจัยให้สมาชิกที่ไม่ได้แสดงบทบาทสมมติ
เป็นผู้สังเกตการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการแสดง

1.6 การเตรียมความพร้อมก่อนการแสดง ก่อนการแสดงผู้วิจัยให้ผู้แสดงลอง
แสดงบทบาทต่าง ๆ เพื่อขจัดความตื่นเต้น ประหม่าและวิตกกังวล

1.7 การแสดง ผู้วิจัยให้ผู้แสดงแสดงตามบทบาทที่ตัวเองได้รับ

2. ขั้นวิเคราะห์

2.1 เมื่อผู้แสดง แสดงจบแล้ว ผู้วิจัยให้ผู้แสดงและผู้สังเกตการณ์

อภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับบทบาทการแสดงของผู้แสดงแต่ละคนว่าเป็นอย่างไร โดยไม่มุ่งเน้นว่าใครแสดงได้ดีหรือไม่ดี ดังนี้

1.8.1 การกระทำของอรวี แสดงถึงอะไร

1.8.2 การกระทำของมารุต แสดงถึงอะไร

2.1.3 การกระทำของมารุต มีความเหมาะสมหรือไม่ เพราะเหตุใด

2.1.4 การกระทำของนำพล แสดงถึงอะไร

2.1.5 การกระทำของนำพลมีความเหมาะสมหรือไม่ เพราะเหตุใด

2.1.6 การแสดงบทบาทสมมติเรื่องนี้เกี่ยวข้องกับอะไร

2.2 ผู้วิจัยพยายามกระตุ้นให้สมาชิกทุกคนได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อคิดที่ได้จากการแสดงบทบาทสมมติเรื่อง “ไม่เป็นไร” โดยการสนทนาซักถาม

2.3 หลังจากขั้นวิเคราะห์และการอภิปรายผลการแสดงแล้ว หากการแสดงครั้งแรกยังไม่เป็นที่พอใจ ผู้วิจัยอาจจะให้มีการแสดงซ้ำหรือเพิ่มเติมก็เพื่อดูผลอีกครั้งหนึ่ง หากการแสดงใหม่นี้ไม่จำเป็นก็สามารถข้ามไปตอนที่ 5 ได้เลย

3. ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสรุป

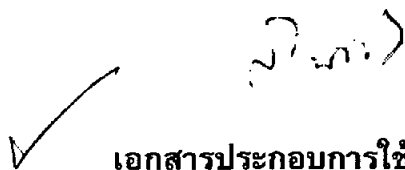
ผู้วิจัยให้สมาชิกสรุปข้อคิดและประโยชน์ที่ได้รับจากการแสดงบทบาทสมมติและผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมในการนำไปใช้ในชีวิตจริง

4. ขั้นประเมินผล

4.1 สังเกตจากความสนใจของนักเรียนขณะเข้าร่วมกิจกรรม

4.2 สังเกตจากการอภิปราย การแสดงความคิดเห็นและการสรุปของ

นักเรียน

เอกสารประกอบการใช้บทบาทสมมติ เรื่อง ไม่เป็นไร

ในห้องเรียนตอนกลางวัน อรวีกำลังนั่งที่โต๊ะเรียนไม่ลงไปรับประทานอาหาร มารุตจึงถามว่า “อรวีไม่ลงไปทานข้าวเหรอ” อรวีจึงตอบว่า “เรามีเงินไม่พอที่จะซื้อข้าวนะ” มารุตจึงบอกว่า “เราให้ยืม แต่พรุ่งนี้เธอต้องรีบมาคืนเรานะ อย่าลืมเด็ดขาด” อรวีจึงตอบว่า “ไม่เป็นไร ขอบใจนะ” อรวีนั่งเหม่อเล้า ๆ ต่อไป จนกระทั่งนำพลมาถามว่า “เป็นอะไรไปหรือเปล่า ทำไมไม่ลงไปทานข้าว” อรวีจึงตอบว่า “เรามีเงินไม่พอที่จะซื้อข้าวนะ” นำพลจึงตอบว่า “เอาอย่างนี้ก็แล้วกันวันนี้เราจะไม่ทานขนม เอาเงินค่าขนมให้เธอซื้อข้าวทาน แล้วเราไปขอทุนอาหารกลางวันในห้องแนะแนวกัน ตกหลังไหม” อรวีสีหน้าดีขึ้นแล้วบอกว่า “เราไม่รบกวนเธอหรอก เราจะไปขอทุนตอนนี้เลยดีกว่า”

บทของอรวี

สมมติฉันชื่ออรวี ฉันเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแห่งนี้ กำลังไม่สบายใจเรื่องที่เงินไม่พอที่จะทานข้าวกลางวันและมารุตเดินมาถามจึงตอบไปว่า “เรามีเงินไม่พอที่จะซื้อข้าวนะ” แต่ได้คำตอบจากมารุตแล้วทำให้อรวีไม่ดีขึ้น และนำพลมาถามจึงตอบเหมือนกับตอบมารุตและนำพลก็แสดงการให้ความช่วยเหลือจึงตอบนำพลว่า “เราไม่รบกวนเธอหรอก เราจะไปขอทุนตอนนี้เลยดีกว่า”

บทของมารุต

สมมติว่าฉันชื่อมารุต ฉันเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแห่งนี้ เห็นอรวีนั่งอยู่จึงเข้าไปถามว่า “อรวีไม่ลงไปทานข้าวเหรอ” เมื่อได้รับคำตอบแล้วจึงตอบไปว่า “เราให้ยืมแต่พรุ่งนี้เข้าเธอต้องรีบมาคืนเรานะ อย่าลืมเด็ดขาด”

บทของนำพล

สมมติว่าฉันชื่อนำพล ฉันเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแห่งนี้ เห็นอรวีนั่งอยู่จึงเข้าไปถามว่า “เป็นอะไรหรือเปล่า ทำไมไม่ลงไปทานข้าว” เมื่อได้รับคำตอบจากอรวีแล้วจึงตอบว่า “เอาอย่างนี้ก็แล้วกัน วันนี้เราจะไม่ทานขนม เอาเงินค่าขนมให้เธอซื้อข้าวทาน แล้วเราไปขอทุนอาหารกลางวันในห้องแนะแนวกัน ตกหลังไหม”

ครั้งที่ 8

หัวข้อเรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศด้านการให้ความช่วยเหลือเพื่อนต่างเพศ
: การปลอบใจเพื่อนต่างเพศเมื่อเพื่อนต่างเพศไม่สบายใจ

ชื่อกิจกรรม คู่มือ

จุดมุ่งหมาย

เพื่อให้สมาชิกสามารถปฏิบัติและเห็นความสำคัญของการปลอบใจเพื่อนต่างเพศเมื่อเพื่อนต่างเพศไม่สบายใจ

เวลา 50 นาที

สื่อที่ใช้

1. เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลองเรื่อง “คู่มือ”
2. อุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการแสดง เช่น โต๊ะ เก้าอี้

วิธีดำเนินการ

ผู้จัดดำเนินกิจกรรมโดยการใช้สถานการณ์จำลอง ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นการมีส่วนร่วม

1.1 ผู้จัดนำเข้าสู่บทเรียนโดยบอกวัตถุประสงค์และนำเข้าสู่เรื่องการให้ความช่วยเหลือเพื่อนต่างเพศ แสดงความเข้าใจเพื่อนต่างเพศ ด้วยการปลอบใจเพื่อนต่างเพศเมื่อเพื่อนต่างเพศไม่สบายใจ

1.2 ผู้จัดเล่าสถานการณ์จำลองเรื่อง “คู่มือ”

1.3 ผู้จัดให้สมาชิกจำนวนหนึ่งอาสาสมัครเป็นผู้แสดง ส่วนที่เหลือเป็นผู้

สังเกตการณ์

1.4 ผู้จัดแจกเอกสารสถานการณ์จำลองเรื่อง “คู่มือ” ให้ผู้แสดงเพื่อทำการศึกษาและซักซ้อมก่อนการแสดง

1.5 ผู้จัดและสมาชิกที่เป็นผู้สังเกตการณ์ช่วยกันจัดฉากให้เหมือนสถานการณ์จริง

1.6 สมาชิกแสดงบทบาทตามที่ได้รับมอบหมาย

2. ขั้นวิเคราะห์

2.1 ภายหลังจากที่สมาชิกแสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลองแล้วให้สมาชิกแบ่งเป็นกลุ่มย่อย 2 กลุ่มแล้วให้สมาชิกช่วยกันทบทวนและวิเคราะห์ประสบการณ์ที่ได้รับจากสถานการณ์จำลองเรื่อง “คู่มือ” ตามหัวข้อดังต่อไปนี้

2.1.1 การกระทำของชนพรและสุพัฒน์ แสดงถึงอะไร

2.1.2 ถ้าสมาชิกเป็นธนพรหรือสุพัฒน์ สมาชิกจะกระทำเช่นนั้นหรือไม่ เพราะเหตุใด

2.1.3 ถ้าเพื่อนของสมาชิกประสบปัญหาเช่นเดียวกับนววรรณ สมาชิกจะทำอย่างไร

2.2 ผู้วิจัยให้สมาชิกแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาเสนอแนวการวิเคราะห์สถานการณ์จำลองเรื่อง “คู่ปลอม”

3. ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ

3.1 ผู้วิจัยให้สมาชิกแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอโดยการสรุปข้อคิดที่ได้จากสถานการณ์จำลองเรื่อง “คู่ปลอม”

3.3 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม โดยเชื่อมโยงความคิดและผลการสรุปของสมาชิก โดยเน้นให้สมาชิกเห็นความสำคัญของการแสดงความเห็นอกเห็นใจเพื่อนต่างเพศ ด้วยการปลอบใจเมื่อเพื่อนต่างเพศไม่สบายใจ

4. ขั้นประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจของสมาชิกขณะปฏิบัติกิจกรรม

2. สังเกตจากการมีส่วนร่วมในการอภิปรายการแสดงความคิดเห็นและการสรุปของสมาชิก

3. เปิดโอกาสให้สมาชิกเสนอแนะในการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อเป็นประโยชน์ในครั้งต่อไป

เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง เรื่อง “คู่ปลอม”

นวลวรรณเป็นนักเรียนที่มาจากต่างจังหวัด และไม่มีญาติในกรุงเทพฯเลย ดังนั้นบิดามารดาของนวลวรรณจึงให้นวลวรรณพักที่หอพักของโรงเรียน ครั้งนี้เป็นครั้งแรกที่นวลวรรณต้องจากบ้านจากครอบครัวมาอยู่ตามลำพัง นวลวรรณเป็นคนพูดน้อยจึงมีเพื่อนสนิทเพียง 2 คน คือธนพรและสุพัฒน์ ซึ่งเป็นนักเรียนที่พักในหอพักเช่นกันแต่อยู่คนละห้อง

เย็นวันหนึ่งหลังจากรับประทานอาหารที่โรงอาหารแล้ว นวลวรรณแอบมานั่งอยู่คนเดียวที่ม้านั่งหน้าหอพัก ธนพรและสุพัฒน์เดินกลับมาจากรับประทานอาหารเห็นนวลวรรณนั่งเหม่อ ซึมเศร้า จึงเข้าไปถาม นวลวรรณเล่าว่าคิดถึงบ้านและกลัวใจเรื่องเรียนด้วย เพื่อนในห้องส่วนมากเก่งๆทั้งนั้น ทำให้รู้สึกตัวเองด้อยกว่าคนอื่น เวลาเรียนมักจะคิดไม่ทันเพื่อนและไม่สนิทกับใครเลยในห้องเรียน ธนพรและสุพัฒน์ช่วยกันปลอบใจนวลวรรณว่า อย่าคิดมากและแนะนำนวลวรรณให้พูดคุยกับเพื่อนๆในห้องเดียวกันให้มากขึ้น พยายามปรับตัวให้เข้ากับเพื่อน หากไม่เข้าใจในเนื้อหาวิชาที่เรียนควรถามอาจารย์ผู้สอน ธนพรและสุพัฒน์ยังบอกนวลวรรณว่าถ้านวลวรรณมีเรื่องไม่สบายใจ ยินดีจะรับฟัง เป็นเพื่อนคู่คิดหรือจะปรับทุกข์ได้ตลอดเวลาและยินดีจะช่วยเหลือ นวลวรรณชอบใจในความมีน้ำใจของธนพรและสุพัฒน์ที่ปลอบใจตนเมื่อตนไม่สบายใจ

สถานการณ์จำลองเรื่อง “คู่ปลอบ”

- บรรยาย** : นวลวรรณเป็นนักเรียนที่มาจากต่างจังหวัดและไม่มีญาติอยู่ในกรุงเทพฯเลย บิดามารดาของนวลวรรณจึงให้นวลวรรณพักที่หอพักในโรงเรียนครั้งนี้เป็นครั้งแรกที่นวลวรรณต้องจากบ้านจากครอบครัวมาอยู่ตามลำพัง นวลวรรณเป็นคนพูดน้อย จึงมีเพื่อนสนิทเพียง 2 คน ที่อยู่หอพักเดียวกันคือธนพรและสุพัฒน์ เย็นวันหนึ่งหลังจากนวลวรรณรับประทานอาหารเช้าที่โรงอาหารแล้ว นวลวรรณแอบมานั่งอยู่คนเดียวที่ม้านั่งหน้าหอพัก ธนพรและสุพัฒน์เดินกลับมาจากรับประทานอาหารเช้าเห็นเข้าจึงเดินเข้าไปถาม
- ธนพร** : นวลวรรณมีเรื่องไม่สบายใจหรือ ฉันเห็นเธอนั่งเหม่อลอย มีเรื่องอะไรไม่สบายใจ เล่าให้พวกเราฟังซิเชื่อว่าพวกเราอาจจะช่วยเธอได้นะ
- สุพัฒน์** : ไซ้ เราเป็นเพื่อนกันมีเรื่องไม่สบายใจอะไร ก็มาปรึกษาพวกเรากันได้ จะได้หาทางแก้ไขไถ่ละ
- นวลวรรณ** : ฉันคิดถึงบ้านและกลัวใจเรื่องเรียนด้วย เพื่อนๆในห้องเขาเก่งๆกันทั้งนั้น ฉันรู้สึกว่าคุณฉันด้อยกว่าคนอื่น เวลาเรียนมักจะคิดไม่ทันเพื่อนเลย ฉันไม่กล้าถามใครเพราะไม่มีเพื่อนสนิทเลย
- ธนพร** : อย่าคิดมาก เธอบอกว่าเธอไม่มีเพื่อนสนิทในห้องเลย แล้วเธอคุยกับใครบ้างหรือเปล่า
- นวลวรรณ** : เธอก็รู้ว่าฉันไม่ค่อยพูดกับใคร ฉันมีเธอเป็นเพื่อนสนิทเพียง 2 คนเท่านั้น
- สุพัฒน์** : ถ้าเธอไม่พูดกับเขาก่อน เขาคงไม่กล้าคุยกับเธอนะสิ ฉันคิดว่าเธอควรจะปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนให้มากขึ้น พูดคุยกับเขาให้มากขึ้นเธอก็จะมีเพื่อนมากขึ้นเองเมื่อเธอมีเพื่อนมากขึ้น เธอก็จะไม่เหงาและเวลาเรียนจะได้มีการปรึกษากันช่วยกัน
- นวลวรรณ** : จริงอย่างที่เธอพูด ฉันต้องพยายามปรับตัว ฉันต้องเรียนที่นี้อีก 2 ปี ฉันต้องทำให้ได้
- ธนพร** : มันต้องอย่างนี้สิเพื่อน
- สุพัฒน์** : เราจะเป็นกำลังใจให้เธอนะ
- นวลวรรณ** : ขอบใจมากนะที่ให้กำลังใจและให้คำแนะนำที่ดีแก่ฉัน ขอบใจจริงๆ

ครั้งที่ 9

หัวข้อเรื่อง	การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศด้านการเข้าร่วมกิจกรรมกับเพื่อนต่างเพศ : การรับฟังและยอมรับความคิดเห็นของเพื่อนต่างเพศ
ชื่อกิจกรรม	วันขึ้นปีใหม่
จุดมุ่งหมาย	เพื่อให้สมาชิกสามารถทำงานร่วมกับเพื่อนต่างเพศด้วยการรับฟังและยอมรับความคิดเห็นของเพื่อนต่างเพศ
เวลา	50 นาที
สื่อที่ใช้	1. เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลองเรื่อง “วันขึ้นปีใหม่” 2. อุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการแสดง เช่น โต๊ะ เก้าอี้
วิธีดำเนินการ	ผู้วิจัยดำเนินกิจกรรมโดยการใช้สถานการณ์จำลอง ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้ 1. ขั้นการมีส่วนร่วม 1.1 ผู้วิจัยนำเข้าสู่บทเรียนโดยบอกวัตถุประสงค์และนำเข้าสู่เรื่องการเข้าร่วมกลุ่มทำงานกับเพื่อนต่างเพศ ด้านการรับฟังและยอมรับความคิดเห็นของเพื่อนต่างเพศ 1.2 ผู้วิจัยเล่าสถานการณ์จำลองเรื่อง “วันขึ้นปีใหม่” 1.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนจำนวนหนึ่งอาสาสมัครเป็นผู้แสดง ส่วนที่เหลือเป็นผู้สังเกตการณ์ 1.4 ผู้วิจัยแจกเอกสารสถานการณ์จำลองเรื่อง “วันขึ้นปีใหม่” ให้ผู้แสดง เพื่อทำการศึกษาและซักซ้อมก่อนการแสดง 1.5 ผู้วิจัยและสมาชิกที่เป็นผู้สังเกตการณ์ช่วยกันจัดฉากให้เหมือนสถานการณ์จริงและให้ผู้แสดง แสดงตามลำดับเหตุการณ์ 1.6 สมาชิกแสดงบทบาทตามที่ได้รับมอบหมาย 2. ขั้นวิเคราะห์ 2.1 ภายหลังจากสมาชิกแสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลองแล้ว ให้สมาชิกแบ่งเป็นกลุ่มย่อย 2 กลุ่ม ให้สมาชิกแต่ละกลุ่มช่วยกันทบทวนและวิเคราะห์ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้รับจากสถานการณ์จำลองเรื่อง “วันขึ้นปีใหม่” ตามหัวข้อต่อไปนี้ 2.1.1 การกระทำของพงษ์เทพและณัฐพลแสดงถึงอะไร 2.1.2 ถ้าสมาชิกเป็นพงษ์เทพหรือณัฐพลนักเรียนจะกระทำ

เท่านั้นหรือไม่ เพราะเหตุใด

2.1.3 ถ้าสมาชิกประสบเหตุการณ์เหมือนลินดา นักเรียนจะรู้สึกอย่างไร

2.1.4 การยอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนต่างเพศ ในสถานการณ์จำลองเรื่องนี้มีผลดีและผลเสียอย่างไร

2.2 ผู้วิจัยให้สมาชิกแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาเสนอแนวการวิเคราะห์สถานการณ์จำลองเรื่อง “วันขึ้นปีใหม่”

3. ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ

3.1 ผู้วิจัยให้สมาชิกแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาสรุปข้อคิดที่ได้จากสถานการณ์จำลองเรื่อง “วันขึ้นปีใหม่” ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

3.2 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมโดยเชื่อมโยงความคิดและผลการสรุปของสมาชิก โดยเน้นให้สมาชิกเห็นความสำคัญของการยอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนต่างเพศ

4. ขั้นประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจของสมาชิกขณะปฏิบัติกิจกรรม

2. สังเกตจากการมีส่วนร่วมในการอภิปรายโดยบอกถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม การแสดงความคิดเห็นและการสรุปของสมาชิก

3. เปิดโอกาสให้สมาชิกเสนอแนะถึงข้อดีข้อบกพร่องในการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อเป็นประโยชน์ในครั้งต่อไป

เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง
เรื่อง “วันขึ้นปีใหม่”

- บรรยาย** : นักเรียนชุมนุมภาษาอังกฤษได้รับมอบหมายจากครูที่ปรึกษาชุมนุม ให้จัดการแสดงขึ้นมา 1 ชุด เพื่อร่วมแสดงในวันคริสต์มาส วดีเป็นประธานชุมนุมเธอเชิญเพื่อน ๆ ซึ่งเป็นกรรมการมาประชุม
- ฉากที่ 1** : ห้องเรียน
- วดี** : สวัสดีค่ะทุกคน อาจารย์มอบหมายให้พวกเราจัดการแสดงขึ้นมา 1 ชุด ฉันขอความคิดเห็นจากทุกคนว่าจะแสดงอะไรดี (ทุกคนแย้งกันพูดไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น)
- ลินดา** : ฉันเสนอการประกวดแต่งแฟนซีชุดละครในนิยายของวอลท์.....
- พงษ์เทพ** : ไม่เอาๆ ไม่สนุกเลย ไม่เข้าสมัย เซยสุดๆ
- ณัฐพงษ์** : เล่นลิเกภาษาอังกฤษสิ พวกเราจะได้แสดงความสามารถอย่างเต็มที่
- ลินดา** : ฟังฉันก่อนสิ ฉันยังพูดไม่จบเลย พูดแข่งขึ้นมาแล้ว ฉันว่าประกวดแฟนซีดีแล้วสนุกเร้าใจดีออก
- พงษ์เทพ** : ฉันบอกแล้วไงว่าไม่ได้เรื่อง
- เพื่อน ๆ** : จริงสิ เล่นลิเกภาษาอังกฤษดีกว่า
- ลินดา** : (เดินออกจากห้องไปด้วยความเสียใจ)
- วดี** : เอาละ ฉันขอให้ทุกคนเงียบก่อนนะ พวกเธอแย้งกันพูด ไม่ฟังความคิดเห็นของคนอื่นเลย ลินดาเขาน้อยใจ เดินออกไปแล้ว พวกเธอรู้สึกกันบ้างหรือเปล่า รอเดี๋ยวนะฉันจะไปตามลินดากลับมาก่อน (วดีลุกออกไปตามลินดาเข้ามาใหม่) ที่นี้ฉันขอให้ทุกคนเสนอการแสดงคนละ 1 อย่าง ฉันขอให้ทุกคนฟัง ยอมรับและเคารพความคิดเห็นของเพื่อน ๆ ด้วย ไม่ใช่ใจแคบจะเอาแต่ความคิดเห็นของตนเองเป็นใหญ่และเมื่อเราฟังความคิดเห็นของทุกคนแล้วค่อยมาพิจารณาร่วมกันเพื่อเลือกการแสดง 1 อย่างเท่านั้น วิธีนี้ดีมั๊ยจ๊ะ
- ทุกคน** : ดีจ๊ะ
- วดี** : เริ่มที่ลินดาก่อนนะ แล้วเวียนไปจนครบทุกคน
- ลินดา** : ประกวดแฟนซีชุดตัวละครในเทพนิยายของวอลท์ดิสนีย์
- ณัฐพงษ์** : เล่นลิเกภาษาอังกฤษ ทุกคนได้แสดงความสามารถ
- ขวัญใจ** : เต้นประกอบเพลงจังหวะเร้าใจ เลือกเพลงที่กำลังอยู่ในความนิยม
- พงษ์เทพ** : ฉันเห็นด้วยกับขวัญใจ
- วดี** : ตอนนี้ทุกคนได้เสนอความคิดเห็นแล้วนะ ต่อไปเราต้องเลือกเพียง 1 อย่าง

เท่านั้นเริ่มด้วยประกวดแฟนซี มีใครเลือกบ้าง ต่อไปลิเกภาษาอังกฤษ สุด
ท้ายเต้นประกอบเพลง เอาละ สรุปแล้วพวกเราเลือกการเต้นประกอบเพลง
ขอให้ทุกคนกลับไปคิดว่า จะเลือกเพลงอะไร มีท่าเต้นอย่างไรบ้าง คราว
หน้าเชิญประชุมอีกครั้ง ขอบใจทุกคนมากนะ ขอปิดประชุม

ครั้งที่ 10

หัวข้อเรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศด้านสร้างความสัมพันธ์ การให้ความช่วยเหลือและการทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนต่างเพศ ชื่อกิจกรรม

ชื่อกิจกรรม ร่วมแรงร่วมใจ

จุดมุ่งหมาย

เพื่อให้สมาชิกสร้างความสัมพันธ์ การให้ความช่วยเหลือและการทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนต่างเพศ ชื่อกิจกรรม

เวลา 50 นาที

สื่อที่ใช้

1. ลูกปัดหลากสี
2. หลอดกาแฟหลากสี (ตัดเป็นท่อนๆ ขนาด 4 เซนติเมตร)
3. เชือกฟาง
4. กรรไกร
5. นกหวีด

วิธีดำเนินการ

ผู้วิจัยดำเนินกิจกรรมโดยใช้ เกม ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นการมีส่วนร่วม

1.1 ผู้วิจัยสนทนาทบทวนความหมายและวิธีการของการทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกับเพื่อนต่างเพศด้านการทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย แล้วแบ่งสมาชิกออกเป็น 2 กลุ่มๆละ 6 คน

1.2 เมื่อสมาชิกจับกลุ่มเป็น 2 กลุ่มๆละ 6 คนแล้ว (แต่ละชายหญิง) ผู้วิจัยขออาสาสมัครเป็นผู้สังเกตการณ์กลุ่มละ 1 คน

1.3 ผู้วิจัยอธิบายกติกาและขั้นตอนการทำกิจกรรมดังนี้

1.3.1 สมาชิกทั้งสองกลุ่มจะได้รับลูกปัดหลากสี หลอดกาแฟหลากสี เชือกฟางและกรรไกรกลุ่มละ 1 ชุด

1.3.2 ผู้วิจัยให้สมาชิกแต่ละกลุ่มใช้เชือกฟางร้อยลูกปัดและหลอดกาแฟ สลับสีตามที่ผู้วิจัยกำหนดให้ยาวที่สุดภายใน 15 นาที

1.3.3 ในระหว่างทำกิจกรรม สมาชิกสามารถขอหรือแลกเปลี่ยนลูกปัด และหลอดกาแฟกับสมาชิกกลุ่มอื่นได้

1.3.4 หลังจากการอธิบายและเปิดโอกาสให้สมาชิกได้ซักถามจนเข้าใจ

แล้ว ผู้วิจัยให้สัญญาณเป่านกหวีดให้สมาชิกเริ่มลงมือปฏิบัติกิจกรรมและเมื่อหมดเวลาให้สมาชิกหยุดทำกิจกรรม

2. ขั้นวิเคราะห์

2.1 ให้สมาชิกร่วมกันแสดงความรู้สึกและความคิดเห็นในการร่วมกิจกรรม

2.2 ให้อาสาสมัครที่เป็นผู้สังเกตการณ์ ออกมารายงานการร่วมกิจกรรมของสมาชิกในแต่ละกลุ่มว่า มีพฤติกรรมในการช่วยกันทำงานอย่างไร

2.3 ผู้วิจัยใช้คำถามกระตุ้นให้สมาชิกร่วมกันวิเคราะห์ประสบการณ์จากการเข้าร่วมกิจกรรม พร้อมทั้งวิเคราะห์ความรู้สึกและพฤติกรรมของสมาชิกแต่ละคน

3. ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ

3.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปผลที่ได้จากการปฏิบัติกิจกรรม “ร่วมแรงร่วมใจ” เกี่ยวกับการช่วยกันทำงานตามที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถแล้วสรุปเป็นแนวทางเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

3.2 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม โดยเชื่อมโยงความคิดและผลการสรุปของสมาชิก โดยเน้นให้สมาชิกเห็นความสำคัญของการทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายร่วมกับเพื่อนต่างเพศ

4. ขั้นประเมินผล

4.1 ผู้วิจัยให้สมาชิกอภิปรายและบอกถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม

4.2 ผู้วิจัยให้สมาชิกช่วยกันเสนอแนะและติชมร่วมกัน

ครั้งที่ 11

หัวข้อเรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศด้านการร่วมกิจกรรมกับเพื่อนต่างเพศ :
การทำงานกลุ่มร่วมกับเพื่อนต่างเพศด้วยความสบายใจและเห็นความ
สำคัญบทบาทของสมาชิก

ชื่อกิจกรรม เพื่อห้องของเรา

จุดมุ่งหมาย

เพื่อให้สมาชิกสามารถร่วมกิจกรรมกับเพื่อนต่างเพศโดยการทำงานกลุ่มร่วมกับ
กับเพื่อนต่างเพศด้วยความสบายใจ และเห็นความสำคัญบทบาทของสมาชิก

เวลา 50 นาที

สื่อที่ใช้

1. เอกสารบทบาทสมมติเรื่อง “เพื่อห้องของเรา”
2. อุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการแสดง เช่น โต๊ะ เก้าอี้ ไม้กวาด ที่ตักผง ไม้ถู
พื้น เป็นต้น

วิธีดำเนินการ

ผู้วิจัยดำเนินกิจกรรมโดยใช้การแสดงบทบาทสมมติ ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นการมีส่วนร่วม

1.1 ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์และบทบาทของสมาชิกเกี่ยวกับการทำงาน
กลุ่มร่วมกับเพื่อนต่างเพศด้วยความสบายใจ และเห็นความสำคัญของบทบาทสมาชิก ที่ผู้วิจัย
สร้างสถานการณ์สมมติขึ้นเพื่อให้สมาชิกแสดง

1.2 ผู้วิจัยสนทนากับสมาชิก โดยการซักถามหรือเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับ
กับเรื่องที่จะฝึกให้สมาชิกฟัง เพื่อนำเข้าสู่เรื่องที่ฝึกและให้เข้าใจตรงกัน

1.3 การเลือกตัวผู้แสดง ผู้วิจัยให้สมาชิกอาสาสมัครเป็นผู้แสดง 5 คน เป็น
หญิง 3 คน ชาย 2 คน

1.4 การจัดฉากแสดง ผู้วิจัยแจกเอกสารสมมติให้สมาชิกอ่าน เพื่อจัดฉาก
ให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง

1.5 ขั้นเตรียมผู้สังเกตการณ์ ผู้วิจัยให้สมาชิกที่ไม่ได้แสดงบทบาทสมมติ
เป็นผู้สังเกตการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการแสดง

1.6 การเตรียมความพร้อมก่อนการแสดง ก่อนการแสดงผู้วิจัยให้ผู้แสดง
ลองแสดงบทบาทต่าง ๆ เพื่อขจัดความตื่นเต้น ประหม่าและวิตกกังวล

1.7 การแสดง ผู้วิจัยให้ผู้แสดงตามบทบาทที่ตัวเองได้รับ

2. ชั้นวิเคราะห์

2.1 เมื่อผู้แสดง แสดงจบแล้วผู้วิจัยให้ผู้แสดงและผู้สังเกตการณ์ อภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับบทบาทการแสดงของผู้แสดงแต่ละคนว่าเป็นอย่างไร โดยไม่มุ่งเน้นว่าใครแสดงได้ดีหรือไม่ดี ดังนี้

2.1.1 การกระทำของจิรวรรณแสดงถึงอะไร

2.1.2 การกระทำของปนัดดาแสดงถึงอะไร

2.1.3 การกระทำของปิยะมีความเหมาะสมหรือไม่ เพราะเหตุใด

2.1.4 การแสดงของเกริกศักดิ์ แสดงถึงอะไร

2.1.5 การแสดงของเกริกศักดิ์ มีความเหมาะสมหรือไม่ เพราะเหตุใด

2.1.6 การแสดงบทบาทสมมติเรื่องนี้เกี่ยวข้องกับอะไร

2.2 ผู้วิจัยพยายามกระตุ้นให้สมาชิกทุกคนได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อคิดที่ได้จากการแสดงบทบาทสมมติเรื่อง “เพื่อห้องของเรา” โดยการสนทนาซักถาม

2.3 หลังชั้นวิเคราะห์และอภิปรายผลการแสดงแล้ว หากการแสดงครั้งแรกยังไม่เป็นที่พอใจ ผู้วิจัยอาจจะให้มีการแสดงซ้ำหรือเพิ่มเติมอีกก็ได้เพื่อดูผลอีกครั้งหนึ่ง หากการแสดงใหม่นี้ไม่จำเป็นก็สามารถข้ามไปขั้นตอนที่ 5 ได้เลย

3. ชั้นสรุปและประยุกต์หลักการ

ผู้วิจัยให้สมาชิกสรุปข้อคิดและประโยชน์ที่ได้รับจากการแสดงบทบาทสมมติและผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมโดยเชื่อมโยงความคิดและผลสรุปของสมาชิกโดยเน้นการนำไปใช้ในชีวิตจริง

4. ชั้นประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจของสมาชิกขณะปฏิบัติกิจกรรม
2. สังเกตจากการมีส่วนร่วมในการอภิปรายโดยบอกถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม การแสดงความคิดเห็นและการสรุปของสมาชิก
3. เปิดโอกาสให้สมาชิกเสนอแนะถึงข้อดีข้อบกพร่องในการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อเป็นประโยชน์ในครั้งต่อไป

เอกสารประกอบการใช้บทบาทสมมติ เรื่อง “ห้องของเรา”

ตอนเช้าในชั่วโมงโฮมรูม อาจารย์รัชนีได้มาพบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 แล้วบอกว่า สัปดาห์หน้าจะมีคณะกรรมการประเมินโรงเรียนมาตรวจเยี่ยมโรงเรียน จึงขอความร่วมมือจากนักเรียนทุกคนให้ช่วยกันจัดห้องให้สะอาดเรียบร้อย และจัดป้ายนิเทศด้วย อาจารย์รัชนีมอบหมายให้จิรวรรณเป็นแกนนำเพื่อน ๆ จัดห้องเรียน แล้วอาจารย์ก็เดินจากไป จิรวรรณคือหัวหน้าชั้น จึงได้ประชุมกับเพื่อน ๆ ให้ช่วยกัน ปั่นดาเห็นด้วยกับจิรวรรณแล้วบอกให้เพื่อน ๆ เริ่มทำเย็นนี้เลย โดยเสนอให้พวกผู้ชายจัดโต๊ะ เก้าอี้ พวกผู้หญิงกวาดถู และนักเรียนบางส่วนช่วยกันจัดป้ายนิเทศ ปิยะ ทรงพลและเอกรัฐ บอกว่าพวกตนไม่ว่างเพราะนัดกันว่าจะไปเล่นฟุตบอล ปั่นดาพูดเตือนสติเพื่อนทั้งสามคนจึงยอมช่วย และในตอนเย็นหลังเลิกเรียนทุกคนได้ช่วยกันทำงาน บางคนกวาด บางคนถู บางคนจัดโต๊ะ บางคนยกเก้าอี้ บางคนช่วยกันจัดป้ายนิเทศ บางคนปิดหน้าต่าง

ขณะที่ทุกคนกำลังช่วยกันทำงานอยู่นั้น เกริกศักดิ์ ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2 เดินมาที่หน้าประตูแล้วพูดชวนนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 ไปแข่งฟุตบอล ปิยะตอบตกลงแต่ต้องคอยให้ทำความสะอาดห้องและจัดป้ายนิเทศให้เสร็จก่อน เกริกศักดิ์จึงบอกว่าปล่อยให้คนอื่นทำก็ได้ นักเรียนที่ช่วยงานมีหลายคนตอบเกริกศักดิ์ว่า ไม่ได้เพราะไม่อยากเป็นคนเห็นแก่ตัวไม่ให้ความร่วมมือกับเพื่อน จะต้องช่วยงานห้องให้เสร็จก่อน จึงจะไปเล่นฟุตบอล

บทบาทของอาจารย์รัชนี

สมมติให้ฉันเป็นอาจารย์รัชนี อาจารย์ที่ปรึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 ฉันบอกกับนักเรียนว่า สัปดาห์หน้าจะมีคณะกรรมการประเมินโรงเรียนมาเยี่ยมโรงเรียน จึงขอให้นักเรียนทุกคนช่วยทำความสะอาดห้องเรียนและจัดป้ายนิเทศโดยหัวหน้าชั้นเป็นผู้นำเพื่อน ๆ

บทบาทของจิรวรรณ

สมมติให้ฉันชื่อจิรวรรณ ฉันเป็นหัวหน้าชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 อาจารย์รัชนีสั่งฉันให้เป็นผู้นำเพื่อน ๆ ช่วยกันจัดห้องให้สะอาดเรียบร้อย ฉันรับปากอาจารย์รัชนีและบอกให้เพื่อน ๆ ช่วยกันเพื่อห้องของเรา

บทบาทของปนัดดา

สมมติให้ฉันชื่อปนัดดา ฉันเห็นด้วยกับจิรวรรณจึงเสนอให้ทำงานเย็นนี้เลย และบอกว่าให้ผู้ชายจัดโต๊ะ แก้อี พวกผู้หญิงกวาดถูและฉันช่วยพูดให้ปิยะช่วยทำงาน

บทบาทของปิยะ

สมมติให้ฉันชื่อปิยะ ตอนแรกฉันไม่เห็นด้วยในการทำงาน แต่เมื่อปนัดดาพูดเตือนสติฉัน ฉันจึงยอมให้ความร่วมมือ และเมื่อเกริกศักดิ์มาชวนฉันไปเล่นฟุตบอล ฉันตกลงแต่ต้องช่วยกันทำห้องให้เสร็จเสียก่อนเพราะฉันไม่ใช่คนขาดความร่วมมือ จึงต้องช่วยทำงานตามที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จเสียก่อน

บทบาทของเกริกศักดิ์

สมมติให้ฉันชื่อเกริกศักดิ์ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2 ขณะที่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 กำลังทำงาน ฉันมาชวนนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 ไปแข่งฟุตบอลกับนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2 ในตอนเย็น ฉันเสนอแนะปิยะให้ปล่อยเพื่อน ๆ ทำงานกัน ปิยะแยกตัวไปแข่งฟุตบอล

ครั้งที่ 12

หัวข้อเรื่อง ปัจฉิมนิเทศ : สรุปการเรียนรู้ที่ได้จากการเข้าร่วมโปรแกรมพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม ประโยชน์และข้อเสนอแนะ

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถปฏิบัติและเห็นความสำคัญของการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศได้
2. เพื่อให้นักเรียนบอกประโยชน์และข้อคิดที่ได้จากการเข้าร่วมโปรแกรมพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ
3. เพื่อให้นักเรียนรู้วิธีและสามารถปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศได้อย่างเหมาะสม

เวลา 50 นาที

วิธีดำเนินการ

1. ผู้วิจัยและนักเรียนนั่งเป็นวงกลมหันหน้าเข้าหากัน
2. ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงความสำคัญและคุณค่าของการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศได้อย่างเหมาะสม
3. ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงประโยชน์และข้อคิดที่ได้จากการเข้าร่วมโปรแกรมพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติในชีวิตจริงได้ ตลอดจนข้อเสนอนแนะต่างๆ
4. ผู้วิจัยให้นักเรียนตอบแบบสอบถามการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ เพื่อนำคะแนนที่ได้เป็นคะแนนหลังการทดลอง (Posttest)
5. ผู้วิจัยกล่าวเพิ่มเติมแล้วกล่าวปิดโปรแกรมพัฒนาการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจและความร่วมมือในขณะปฏิบัติงาน
2. สังเกตการอภิปรายและการแสดงความคิดเห็นของนักเรียน

โปรแกรมการให้ข้อเสนอแนะ เรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ

โปรแกรมการให้ข้อเสนอแนะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสุวิทย์เสรีอนุสรณ์
กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยให้ข้อเสนอแนะทั้งหมด 12 ครั้ง ซึ่งประกอบด้วยหัวข้อดังต่อไปนี้

ครั้งที่ 1	ปฐมนิเทศ
ครั้งที่ 2	การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศด้านการสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ
: การยิ้มอย่างเป็นมิตรกับเพื่อนต่างเพศ
ครั้งที่ 3	การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศด้านการสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ
: การพูดให้กำลังใจเพื่อนต่างเพศ
ครั้งที่ 4	การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศด้านการสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ
: การกล่าวคำชมเชยเพื่อนต่างเพศ
ครั้งที่ 5	การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศด้านการสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ
: การพูดด้วยถ้อยคำที่สุภาพ น้ำเสียงไพเราะ ไม่พูดหรือแสดงกิริยา
ก้าวร้าวกับเพื่อนต่างเพศ
ครั้งที่ 6	การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศด้านการให้ความช่วยเหลือเพื่อนต่างเพศ
: โดยการอธิบายเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ที่เพื่อนต่างเพศไม่เข้าใจ
ครั้งที่ 7	การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศด้านการให้ความช่วยเหลือเพื่อนต่างเพศ
: โดยการให้เพื่อนต่างเพศยืมอุปกรณ์การเรียน สมุดจดงานหรือเงิน
ครั้งที่ 8	การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศด้านการให้ความช่วยเหลือเพื่อนต่างเพศ
: การปลอบใจเพื่อนต่างเพศเมื่อเพื่อนต่างเพศไม่สบายใจ
ครั้งที่ 9	การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศด้านการร่วมกิจกรรมกับเพื่อนต่างเพศ
: การรับฟังและยอมรับความคิดเห็นของเพื่อนต่างเพศ
ครั้งที่ 10	การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศด้านการร่วมกิจกรรมกับเพื่อนต่างเพศ
: การทำงานกลุ่มร่วมกับเพื่อนต่างเพศด้วยความสบายใจและประสบความสำเร็จด้วยดี รวมทั้งเห็นประโยชน์บทบาทของสมาชิก
ครั้งที่ 11	การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศด้านการร่วมกิจกรรมกับเพื่อนต่างเพศ
: การทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายร่วมกับเพื่อนต่างเพศ
ครั้งที่ 12	ปัจฉิมนิเทศ : สรุปการเรียนรู้ที่ได้รับจากข้อเสนอแนะ

**ตารางโปรแกรมการให้ข้อสนเทศ
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสุวิทย์เสรีอนุสรณ์**

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
1	ปฐมนิเทศ	1. เพื่อให้นักเรียนทราบความหมายของการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ 2. เพื่อให้นักเรียนทราบจุดมุ่งหมายของการให้ข้อสนเทศ	1.ชี้แจงจุดมุ่งหมายในการเข้ากลุ่มบอกวัน เวลาและสถานที่ในการให้ข้อสนเทศ 2.แจกเอกสารเรื่อง "ความหมายของการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ" 3.นักเรียนศึกษาความรู้จากเอกสารที่แจก 4.นักเรียนซักถามข้อสงสัย 5.นักเรียนสรุปเรื่องที่ศึกษาจากเอกสาร
2	การยิ้มอย่างเป็นมิตรกับเพื่อนต่างเพศ	เพื่อให้นักเรียนสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศและสามารถยิ้มกับเพื่อนต่างเพศด้วยท่าทางที่เป็นมิตร	1. แจกเอกสารให้นักเรียนอ่าน 2. ให้นักเรียนซักถามข้อสงสัย 3. ให้นักเรียนสรุปเรื่องที่ศึกษาจากเอกสาร
3	การพูดให้กำลังใจเพื่อนต่างเพศ	เพื่อให้นักเรียนสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ โดยการพูดให้กำลังใจเพื่อนต่างเพศ	1. แจกเอกสารให้นักเรียนอ่าน 2. ให้นักเรียนซักถาม 3. ให้นักเรียนสรุปเรื่องที่ศึกษาจากเอกสาร
4	การกล่าวคำชมเชยเพื่อนต่างเพศ	เพื่อให้นักเรียนสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศและสามารถกล่าวคำชมเชยเพื่อนต่างเพศได้	1. แจกเอกสารให้นักเรียนอ่าน 2. ให้นักเรียนซักถาม ให้นักเรียนสรุปเรื่องที่ศึกษาจากเอกสาร
5	การพูดด้วยถ้อยคำที่สุภาพน้ำเสียงไพเราะ ไม่พูดหรือแสดงกิริยาก้าวร้าวกับเพื่อนต่างเพศ	เพื่อให้นักเรียนสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศโดยการทักทายเพื่อนต่างเพศด้วยถ้อยคำที่สุภาพ	1. แจกเอกสารให้นักเรียนอ่าน 2. ให้นักเรียนซักถาม 3. ให้นักเรียนสรุปเรื่องที่ศึกษาจากเอกสาร
6	โดยการอธิบายเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ที่เพื่อนต่างเพศไม่เข้าใจ	เพื่อให้ให้นักเรียนให้ความช่วยเหลือเพื่อนต่างเพศโดยการอธิบายเนื้อหาวิชาต่างๆที่เพื่อนต่างเพศไม่เข้าใจ	1. แจกเอกสารให้นักเรียนอ่าน 2. ให้นักเรียนซักถาม 3. ให้นักเรียนสรุปเรื่องที่ศึกษา

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
7	โดยการให้เพื่อนต่างเพศยืมอุปกรณ์การเรียน สมุดจดงานหรือเงิน	ใจ เพื่อให้นักเรียนให้ความช่วยเหลือเพื่อนต่างเพศโดยการให้ยืมอุปกรณ์การเรียนสมุดจดงานหรือเงิน	จากเอกสาร 1. แจกเอกสารให้นักเรียนอ่าน 2. ให้นักเรียนซักถาม 3. ให้นักเรียนสรุปเรื่องที่ศึกษาจากเอกสาร
8	การปลอบใจเพื่อนต่างเพศเมื่อเพื่อนต่างเพศไม่สบายใจ	เพื่อให้นักเรียนสามารถปฏิบัติและเห็นความสำคัญของการปลอบใจเพื่อนต่างเพศเมื่อเพื่อนต่างเพศไม่สบายใจ	1. แจกเอกสารให้นักเรียนอ่าน 2. ให้นักเรียนซักถาม 3. ให้นักเรียนสรุปเรื่องที่ศึกษาจากเอกสาร
9	การรับฟังและยอมรับความคิดเห็นของเพื่อนต่างเพศ	เพื่อให้นักเรียนสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศด้านการร่วมกิจกรรมกับเพื่อนต่างเพศ โดยการรับฟังและยอมรับความคิดเห็นของเพื่อนต่างเพศ	1. แจกเอกสารให้นักเรียนอ่าน 2. ให้นักเรียนซักถาม 3. ให้นักเรียนสรุปเรื่องที่ศึกษาจากเอกสาร
10	การทำงานกลุ่มร่วมกับเพื่อนต่างเพศด้วยความสบายใจและประสบผลสำเร็จด้วยดี รวมทั้งเห็นประโยชน์บทบาทของสมาชิก	เพื่อให้นักเรียนร่วมกิจกรรมกับเพื่อนต่างเพศในด้านการทำงานกลุ่มร่วมกับเพื่อนต่างเพศด้วยความสบายใจและประสบผลสำเร็จด้วยดี รวมทั้งเห็นประโยชน์บทบาทของสมาชิก	1. แจกเอกสารให้นักเรียนอ่าน 2. ให้นักเรียนซักถาม 3. ให้นักเรียนสรุปเรื่องที่ศึกษาจากเอกสาร
11	การทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายร่วมกับเพื่อนต่างเพศ	เพื่อให้นักเรียนร่วมกิจกรรมกับเพื่อนต่างเพศโดยการทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายร่วมกับเพื่อนต่างเพศ	1. แจกเอกสารให้นักเรียนอ่าน 2. ให้นักเรียนซักถาม 3. ให้นักเรียนสรุปเรื่องที่ศึกษาจากเอกสาร
12	ปัจฉิมนิเทศ	เพื่อให้นักเรียนได้สำรวจตนเองหลักจากที่ได้รับความรู้จากเอกสารว่าเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างไรบ้าง	1. แจกเอกสารให้นักเรียนอ่าน 2. ให้นักเรียนซักถาม 3. ให้นักเรียนสรุปเรื่องที่ศึกษาจากเอกสาร

**รายละเอียดของการให้ข้อสังเกต
เรื่องการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ
ครั้งที่ 1**

หัวข้อเรื่อง	การปฐมนิเทศ
จุดมุ่งหมาย	1. เพื่อให้นักเรียนทราบความหมายของการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ 2. เพื่อให้นักเรียนทราบจุดมุ่งหมายของการใช้ข้อสังเกต
เวลาที่ใช้	50 นาที
สถานที่	ห้อง ม. 1/2
สื่อที่ใช้	เอกสารเรื่อง “ความหมายของการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ”
วิธีการดำเนินการ	1. ชี้แจงจุดมุ่งหมายในการเข้ากลุ่ม บอกวัน เวลาและสถานที่ในการให้ข้อสังเกต 2. แจกเอกสารเรื่อง “ความหมายของการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ” 3. นักเรียนศึกษาความรู้จากเอกสารที่แจก 4. นักเรียนซักถามข้อสงสัย 5. นักเรียนสรุปเรื่องที่ศึกษาจากเอกสาร

เอกสาร เรื่อง ความหมายและวิธีการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างประเทศ

การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างประเทศหมายถึง วิธีการที่นักเรียนแสดงพฤติกรรมกับเพื่อนต่างประเทศ ดังรายละเอียดดังนี้

1. การสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างประเทศหมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกโดยการไหวจาและแสดงกิริยาท่าทาง ได้แก่ การยิ้มอย่างเป็นมิตร การทักทายด้วยถ้อยคำที่สุภาพ กล่าวคำยกย่องชมเชยเมื่อเพื่อนประสบความสำเร็จ พุดด้วยน้ำเสียงที่ไพเราะ ไม่พุดหรือแสดงท่าทางก้าวร้าวและไม่กระดากอายจนเป็นอุปสรรคต่อการพุด

2. การให้ความช่วยเหลือเพื่อนต่างประเทศ หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกโดยการช่วยเหลือเพื่อนต่างประเทศในสิ่งที่ถูกต้องและกระทำตามความสามารถที่มีอยู่ ได้แก่ การช่วยอธิบายเนื้อหาวิชาที่เพื่อนต่างประเทศไม่เข้าใจ การให้เพื่อนต่างประเทศยืมอุปกรณ์การเรียน สมุดจดงานหรือเงิน การแสดงความเข้าใจ ปรารถนาเมื่อเพื่อนต่างประเทศไม่สบายใจ รับฟังปัญหาจากเพื่อนต่างประเทศ

3. การร่วมกิจกรรมกับเพื่อนต่างประเทศหมายถึง การที่นักเรียนสามารถร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เช่น เล่นกีฬา กิจกรรมชุมนุม ทำงานกลุ่มในห้องเรียนร่วมกับเพื่อนต่างประเทศด้วยความสบายใจ และประสบผลสำเร็จด้วยดี รวมทั้งเห็นประโยชน์บทบาทของสมาชิก การเข้าร่วมกลุ่มและการทำงานกับเพื่อนต่างประเทศ

การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างประเทศมีความสำคัญต่อวัยรุ่นเป็นอย่างมาก วัยรุ่นคนใดที่สามารถปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างประเทศได้อย่างเหมาะสม ก็จะไม่เกิดความอับอายหรือคับข้องใจสามารถทำงานร่วมกับเพื่อนต่างประเทศได้ มีความภูมิใจในตนเอง สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข แต่ถ้าวัยรุ่นคนใดปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างประเทศไม่เหมาะสม อาจนำไปสู่การกระทำที่ก่อให้เกิดปัญหาได้ ปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเองได้แก่ เกิดความคับข้องใจ ไม่ยอมรับตนเอง เข้ากับกลุ่มเพื่อนต่างประเทศไม่ได้ ไม่สามารถดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข หรืออาจทำให้วัยรุ่นประพฤติดโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์และเป็นปัญหาสังคมในที่สุด

ครั้งที่ 2

หัวข้อเรื่อง	การยิ้มอย่างเป็นมิตรกับเพื่อนต่างเพศ
จุดมุ่งหมาย	เพื่อให้นักเรียนสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศและสามารถยิ้มกับเพื่อนต่างเพศด้วยท่าทางที่เป็นมิตร
เวลาที่ใช้	50 นาที
สถานที่	ห้อง ม. 1/2
สื่อที่ใช้	เอกสารเรื่อง “การยิ้มอย่างเป็นมิตรกับเพื่อนต่างเพศ”
วิธีการดำเนินการ	

1. แจกเอกสารให้นักเรียนอ่าน
2. ให้นักเรียนซักถาม
3. ให้นักเรียนสรุปเรื่องที่ศึกษาจากเอกสาร

เอกสาร เรื่อง “รอยยิ้มของหงษ์”

วัยรุ่นเป็นวัยที่ต้องปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม เช่น โรงเรียนใหม่ เพื่อนใหม่ ทั้งเพศเดียวกันและเพื่อนต่างเพศ ปัญหาการปรับตัวของวัยรุ่นมักจะเกิดขึ้นกับวัยรุ่นทั้งชายและหญิง เช่น เมื่อต้องการพบหรือติดต่อพูดคุยกับเพื่อนต่างเพศมักจะประหม่า รู้สึกลำบากใจในการพูดคุยหรือทำงานร่วมกับเพื่อนต่างเพศ บางคนค่อนข้างขี้อาย เช่น เมื่อเพื่อนต่างเพศยิ้มให้ก็ไม่สามารถแสดงท่าทางที่เหมาะสมได้ บางครั้งคิดว่าเพศตรงข้ามยิ้มให้สนใจหรือหยอกล้อเล่น จึงทำให้เกิดความอึดอัดใจในการติดต่อกันและกัน แต่ถ้าวัยรุ่นชายหรือหญิงสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมเพื่อนต่างเพศได้อย่างดีตลอดทั้งไม่เกิดความคับข้องใจ ก็จะเป็นผลดีต่อความคิดเกี่ยวกับตนเองและต่อกลุ่มสังคม เพื่อน แต่วัยรุ่นบางคนจะขาดความภาคภูมิใจในตนเองหากเขาเข้าใจว่าตนไม่มีเสน่ห์เป็นที่สนใจของเพศตรงข้าม ด้วยเหตุนี้การมีความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศในช่วงวัยรุ่นจึงมีบทบาทสำคัญต่อความคิดและทัศนคติของเขาในวัยผู้ใหญ่

ดังนั้นการแสดงท่าทางโดยการยิ้มกับเพื่อนต่างเพศควรแสดงด้วยท่าทางที่เป็นมิตร เปิดเผย จริงใจ ไม่เสแสร้ง อีกฝ่ายหนึ่งควรแสดงการตอบรับด้วยรอยยิ้มที่จริงใจ เปิดเผยเช่นกันโดยไม่แสดงอาการบึ้งตึงและเมินเฉยกับเพื่อนต่างเพศ

ครั้งที่ 3

หัวข้อเรื่อง	การพูดให้กำลังใจเพื่อนต่างเพศ
จุดมุ่งหมาย	เพื่อให้นักเรียนสามารถสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศโดยการพูดให้กำลังใจ
เวลาที่ใช้	50 นาที
สถานที่	ห้อง ม. 1/2
สื่อที่ใช้	เอกสารเรื่อง "การพูดให้กำลังใจเพื่อนต่างเพศ"
วิธีการดำเนินการ	1. แจกเอกสารให้นักเรียนอ่าน 2. ให้นักเรียนซักถาม 3. ให้นักเรียนสรุปเรื่องที่ศึกษาจากเอกสาร

เอกสาร เรื่อง การพูดให้กำลังใจเพื่อนต่างเพศ

การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศด้านการสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศของวัยรุ่นให้เหมาะสมนั้น เป็นเรื่องที่ค่อนข้างลำบาก เพราะวัยรุ่นเป็นวัยที่กำลังเจริญเติบโต มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านต่าง ๆ เช่น การเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา เป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อ มีความคิดเพื่อฝัน อยากรู้อยากเห็นของตัวเอง ชอบมีตำแหน่งทางสังคม ชอบแสดงออกเป็นส่วนมาก ชอบอิสระ ปลีกตัวออกจากพ่อแม่และพี่น้อง จึงเป็นวัยที่มีปัญหามากชนิด โดยเฉพาะปัญหาในการแสดงออกที่เหมาะสม สังคมยอมรับในด้านการพูดให้กำลังใจเพื่อนต่างเพศ เช่น เมื่อเพื่อนต่างเพศประสบปัญหาหรือพบอุปสรรคสิ่งที่วัยรุ่นควรปฏิบัติ คือ ไม่ควรแสดงอาการเมินเฉยหรือซ้ำเติมดูถูกเพื่อน แต่ควรพูดให้กำลังใจ เพราะการพูดคุยเป็นสิ่งที่สำคัญที่จะช่วยให้เพื่อนรู้สึกเบาใจขึ้นได้ ถึงแม้ว่าปัญหานั้นจะยังแก้ไขไม่ได้ก็ตาม ซึ่งเทคนิคในการให้กำลังใจเพื่อนต่างเพศโดยการพูดอย่างเช่น เพื่อนเศร้าเพราะสูญเสียบางสิ่งบางอย่างไปก็บอกกับเพื่อนว่า “เขายังมีสิ่งอื่นที่เหลืออยู่อีก” เพื่อนกลุ้มใจหรือกังวลถึงเรื่องใดเรื่องหนึ่งก็ชี้ให้เพื่อนเห็นว่าสิ่งนั้นเป็นจริงดังว่าหรือไม่ อย่างไร และถ้าไม่เป็นจริงจะกลุ้มใจไปทำไม แต่ถ้าหากเป็นจริงควรมาหาทางตั้งรับหรือหาทางแก้ไขกันดีกว่า ที่สำคัญต้องแสดงให้เขาเห็นว่าเขาไม่ได้อยู่อย่างโดดเดี่ยวมีเพื่อนคอยเคียงข้างเสมอไม่ว่าจะสุขหรือทุกข์

ครั้งที่ 4

หัวข้อเรื่อง	การกล่าวชมเชย
จุดมุ่งหมาย	เพื่อให้นักเรียนสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศและสามารถกล่าวคำชมเชยเพื่อนต่างเพศได้
เวลาที่ใช้	50 นาที
สถานที่	ห้อง ม. 1/2
สื่อที่ใช้	เอกสารเรื่อง “การกล่าวคำชมเชยเพื่อนต่างเพศ”
วิธีการดำเนินการ	1. แจกเอกสารให้นักเรียนอ่าน 2. ให้นักเรียนซักถาม 3. ให้นักเรียนสรุปเรื่องที่ศึกษาจากเอกสาร

เอกสาร เรื่อง การกล่าวคำชมเชยเพื่อนต่างเพศ

ในช่วงวัยรุ่นนักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความต้องการที่จะเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ต้องการการยอมรับจากกลุ่มเพื่อนทั้งเพศเดียวกันและเพื่อนต่างเพศ ต้องการเรียนรู้ที่จะติดต่อกับสัมพันธ์กับเพื่อนในกลุ่ม ในการคบเพื่อนต่างเพศของวัยรุ่นทั้งหญิงและชายนั้น ต่างสนใจซึ่งกันและกัน ต้องการให้ตนเองเป็นที่สนใจและประทับใจ เป็นที่ยกย่องนิยมชมชอบและได้รับการยอมรับจากเพื่อนต่างเพศ แต่ก็รู้สึกกระดากอายหรือกังวลใจอยู่เสมอ ๑ เมื่ออยู่ต่อหน้าเพื่อนต่างเพศในการปฏิบัติตนให้เหมาะสม ไม่ว่าจะเป็นการพูดจา ทำทาง กิริยา โดยเฉพาะในด้านการกล่าวคำชมเชยเพื่อนต่างเพศเมื่อเพื่อนต่างเพศประสบความสำเร็จหรือกระทำความดีไม่ว่าจะต่อหน้าหรือลับหลัง เพื่อเป็นกำลังใจในการปฏิบัติตนในสิ่งที่ดีต่อไป ซึ่งในการกล่าวคำชมเชยเพื่อนต่างเพศนั้น ควรกล่าวด้วยความจริงใจไม่เสแสร้ง ถูกกาลเทศะ ทั้งวาจา แววตา ทำทางและรอยยิ้มที่เหมาะสม ซึ่งเราก็จะได้สิ่งเหล่านี้กลับมาเช่นกัน

ครั้งที่ 5

หัวข้อเรื่อง	การพูดด้วยถ้อยคำที่สุภาพ น้ำเสียงไพเราะ ไม่พูดหรือแสดงกิริยา ก้าวร้าวเพื่อนต่างเพศ
จุดมุ่งหมาย	เพื่อให้นักเรียนสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศโดยการทักทาย เพื่อนต่างเพศด้วยถ้อยคำที่สุภาพ
เวลาที่ใช้	50 นาที
สถานที่	ห้อง ม. 1/2
สื่อที่ใช้	เอกสารเรื่อง “การทักทายเพื่อนต่างเพศด้วยถ้อยคำที่สุภาพ น้ำเสียง ไพเราะ ไม่พูดหรือแสดงกิริยาก้าวร้าวกับเพื่อนต่างเพศ”
วิธีการดำเนินการ	1. แจกเอกสารให้นักเรียนอ่าน 2. ให้นักเรียนซักถาม 3. ให้นักเรียนสรุปเรื่องที่ศึกษาจากเอกสาร

เอกสาร

เรื่อง

การพูดด้วยถ้อยคำที่สุภาพ น้ำเสียงไพเราะ
ไม่พูดหรือแสดงกิริยาก้าวร้าวกับเพื่อนต่างเพศ

การคบเพื่อนต่างเพศนั้นจำเป็นจะต้องปฏิบัติตนให้เหมาะสมในทุก ๆ กรณี การคบหาสมาคมของวัยรุ่นชายหญิงนั้น ในบางครั้งอาจมีการพลั้งเผลอในเรื่องการปฏิบัติตน กล่าวคือ ปฏิบัติตนไม่เหมาะสม ซึ่งการปฏิบัติตนไม่เหมาะสมในการคบเพื่อนต่างเพศนั้นจะมีผลกระทบในทางที่ไม่ดี อาจเป็นสาเหตุที่จะทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ได้มากมาย สำหรับการพูดคุยและแสดงกิริยากับเพื่อนต่างเพศนั้น ควรปฏิบัติต่อกันดังนี้

เด็กผู้หญิง	เด็กผู้ชาย
1. เป็นคู่สนทนาที่ดี รู้จักใช้เหตุผลในการสนทนา เป็นผู้พูดและผู้ฟังที่ดี ไม่เอาแต่ใจตนเอง ในการสนทนากับเด็กผู้ชาย ควรจะเริ่มต้นด้วยสิ่งที่คุณสนใจ ภูมิใจ ใฝ่ถามถึงเรื่องที่เขาทำสำเร็จหลีกเลี่ยงเรื่องอันเป็นปมด้อยของเขา ไม่จุกจิกนินทา เป็นผู้มีกิริยามารยาทดี 2. อุดหนุนอดกลั้น ผู้หญิงโดยมากจะเจ้าอารมณ์ โดยเฉพาะก่อนประจำเดือน จึงควรระวังและควบคุมอารมณ์ของตน ควรใช้เหตุผลในการตัดสินใจ 3. วางตัวต่อกันเยี่ยงสุภาพบุรุษและสตรี ให้เกียรติซึ่งกันและกัน	1. เป็นคู่สนทนาที่ดี ธรรมชาติหญิงชอบพูดเรื่องส่วนตัวทั้งของตนเองและของผู้อื่น ต้องพยายามอดทนฟังบ้าง ใช้เหตุผลในการสนทนา ลดการคุยโอ้อวดเรื่องความสำเร็จของตนเองลงบ้าง ไม่ใช่ถ้อยคำที่หยาบคาย ไม่พูดสองแง่สองง่ามขำลือลือ อุกุศลต่าง ๆ เป็นคนมีอารมณ์ขันและใจเย็น 2. ผู้ชายส่วนมากเป็นคนก้าวร้าวขาดความอดทน ชอบเป็นผู้นำ จึงควรระมัดระวังการแสดงออกให้สุภาพเรียบร้อยขึ้น รู้จักผ่อนปรนให้เหมาะสม 3. ให้เกียรติยกย่อง ไม่ดูถูกเหยียดหยามซึ่งกันและกัน

การทักทายหรือพูดคุยกับเพื่อนต่างเพศด้วยถ้อยคำที่สุภาพ น้ำเสียงไพเราะ ไม่แสดงกิริยาก้าวร้าวกับเพื่อนต่างเพศ ถือว่าเป็นสิ่งที่ควรปฏิบัติให้เหมาะสม เหมือนดังคำพูดที่ว่า

“สำเนียงส่อภาษา กิริยาส่อสกุล” ถ้ากล่าววาจาที่ไม่สุภาพก็จะได้รับคำตำหนิติเตียนและดูถูกจากเพื่อนต่างเพศ แต่ถ้านักเรียนสามารถปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศได้ตามที่กล่าวมา จะเป็น การเพิ่มความน่าสนใจให้กับตนเองเกิดความภาคภูมิใจ มีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนต่างเพศ ส่งเสริมให้มีพัฒนาการทางด้านอารมณ์และสังคมดีขึ้น

ครั้งที่ 6

หัวข้อเรื่อง	การอธิบายเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ที่เพื่อนต่างเพศไม่เข้าใจ
จุดมุ่งหมาย	เพื่อให้นักเรียนให้ความช่วยเหลือเพื่อนต่างเพศโดยการอธิบายเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ที่เพื่อนต่างเพศไม่เข้าใจ
เวลาที่ใช้	50 นาที
สถานที่	ห้อง ม. 1/2
สื่อที่ใช้	เอกสารเรื่อง “การอธิบายเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ที่เพื่อนต่างเพศไม่เข้าใจ”
วิธีการดำเนินการ	1. แจกเอกสารให้นักเรียนอ่าน 2. ให้นักเรียนซักถาม 3. ให้นักเรียนสรุปเรื่องที่ศึกษาจากเอกสาร

เอกสาร
เรื่อง
การอธิบายเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ที่เพื่อนต่างเพศไม่เข้าใจ

ในการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศนอกจากทางด้านการสร้างความสัมพันธ์ในด้านต่าง ๆ แล้ว การแสดงความมีน้ำใจต่อกัน ไม่ดูดาบเมื่อเพื่อนต่างเพศประสบปัญหาในการเรียน ไม่เข้าใจ เนื้อหาวิชาที่ครูสอน มักไม่ค่อยที่จะให้ความช่วยเหลือกัน ที่เป็นเช่นนี้สาเหตุหลักคือ ไม่แน่ใจว่าจะถูกปฏิเสธหรือไม่ ซึ่งจะทำให้รู้สึกอับอายมากกว่าการถูกปฏิเสธจากเพศเดียวกัน หรือจากคนต่างวัย และเหตุผลอีกอย่างหนึ่งคือ เกรงว่าจะถูกแปลเจตนาผิด ๆ ไป โดยเฉพาะวัยรุ่น ซึ่งเป็นวัยที่เริ่มสนใจเพศตรงข้ามแต่ความคิดความอ่านยังไม่กว้างไกล เช่น มักจะสนใจแต่เพียงรูปร่างหน้าตาภายนอกเท่านั้น เพื่อเป็นการแสดงความมีน้ำใจกับเพื่อนต่างเพศเมื่อเพื่อนต่างเพศไม่เข้าใจในเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ทั้งที่อยู่ในห้องเรียนและนอกห้องเรียน บางคนอาจจะกล้าถามหรือบางคนอาจจะไม่กล้า ถ้าเราเห็นก็ควรที่จะแสดงความมีน้ำใจโดยการช่วยอธิบายเนื้อหาเหล่านั้น ถ้าเกิดความเขินอายก็รวมกันเป็นกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน เพราะสังคมทุกวันนี้ต้องการบุคคลที่มีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกัน จะช่วยให้สังคมดำรงอยู่ได้อย่างมีความสุข

ครั้งที่ 7

หัวข้อเรื่อง	การให้เพื่อนต่างเพศยืมอุปกรณ์การเรียน สมุดจดงานหรือเงิน
จุดมุ่งหมาย	เพื่อให้นักเรียนให้ความช่วยเหลือเพื่อนต่างเพศโดยการให้ยืมอุปกรณ์การเรียนสมุดจดงานหรือเงิน
เวลาที่ใช้	50 นาที
สถานที่	ห้อง ม. 1/2
สื่อที่ใช้	เอกสารเรื่อง "การให้เพื่อนต่างเพศยืมอุปกรณ์การเรียน สมุดจดงานหรือเงิน"

วิธีการดำเนินการ

1. แจกเอกสารให้นักเรียนอ่าน
2. ให้นักเรียนซักถาม
3. ให้นักเรียนสรุปเรื่องที่ศึกษาจากเอกสาร

เอกสาร

เรื่อง

การให้เพื่อนต่างเพศยืมอุปกรณ์การเรียน สมุดจดงานหรือเงิน

ในสังคมไทย ความเชื่อ ค่านิยม ทศนคติ ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม เป็นปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมของคนในสังคม โดยเฉพาะเรื่องเพศ หากจะมองย้อนไปในสมัยโบราณ จะเห็นว่ามี การห้ามคบเพื่อนต่างเพศ แต่เมื่ออารยธรรมตะวันตกเริ่มเข้ามาในประเทศไทย มีผลทำให้ความเชื่อ ค่านิยมและทัศนคติเริ่มเปลี่ยนแปลง สังคมไทยจึงยอมรับให้มีการคบเพื่อนต่างเพศได้มากขึ้น แต่ทั้งนี้จะต้องอยู่ภายในขอบเขตของขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมและศาสนา การคบเพื่อนต่างเพศเป็นสิ่งที่สังคมได้กำหนดแนวทางปฏิบัติไว้ เพื่อให้สังคมมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย ค่านิยมส่วนมากมักจะเปลี่ยนแปลงตามสภาพสังคมที่เปลี่ยนไป หากยังคงยึดมั่นค่านิยมสังคมเดิมจะเกิดความล้าหลัง ดังเช่น การสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศโดยการให้ความช่วยเหลือเพื่อนต่างเพศถือว่าเป็นสิ่งที่จำเป็น เมื่อนักเรียนเข้ามาอยู่ในสถานศึกษาจะต้องแสดงความมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกันและกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลกันในขอบเขตเท่าที่ทำได้ เช่น การให้เพื่อนยืมอุปกรณ์การเรียน สมุดจดงานหรือเงิน ซึ่งมีวิธีการดังนี้

1. ช่วยเหลือเพื่อนได้เป็นสิ่งที่ดีแต่การช่วยเหลือต้องไม่ทำให้ตัวเองเดือดร้อน
2. ต้องหัดไม่เกรงใจเพื่อนบ้าง รู้จักปฏิเสธเมื่อถึงคราวที่เราได้ช่วยเหลือเต็มที่แล้ว
3. พึงระลึกว่า หลักสำคัญของการช่วยเหลือเพื่อนคือ ต้องช่วยทำให้เขาสามารถช่วยเหลือตนเองได้
4. หากเพื่อนมีนิสัยชอบพึ่งพิง ไม่ยอมทำอะไรด้วยตนเองก็ต้องกระตุ้น ชม และให้กำลังใจเพื่อนทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตัวเองให้ได้ ถ้าเพื่อนนี้วิธีการแก้ไขไม่ออกจริง ๆ เราก็บอกวิธีแก่เพื่อนไปเลย และให้เขาไปทำด้วยตัวเอง
5. ข้อสำคัญ เราต้องตั้งกติกากับเพื่อนไว้ก่อนว่า.....เราจะช่วยเหลือเขาได้แค่ไหน

ครั้งที่ 8

หัวข้อเรื่อง	การปลอมใจเพื่อนต่างเพศเมื่อเพื่อนต่างเพศไม่สบายใจ
จุดมุ่งหมาย	เพื่อให้นักเรียนสามารถปฏิบัติและเห็นความสำคัญของการปลอมใจ เพื่อนต่างเพศเมื่อเพื่อนต่างเพศไม่สบายใจ
เวลาที่ใช้	50 นาที
สถานที่	ห้อง ม. 1/2
สื่อที่ใช้	เอกสารเรื่อง “การปลอมใจเพื่อนต่างเพศเมื่อเพื่อนต่างเพศไม่สบายใจ”
วิธีการดำเนินการ	1. แจกเอกสารให้นักเรียนอ่าน 2. ให้นักเรียนซักถาม 3. ให้นักเรียนสรุปเรื่องที่ศึกษาจากเอกสาร

เอกสาร เรื่อง การปลอบใจเพื่อนต่างเพศเมื่อเพื่อนต่างเพศไม่สบายใจ

เพื่อน.....เป็นผู้ที่ทำให้ชีวิตของเรามีสีสัน มีความสนุกสนาน เป็นคู่คิด เป็นที่ปรึกษา ได้แทบจะทุกเรื่องยามมีสุขก็จะร่วมสุขด้วยกัน แต่ครั้งเมื่อยามที่เพื่อนมีทุกข์ มีความเดือดร้อนใจจะมีใครที่มาร่วมเห็นใจ ร่วมคิดหาทางแก้ไขบ้าง

เรา.....ในฐานะที่เป็นเพื่อนด้วยเช่นกัน จะช่วยเหลือเพื่อนต่างเพศได้อย่างไร ถึงจำทำให้สถานการณ์ที่เป็นปัญหาของเพื่อนคลี่คลายลงได้

ถ้าเพื่อนต่างเพศกลัวใจหรือไม่สบายใจ ควรปฏิบัติดังนี้

- 1.1 เวลาเพื่อนต่างเพศเล่าอะไรให้ฟัง ต้องตั้งใจฟัง สีนหน้า ท่าทาง คำพูด แสดงความเต็มใจที่จะรับฟัง
- 1.2 ฟังเรื่องของเพื่อนต่างเพศแล้วอย่าเอาไปเล่าให้คนอื่นฟัง อย่าเอามาล้อเลียนคือ รักษาความลับของเพื่อนต่างเพศ
- 1.3 กระตือรือร้นเมื่อเพื่อนต่างเพศร้องขอความช่วยเหลือและช่วยเพื่อนให้สำเร็จ
- 1.4 รักษาผลประโยชน์ให้เพื่อนต่างเพศ
- 1.5 แลกเปลี่ยนทุกข์สุขซึ่งกันและกัน

ความไม่สบายใจบางครั้งเกิดจากการที่เรามีความลังเลใจ ไม่กล้าตัดสินใจ ดังนั้นการยอมรับความจริง ยอมรับการถูกว่าหรือถูกตำหนิบ้างจะช่วยให้ความกลัวใจนั้นเบาบางลงได้

ถ้าเพื่อนต่างเพศเจอปัญหาหนัก ๆ เราต้องเป็นฝ่ายชี้แจงให้เพื่อนต่างเพศเห็นประเด็นปัญหาคืออะไร ทางแก้มีอะไรบ้าง ส่วนการตัดสินใจว่าจะทำอะไรต่อนั้นเพื่อนต่างเพศจะต้องเป็นคนตัดสินใจเอง

ครั้งที่ 9

หัวข้อเรื่อง	การรับฟังและยอมรับความคิดเห็นของเพื่อนต่างเพศ
จุดมุ่งหมาย	เพื่อให้นักเรียนสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศด้านการร่วมกิจกรรมกับเพื่อนต่างเพศ โดยการรับฟังและยอมรับความคิดเห็นของเพื่อนต่างเพศ
เวลาที่ใช้	50 นาที
สถานที่	ห้อง ม. 1/2
สื่อที่ใช้	เอกสารเรื่อง "การรับฟังและยอมรับความคิดเห็นของเพื่อนต่างเพศ"
วิธีการดำเนินการ	1. แจกเอกสารให้นักเรียนอ่าน 2. ให้นักเรียนซักถาม 3. ให้นักเรียนสรุปเรื่องที่ศึกษาจากเอกสาร

เอกสาร

เรื่อง

การรับฟังและยอมรับความคิดเห็นของเพื่อนต่างเพศ

พัฒนาการทางสังคมของวัยรุ่นมักจะยึดเอาตนเองเป็นศูนย์กลางหรือถือเอาตนเองเป็นจุดเด่น จะเปรียบเทียบกับอะไรก็เอาตนเองเป็นที่ตั้ง จะพูดคุยก็แต่เฉพาะเรื่องของตนเอง โดยไม่เข้าใจว่าสิ่งที่ตัวเองพูดออกไปคนอื่นจะเข้าใจหรือไม่ โดยเฉพาะกับเพื่อนต่างเพศ คือ วัยรุ่นชายก็คิดว่าเพศหญิงเป็นเพศที่อ่อนแอ ตัดสินใจช้า ไม่มีความสามารถ ไม่กล้าแสดงออก ส่วนวัยรุ่นหญิงก็คิดว่า เพศชายเป็นเพศที่ต้องการเป็นผู้นำ ชอบความเด่นดัง ชอบแสดงออก ตัดสินใจโดยใช้ความคิดของตนเป็นใหญ่ ในการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศในด้านการร่วมกิจกรรมกับเพื่อนต่างเพศโดยการรับฟังและยอมรับความคิดเห็นของเพื่อนต่างเพศ ควรปฏิบัติดังนี้

1. ยอมรับความคิดเห็นของเพื่อนต่างเพศ ไม่ทำตามความคิดเห็นของตนฝ่ายเดียว
2. เปิดโอกาสให้เพื่อนต่างเพศได้แสดงความคิดเห็น
3. รู้จักการให้และการรับกับเพื่อนต่างเพศ
4. ทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกันและเคารพในสิทธิหน้าที่ของกันและกัน
5. ยอมรับในข้อบกพร่องของตนเองและพร้อมที่จะแก้ไข

ครั้งที่ 10

หัวข้อเรื่อง	การทำงานกลุ่มร่วมกับเพื่อนต่างเพศด้วยความสบายใจและประสบความสำเร็จด้วยดี รวมทั้งเห็นประโยชน์บทบาทของสมาชิก
จุดมุ่งหมาย	เพื่อให้นักเรียนร่วมกิจกรรมกับเพื่อนต่างเพศในด้านการทำงานกลุ่มร่วมกับเพื่อนต่างเพศด้วยความสบายใจและประสบความสำเร็จด้วยดี รวมทั้งเห็นประโยชน์บทบาทของสมาชิก
เวลาที่ใช้	50 นาที
สถานที่	ห้อง ม. 1/2
สื่อที่ใช้	เอกสารเรื่อง "การทำงานกลุ่มร่วมกับเพื่อนต่างเพศด้วยถ้อยความสบายใจและประสบความสำเร็จด้วยดี รวมทั้งเห็นประโยชน์บทบาทของสมาชิก"
วิธีการดำเนินการ	1. แจกเอกสารให้นักเรียนอ่าน 2. ให้นักเรียนซักถาม 3. ให้นักเรียนสรุปเรื่องที่ศึกษาจากเอกสาร

เอกสาร

เรื่อง

**การทำงานกลุ่มร่วมกับเพื่อนต่างประเทศด้วยความสบายใจ
และประสบผลสำเร็จด้วยดี รวมทั้งเห็นประโยชน์บทบาทของสมาชิก**

ในการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างประเทศของวัยรุ่นค่อนข้างจะมีความลำบาก อาจประกอบด้วยการปรับตัวที่มีต่อเพศตรงกันข้าม การพัฒนาการทางด้านนี้ต้องอาศัยการปรับตัวที่ผ่านมามาตั้งแต่ในระยะต้นของชีวิต คือ ถ้าวัยรุ่นคนใดได้รับการพัฒนาทางสังคมที่ประสบผลสำเร็จมาก่อนก็มีแนวโน้มว่าการพัฒนาทางสังคมของวัยรุ่นจะประสบผลสำเร็จด้วยดี ลักษณะการเข้าสังคมของวัยรุ่นนั้นมักจะมีลักษณะดังนี้ คือ จะมีกลุ่มเพื่อนมากขึ้น จะมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในสังคม โดยมามักนิยมการเลียนแบบ จะมีความสนใจในสิ่งต่าง ๆ มากมายโดยเฉพาะตนเอง กิจกรรมของโรงเรียน กิจกรรมนันทนาการหรือสิ่งอื่น ๆ เป็นต้น

ในด้านการร่วมกิจกรรมกับเพื่อนต่างประเทศหรือการทำงานกลุ่มร่วมกับเพื่อนต่างประเทศด้วยความสบายใจและประสบผลสำเร็จด้วยดี รวมทั้งเห็นประโยชน์บทบาทของสมาชิก นักเรียนควรปฏิบัติดังนี้

1. ยอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนต่างประเทศ
2. ให้เกียรติซึ่งกันและกัน
3. รู้จักควบคุมอารมณ์ของตนเอง มีความอดทน มองโลกในแง่ดี มีน้ำใจ

นักกีฬา

4. ให้ความร่วมมือกับเพื่อนต่างประเทศอย่างเต็มที่ในการทำงานกลุ่ม
5. มีความเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน คิดช่วยเหลือกัน ตลอดจนการปรับตัว

เข้าหากัน

6. ให้ความสำคัญในบทบาทของสมาชิก
7. ปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างประเทศโดยให้เพื่อนต่างประเทศมีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม

ของกลุ่ม

ครั้งที่ 11

หัวข้อเรื่อง	การทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายร่วมกับเพื่อนต่างเพศ
จุดมุ่งหมาย	เพื่อให้นักเรียนร่วมกิจกรรมกับเพื่อนต่างเพศโดยการทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายร่วมกับเพื่อนต่างเพศ
เวลาที่ใช้	50 นาที
สถานที่	ห้อง ม. 1/2
สื่อที่ใช้	เอกสารเรื่อง “การทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายร่วมกับเพื่อนต่างเพศ”
วิธีการดำเนินการ	1. แจกเอกสารให้นักเรียนอ่าน 2. ให้นักเรียนซักถาม 3. ให้นักเรียนสรุปเรื่องที่ศึกษาจากเอกสาร

เอกสาร

เรื่อง

การทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายร่วมกับเพื่อนต่างเพศ

ในระยะวัยรุ่นเป็นวัยเริ่มต้นที่จะทำตนเข้าร่วมกับสังคม พยายามเกาะกลุ่มกันเอง คือ กลุ่มชาย กลุ่มหญิง ไม่กล้าที่จะร่วมกิจกรรมกับเพื่อนต่างเพศ ในขณะเดียวกันก็มีความพึงพอใจต้องการติดต่อกับเพศตรงข้ามกับเพื่อนต่างเพศซึ่งเป็นธรรมชาติที่แท้จริงของวัยรุ่น แต่ในบางครั้งก็ลำบากใจในการพูดคุยกับเพื่อนต่างเพศ รู้สึกไม่สบายใจเมื่ออยู่ในกลุ่มเพื่อนต่างเพศ กระตาคาย วางตัวไม่ถูก รู้สึกอึดอัดในการทำงานร่วมกับเพื่อนต่างเพศ มักหลีกเลี่ยงการอยู่รวมกลุ่มกับเพื่อนต่างเพศ ไม่ทราบว่าตนเองจะปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนต่างเพศได้อย่างไร ดังนั้นเมื่อได้รับมอบหมายให้ทำงานร่วมกับเพื่อนต่างเพศ ควรปฏิบัติดังนี้

1. มีความกระตือรือร้นต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
2. มีความอดทนไม่หลีกเลี่ยงงาน
3. มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย
4. รับประทานอาหารของตนเอง เช่น ผู้นำ ผู้ตาม
5. ให้ความร่วมมือเพื่องานจะสำเร็จ

ครั้งที่ 12

หัวข้อเรื่อง	ปัจฉิมนิเทศ
จุดมุ่งหมาย	1. เพื่อให้นักเรียนได้สำรวจตนเองหลักจากที่ได้รับความรู้จากเอกสารว่าเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างไรบ้าง 2. นักเรียนรู้วิธีและสามารถปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศได้อย่างเหมาะสม
เวลาที่ใช้	50 นาที
สถานที่	ห้อง ม. 1/2
วิธีการดำเนินการ	1. ผู้วิจัยและนักเรียนนั่งหันหน้าเข้าหากัน 2. ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงความสำคัญและคุณค่าของการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศได้อย่างเหมาะสม 3. ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงประโยชน์และข้อคิดที่ได้จากข้อสนทนาที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ตลอดจนข้อเสนอนะต่าง ๆ 4. ผู้วิจัยกล่าวสรุปเพิ่มเติมแล้วกล่าวปิดการให้ข้อสนทนา
การประเมินผล	1. สังเกตความสนใจและความร่วมมือในขณะปฏิบัติงาน 2. สังเกตการอภิปรายและการแสดงความคิดเห็นของสมาชิก

ภาคผนวก ข

1. ตารางแสดงค่าอำนาจจำแนก ของแบบสอบถามการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ
2. ตารางแสดงคะแนนการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศของกลุ่มทดลองก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม กับกลุ่มควบคุมก่อนได้รับข้อเสนอแนะ
3. ตารางแสดงคะแนนการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศของกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการให้ข้อเสนอแนะ
4. ตารางแสดงคะแนนการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศของกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
5. ตารางแสดงความแตกต่างของคะแนนการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศของกลุ่มทดลอง หลังเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มกับนักเรียนกลุ่มควบคุม หลังได้รับข้อเสนอแนะ

ตาราง 6 แสดงค่าอำนาจจำแนก ของแบบสอบถามการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ

ข้อที่	ค่า t
1	3.44
2	7.41
3	7.31
4	6.65
5	4.36
6	6.50
7	7.31
8	7.88
9	8.47
10	5.06
11	9.00
12	6.78
13	5.95
14	9.25
15	7.06
16	9.00
17	9.75
18	6.50
19	5.41
20	9.60
21	8.94
22	9.00
23	7.38
24	9.00
25	7.38
26	6.44
27	7.64
28	5.05
29	9.00
30	3.11

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ = 0.93

ตาราง 7 แสดงคะแนนการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศของกลุ่มทดลอง ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม
กลุ่มกับกลุ่มควบคุมก่อนได้รับข้อเสนอแนะ

นักเรียนคนที่	กลุ่มทดลอง	อันดับ	กลุ่มควบคุม	อันดับ
1	10	1.5	10	1.5
2	12	3.5	12	3.5
3	14	.8	13	5.5
4	14	.8	13	5.5
5	15	11	14	8
6	15	11	15	11
7	16	14	16	14
8	16	14	17	17
9	17	17	17	17
10	18	19.5	18	19.5

$$RE_1=107.5$$

$$RE_2=102.5$$

$$U = 47.5$$

ตาราง 8 แสดงคะแนนการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศของกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการให้ข้อ
สนเทศ

นักเรียน คนที่	หลังการ ทดลอง	ก่อนการ ทดลอง	ผลต่างของคะแนน	อันดับ	R+	R-
1	18	10	8	8	+8	
2	23	12	11	10	+10	
3	19	13	6	3	+3	
4	19	13	6	3	+3	
5	20	14	6	3	+3	
6	25	15	10	9	+9	
7	24	16	8	6	+6	
8	22	17	5	1	+1	
9	25	17	8	6	+6	
10	26	18	8	6	+6	
รวม					55	0

T = 0**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 9 แสดงคะแนนการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศของกลุ่มทดลองก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

นักเรียน คนที่	หลังการ ทดลอง	ก่อนการ ทดลอง	ผลต่างของคะแนน	อันดับ	R+	R-
1	29	10	19	9	+9	
2	30	12	18	7.5	+7.5	
3	31	14	17	6	+6	
4	32	14	18	7.5	+7.5	
5	25	15	10	2.5	+2.5	
6	36	15	11	4	+4	
7	25	16	9	1	+4	
8	30	16	14	5	+1	
9	27	17	10	2.5	+2.5	
10	39	18	21	10	10	
รวม					55	0

$T = 0^{**}$

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 10 แสดงความแตกต่างของคะแนนการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศของกลุ่มทดลอง หลังได้รับการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มกับกลุ่มควบคุมหลังได้รับข้อเสนอแนะ

นักเรียน คนที่	กลุ่มทดลอง	อันดับ	กลุ่มควบคุม	อันดับ
1	21	20	11	12
2	19	19	10	10.5
3	18	17.5	8	6.5
4	18	17.5	8	6.5
5	17	16	8	6.5
6	14	15	8	6.5
7	11	13.5	6	3
8	10	11	6	3
9	10	11	6	3
10	9	9	5	1

$$RE_1=149.5$$

$$RE_2=60.5$$

$$U = 5.5$$

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวประกฎดี กันหาชิน
วันเดือนปีเกิด	28 กันยายน 2506
สถานที่เกิด	อำเภอสร้างคอม จังหวัดอุดรธานี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	2/11 หมู่บ้านเสรีอ่อนนุช แขวงประเวศ เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	อาจารย์ 2 ระดับ 6
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนสุวิทย์เสรีอนุสรณ์ เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2521	มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนชุมชนสร้างคอม
พ.ศ. 2524	มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอุดรพิทยานุกูล
พ.ศ. 2528	ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง จากวิทยาลัยครูอุดรธานี
พ.ศ. 2530	ศษ.บ. (พลศึกษา) จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง
พ.ศ. 2544	กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร